

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Zemědělská fakulta

Katedra cestovního ruchu v Táboře

Studijní program: M 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodně podnikatelský obor

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Využití outdoorových aktivit v cestovním ruchu

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Petr Havel

Autor:

Michaela Rozborová

2006

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno a příjmení: **Michaela Rozborová**

Studijní program: M 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodně podnikatelský obor

Název tématu: **Využití outdoorových aktivit v cestovním ruchu**

Zásady pro vypracování:
(v zásadách pro vypracování uveďte cíl práce a metodický postup)

Cíl práce:

Cílem práce je zhodnotit současnou nabídku outdoorových aktivit v Libereckém kraji. Provést analýzu po stránce kvality služeb a cenové hladiny. Ukázat na význam těchto aktivit pro rozvoj cestovního ruchu v regionu.

Metodický postup:

Při popisu a hodnocení regionu se orientovat na oblast Jizerských hor, Jablonce a Liberce. Analýzu kvality a cenové úrovně zpracovat na základě dotazníkového šetření. Na základě hodnocení a analýzy současného stavu ukázat na další možnosti využití outdoorových aktivit v cestovním ruchu vybraného regionu.

Rámcová osnova:

1. Úvod, 2. Literární přehled, 3. Řešení problematiky, 4. Metodika, 5. Provedení analýzy, 6. Diskuse, 7. Závěr, 8. Resumé, 9. Použitá literatura, 10. Přílohy. *(dle potřeby můžete doplnit)*

Rozsah grafických prací: dle potřeby

Rozsah průvodní zprávy: 60 – 70 stran

Seznam odborné literatury:

Foret, M., Foretová, V.: Jak rozvíjet místní cestovní ruch. Praha, Grada Publishing, s.r.o. 2001.

Hrala, V.: Geografie cestovního ruchu. Praha, VŠE, 1998.

Neuman, J. a kol.: Turistika a sporty v přírodě. Praha, SPN, 2001.

Orieška, J.: Technika služeb cestovního ruchu. Praha, 2001.

Mozga, J., Vitek, M.: Marketingový výzkum. Hradec Králové, Gaudeamus, 2001.

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Petr Havel

Konzultant:

Datum zadání diplomové práce: 12. 3. 2004

Termín odevzdání diplomové práce: 30. 4. 2006

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
studijní oddělení
VANČUROVA 2904 390 01 TÁBOR

RNDr. Petr Podlaha.
Vedoucí katedry

doc. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.
Děkan

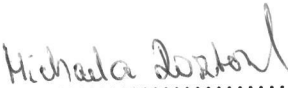
V Českých Budějovicích dne 12.3.

2004

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Využití outdoorových aktivit pro rozvoj cestovního ruchu“ vypracovala samostatně na základě vlastních poznatků a za odborného vedení vedoucího diplomové práce Mgr. Petra Havla. Veškerá použitá literatura a jiné podkladové materiály jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Táboře dne 24. dubna 2006

.....
Michaela Rozborová

Poděkování:

Tímto bych chtěla poděkovat Mgr. Petru Havlovi za jeho odbornou spolupráci, cenné připomínky a ochotu při vedení mé diplomové práce. Rovněž děkuji Ing. Janu Jenčovskému za praktické informace z oboru a všem ostatním, kteří se mnou během vzniku práce spolupracovali.

OBSAH:

1. ÚVOD.....	3
2. METODIKA A CÍLE PRÁCE	5
2.1 CÍLE PRÁCE.....	5
2.2 STRUKTURA PRÁCE.....	5
2.3 SBĚR DAT A INFORMACÍ.....	6
2.3.1 SWOT analýza.....	6
2.3.2 Zásady marketingového výzkumu.....	6
2.3.3 Dotazníkové šetření.....	7
2.3.3.1 Sběr informací.....	8
2.3.3.2 Cíl dotazníkového šetření	8
3. LITERÁRNÍ PŘEHLED	9
3.1 LITERATURA OBECNÁ – CESTOVNÍ RUCH	9
3.2 LITERATURA OBECNÁ - SPORT	10
3.3 LITERATURA REGIONÁLNÍ.....	12
3.4 PERIODIKA.....	12
3.5 OSTATNÍ DOKUMENTY	13
3.6 INTERNET.....	13
4. VYMEZENÍ ÚZEMÍ LIBERECKÉHO KRAJE	16
4.1 GEOGRAFICKÉ PODMÍNKY	16
4.1.1 Geografické členění oblasti.....	16
4.1.2 Popis oblasti.....	17
4.1.3 Dopravní infrastruktura.....	18
4.1.4 Klima.....	19
4.1.5 Přírodní atraktivity	19
4.2 EUROREGION NEISSE – NISA - NYSA	20
4.3 POPIS VYBRANÝCH REGIONŮ	20
4.3.1 Region Liberecko	20
4.3.1.1 Liberec	21
4.3.1.2 Společenské atraktivity	21
4.3.1.3 Turistické podoblasti.....	23
4.3.2 Region Jablonecko	26
4.3.2.1 Jablonec nad Nisou	27
4.3.2.2 Společenské atraktivity	27
4.3.3 Jizerské hory.....	28
4.4 ZHODNOCENÍ REGIONŮ LIBERECKA, JABLONECKA A JIZERSKÝCH HOR	30
5. PROVEDENÍ ANALÝZY.....	33
5.1 PROFIL RESPONDENTŮ	33
5.1.1 Zastoupení pohlaví.....	33
5.1.2 Věková struktura	33
5.1.3 Vzdělání respondentů.....	34
5.1.4 Zaměstnání respondentů	35
5.1.5 Návštěvnost respondentů.....	36
5.1.6 Respondenti z Libereckého kraje	36
5.2 ODPOVĚDI NA OTÁZKY	37
5.2.1 Účel pobytu v kraji.....	37

5.2.2 Pojem outdoorové aktivity.....	38
5.2.3 Provozování outdoorových aktivit.....	38
5.2.4 Nabídka outdoorových aktivit v kraji.....	40
5.2.5 Zájem o outdoorové aktivity do budoucna.....	41
5.2.6 Výdaje a investice za sport.....	42
5.2.7 Hodnocení doprovodných služeb.....	43
5.2.8 Zdroj informací.....	44
5.2.9 Doporučení kraje.....	45
5.3 SHRNUÍ VÝSLEDKŮ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	46
6. OUTDOOROVÉ AKTIVITY.....	47
6.1 OBECNÝ POPIS.....	47
6.2 VYBRANÉ DRUHY OUTDOOROVÝCH AKTIVIT.....	48
6.2.1 Turistika.....	48
6.2.1.1 Pěší turistika.....	48
6.2.1.2 Cykloturistika.....	48
6.2.1.3 Vodní turistika.....	49
6.2.2 Jachting.....	49
6.2.3 Windsurfing.....	50
6.2.4 Jezdectví.....	50
6.2.5 Horolezectví.....	50
6.2.6 Sportovní potápění.....	50
6.2.7 Paragliding.....	51
6.2.8 In-line bruslení.....	51
7. GOLF.....	52
7.1 HISTORIE GOLFU.....	52
7.2 GOLF V ČECHÁCH.....	53
7.2.1 Současný stav.....	53
7.2.2 Golfové kluby a členství.....	53
7.2.3 Indoor golf.....	54
7.3 VYBRANÉ GOLFOVÉ KLUBY A HŘIŠTĚ.....	55
7.3.1 Golf club Grabštejn.....	55
7.3.2 Golf club Ještěd.....	57
7.3.3 Golf club Liberec.....	59
7.3.4 Ypsilon Golf Resort Liberec.....	60
7.4 ZHODNOCENÍ NABÍDKY GOLFOVÝCH KLUBŮ A HŘIŠŤ.....	63
7.5 NÁVRHY ŘEŠENÍ PRO GC GRABŠTEJN.....	64
8. ZÁVĚR.....	66
9. SUMMARY.....	68
10. VYSVĚTLENÍ VYBRANÝCH POJMŮ.....	69
10.1 POJMY Z CESTOVNÍHO RUCHU.....	69
10.2 GOLFOVÝ SLOVNÍČEK.....	70
11. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	72
12. SEZNAM PŘÍLOH.....	74

1. ÚVOD

Téměř každý pojem může být definován několika způsoby. Stejně tak i cestovní ruch a jeho výklad. Ten bývá obvykle dáván do spojitosti s poznáním, rekreací a společenském styku s okolím. Podle WTO (World Tourism Organisation - Světová organizace cestovního ruchu) se cestovním ruchem myslí aktivity osob cestujících do míst mimo jejich obvyklé prostředí nebo pobývajících v těchto místech ne déle než jeden rok za účelem trávení volného času, podnikání či jiným účelem.¹

Jak je obecně známo, cestovní ruch představuje samostatné hospodářské odvětví, které se podílí na realizaci třech základních národohospodářských makroekonomických cílů. Těmi jsou hospodářský růst, vyrovnanost platební bilance a co nejvyšší zaměstnanost obyvatelstva. Je tedy především odvětvím, které se velmi rychle rozrůstá po celém světě. Tento nárůst je umožněn rozvojem dopravy, spojů a informatiky.

Cestovní ruch se ve své podstatě zaměřuje na uspokojování potřeb lidí, a to v oblastech rekreace, turismu, lázeňství, sportu, kultury i práce. Ve vyspělých zemích se cestovní ruch, v souvislosti s růstem životní úrovně a rozšiřováním fondu volného času, stává masovým jevem a ekonomicky a sociologicky důležitým fenoménem.

Tady je třeba vysvětlit pojem volný čas, tedy dobu nebo určitý časový prostor, v němž jedinec nemá žádné povinnosti vůči sobě ani druhým lidem a v němž se věnuje vybraným činnostem na základě svého vlastního rozhodnutí.² Nárůst volného času bývá spojován s rozvojem hospodářství a technickým pokrokem, které přinášejí úsporu práce nejen v zaměstnání, ale i např. při práci v domácnosti.

Jednou z činností volného času může být také sport, který má dvě přednosti: poskytuje pestrou nabídku a může působit všestranně. Sportu ale konkuruje celá řada možností, aktivit, jimiž lze volný čas naplnit, které ale mohou na člověka působit i negativně.

Sport se stal běžnou součástí života a společenského dění. Setrvává již několik desetiletí v popředí zájmu společnosti i jednotlivců a dotýká se života téměř každého jedince, ať už aktivní či pasivní formou. Stejně jako volný čas i sport prošel vývojem souvisejícím se změnami společnosti. Z počátku hledali lidé ve sportování zábavu, přátelské kontakty s ostatními lidmi, ale také určité hodnoty jako např. rekreační a zdravotní. V současné době začaly nabývat na důležitosti mnohé další hodnoty jako seberealizace, rozvoj sociálních

¹ Zdroj: ČERTÍK, M.: Cestovní ruch – Vývoj, organizace a řízení /2/.

² Zdroj: SLEPIČKOVÁ, I.: Sport a volný čas /14/.

vztahů či prevence nebo odbourání prostoru negativních sociálních jevů, jakými jsou kouření, alkoholismus, gamblerství, drogová závislost a kriminální jednání.³

Stále vznikají nové sporty, vymýšlejí se nejrůznější aktivity a vytvářejí nové organizace, které uvedené činnosti propagují, organizují i rozvíjejí. Je to reakce na změny ve způsobu života lidí, především již zmíněný nárůst volného času, ale také denaturalizace životního prostředí, úbytek aktivní tělesné činnosti, růst informací všeho druhu, zvyšující se mobilita a v poslední době také na změny chápání hodnot přírodního prostředí pro kvalitu života.⁴ Tady se dostávají do popředí outdoorové aktivity, tedy aktivity spojené právě s přírodou.

Tato diplomová práce, zaměřená na kategorii sportu, by měla nastínit pohled na outdoorové aktivity vybraných regionů Libereckého kraje, ale především představit jednu ze sportovních aktivit, která u nás v současné době prožívá tzv. boom, a tou je golf a jeho nabídka. Závěrem jsou navrženy další možnosti rozvoje a spolupráce v rámci cestovního ruchu Libereckého kraje.

³ Zdroj: SEKOT, A.: Sport a společnost /13/.

⁴ Zdroj: CHARVÁT, M.: Sociální aspekty sportovních aktivit /6/.

2. METODIKA A CÍLE PRÁCE

2.1 CÍLE PRÁCE

Hlavním cílem diplomové práce je zhodnotit současnou nabídku outdoorových aktivit v Libereckém kraji, a to v oblasti Jizerských hor, Liberecka a Jablonecka. Práce se zaměřuje na nabídku letních outdoorových aktivit v této oblasti.

Díličními cíly práce je zmapovat povědomí o outdoorových aktivitách v regionu, a to formou dotazníkového šetření. Dále byly zjišťovány informace o nabídce golfu, golfových klubů v regionu a s tím souvisejících doplňkových služeb. Důležité bylo provést analýzu po stránce kvality služeb a cenové hladiny.

Konečným cílem je ukázat na význam těchto aktivit pro rozvoj cestovního ruchu v regionu.

2.2 STRUKTURA PRÁCE

V úvodu práce vstupujeme do problematiky cestovního ruchu a sportovních aktivit ve vztahu k volnému času.

Druhá kapitola, tedy metodika a cíle práce, je rozdělena do tří částí. Nejprve jsou představeny cíle, kterých by mělo být dosaženo. Následuje popis struktury práce pro snadnější přehled a pojednání o způsobu shromažďování dat, a to jak dat z vlastního primárního šetření, odborné literatury a časopisů, tak i internetu, dnes již hojně dostupného komunikačního prostředku.

Další kapitoly představují nejprve literární přehled, kde se už blíže seznamujeme s tematikou cestovního ruchu, sportu a profilu regionu podle jednotlivých literárních zdrojů. Poté následují základní charakteristiky a popis zkoumané oblasti, tedy Libereckého kraje se zaměřením na regiony Liberecko, Jablonecko a Jizerské hory. Část pojednává o outdoorových aktivitách v této oblasti. Závěr této kapitoly tvoří shrnutí formou SWOT analýzy Libereckého kraje v oblasti cestovního ruchu.

Důležitou kapitolou diplomové práce je samotné vyhodnocení primárního šetření ve formě dotazníků a závěrečným shrnutím výsledků šetření.

Teoretická část je věnovaná obecnému představení některých outdoorových aktivit v oblasti a následně jedné z nich, a to golfu a s ním souvisejících služeb vybraných místních golfových klubů, jejich nabídky, ceny a kvalitě poskytovaných služeb. Navazuje zhodnocení a navrhované doporučení pro vybraný golfový klub.

Závěrečnou část tvoří shrnutí v českém i anglickém jazyce, seznam použitých zdrojů a příloh.

2.3 SBĚR DAT A INFORMACÍ

Důležitým bodem této práce bylo studium materiálů a literatury, týkající se zkoumané problematiky, a to především odborné literatury všeobecné, regionální a sportovní. Potřebné informace byly vyčteny také z periodik a internetu.

Podstatným zdrojem byla také sekundární data čerpaná ze SWOT analýzy Libereckého kraje, která je součástí dokumentu Program rozvoje cestovního ruchu Libereckého kraje.

Hlavní informace o povědomí o outdoorových aktivitách byly získány primárním šetřením, tedy metodou marketingového výzkumu.

2.3.1 SWOT analýza⁵

K tomu, abychom mohl jakýkoliv poskytovatel služeb efektivně využívat marketing a jeho nástrojů a stát se tak konkurenceschopným na současném trhu, je nutné znát potřebné informace o marketingovém prostředí tohoto poskytovatele, které zahrnuje jeho mikro- a makroprostředí. Zde je třeba představit analýzu marketingového prostředí SWOT, tedy analýzu vnitřních a vnějších předpokladů. V rámci mikroprostředí se provádí analýza silných a slabých vnitřních činitelů, za účelem odhalení výhod či nevýhod, předností a slabin dalšího rozvoje vůči konkurenci. Na úrovni makroprostředí se potom provádí analýza příležitostí a hrozeb, která bývá analýzou trendů a příležitostí rozvoje.

2.3.2 Zásady marketingového výzkumu⁶

Podstatou marketingového výzkumu je poskytovat relevantní, objektivní, kvalitní a aktuální informace, které napomáhají minimalizovat rizika při uskutečňování rozhodnutí. Výzkum také rozšiřuje obecné znalosti o dané problematice. Informace, které potřebujeme zjistit je možné získat dvěma způsoby, a to pomocí primárně nebo sekundárně získaných dat.

Primární data jsou data, která se získávají prostřednictvím vlastního výzkumu za konkrétním účelem v souvislosti s řešením určitého problému. Nebyly v příslušné formě dříve nikde publikovány, i když mohou být z publikovaných zdrojů odvozeny.

⁵ Zdroj: FORET, M.- FORETOVÁ, V.: Jak rozvíjet místní cestovní ruch /3/.

⁶ Zdroj: MOZGA, J., VÍTEK, M.: Marketingový výzkum /9/.

Sekundární data byla shromážděna zpravidla někým jiným původně k nějakému jinému účelu, jsou však pokládána při zkoumání daného problému za relevantní.

Ke sběru primárních dat se většinou přistupuje, až když se vyčerpaly možnosti využití sekundárních zdrojů dat. Získání primárních dat je nákladnější a časově a technicky náročnější.

2.3.3 Dotazníkové šetření

Mezi základní a zároveň nejčastěji používané metody pro sběr primárních dat patří osobní dotazování a nejběžnějším prostředkem pro získání dat touto metodou je právě dotazník. Mezi výhody osobního dotazování patří například to, že můžeme získat informace o respondentovi také pozorováním nebo je možné u respondenta vyvolat zájem o předmět šetření, snížit tak možnost odmítnutí odpovědi a popřípadě pomoci při potížích s pochopením otázek doplněním nebo dovysvětlením otázky. Na druhou stranu k hlavním nevýhodám se řadí skutečnost, že způsob prezentace otázek může částečně ovlivnit odpovědi respondenta, někteří respondenti mohou mít při osobním rozhovoru zábrany nebo mohou být neochotní v poskytování informací takovýmto způsobem dotazování.⁷

Otázky, které jsou obsaženy v dotazníku mohou být *otevřené* a *uzavřené*. U uzavřených se nabízí dále možnosti typu otázek *výčtových* (tj. vybrat jednu nebo více vyhovujících odpovědí), *výběrových* (tj. výběr jedné z několika možných odpovědí) a možnosti *škálování* (tj. vyjádření názorů a postojů respondentů).

Otázky potom bývají uspořádány následovně:

- **úvodní**, jejichž účelem je navázat dobrý kontakt s respondentem, probudit jeho zájem, získat jeho důvěru a spolupráci;
- **filtrační**, které nám odpoví na to, zda je respondent správný typ k poskytnutí požadovaných informací;
- **zahřívací**, které jsou zaměřené na vybavování z paměti;
- **specifické**, zaměřené na zjišťování informací nezbytných k objasnění zkoumaného problému;
- **identifikační**, zaměřené na zjištění charakteristik respondenta.

⁷ Zdroj: ZBOŘIL, K.: Marketingový výzkum /16/.

2.3.3.1 Sběr informací

Výzkum proběhl v letních měsících roku 2005, a to na třech místech regionu - v osadě Jizerka v Jizerských horách a v obci Janov nad Nisou, kde bylo dotazováno vždy 80 respondentů, a ve sportovním areálu Ještěd, kde bylo dotazováno 90 respondentů. Celkem tedy šetření proběhlo u 250 respondentů. Vyhodnocení dotazníků a návrhy dalšího řešení jsou uvedeny v samostatných kapitolách.

2.3.3.2 Cíl dotazníkového šetření

Cílem dotazníkového šetření je zhodnotit současnou nabídku a využití outdoorových aktivit ze strany účastníka cestovního ruchu a zjistit budoucí zájem o tyto aktivity.

3. LITERÁRNÍ PŘEHLED

3.1 LITERATURA OBECNÁ – CESTOVNÍ RUCH

Pojmy, které souvisí s tematikou cestovního ruchu, vysvětlují ve svém výkladovém slovníku spoluautoři **PÁSKOVÁ, M.** a **ZELENKA, J.** /12/. Výčet některých pojmů použitých v této práci je uveden v samostatné části práce.

FORET, M. a **FORETOVÁ, V.** /3/ se v knize zaměřují na rozvoj cestovního ruchu v daných místech. Důležitou roli vidí v posilování partnerských vztahů a v jednotném vizuálním stylu prezentace v rámci určitého území. Autoři také představují marketingový mix v podobě 8P pro cestovní ruch a zdůrazňují nabídku komplexu služeb, který vzniká opět ze spolupráce a partnerství více organizací.

Dále zde uvádí analýzu marketingového prostředí SWOT, tedy analýzu vnitřních a vnějších předpokladů a podmínek, která je základem vypracování každé marketingové strategie a marketingového plánu.

Skriptum Geografie cestovního ruchu od **HRALY, V.** /5/ definuje geografii CR, která se zabývá studiem zákonitostí a činitelů a faktickým rozmístěním cestovního ruchu.

Autor řadí oblast Jizerských hor do oblasti cestovního ruchu II. kategorie. Tyto oblasti soustřeďují na svém území méně kvalitní předpoklady pro cestovní ruch, ale přesto jsou na takové úrovni, že mají celostátní význam.

Stejnomené skriptum od autorů **KOPAČKY, L., ŠÍPA, J.** a **ŠTĚPÁNKA, V.** /7/ vysvětluje definice vědních oborů, které se zabývají cestovním ruchem, a uvádí druhy cestovního ruchu, mezi které autoři řadí i sportovní a sportovně-turistický cestovní ruch. Ten je zaměřen na aktivní udržování kondice a často i na prožitky spojené s tzv. adrenalinovými sportovními aktivitami. Definují také region cestovního ruchu jako komplexní turistický produkt se všemi základními, doplňkovými i odvozenými službami cestovního ruchu.

Autoři považují Českou republiku za zemi, která má velice příznivé podmínky pro trvale udržitelný rozvoj cestovního ruchu, ale tento rozvoj bude vyžadovat kvalitativně náročnější přístupy. Největší potenciál cestovního ruchu v severních Čechách podle nich tvoří přírodní prostředí, a to především v Jizerských horách. Podprůměrnou nabídku tvoří kulturně historické památky a společenské atraktivity. Zmiňují i počet objektů druhého bydlení a

bezprostřední sousedství liberecko-jablonecké aglomerace, pro níž jsou Jizerské hory nejbližším rekreačním zázemím.

Naproti tomu autor **ORIEŠKA, J.** /11/ dělí služby cestovního ruchu z hlediska jejich funkcí a mezi ně řadí také sportovně-rekreační služby. Ty považuje za jedny z nejvýznamnějších, protože umožňují účastníkům aktivní využití přírodních a uměle vytvořených předpokladů pro rozvoj sportu, rekreace a turistiky.

V knize rozepisuje nejdůležitější formy cestovního ruchu, základní a doplňkové služby a jejich organizačně-technické a technologické aspekty.

ČERTÍK, M. /2/ řeší ve své knize cestovní ruch od jeho vzniku, přes vývoj a organizaci. Detailně se věnuje marketingovým činnostem v cestovním ruchu, spolu s marketingovou analýzou SWOT. Marketing vidí jako nedílnou součást řízení organizací, ale opět klade důraz na spolupráci.

Zaměřuje se také na služby cestovního ruchu, ke kterým patří rozšiřované a inovované informační a rezervační systémy, bez kterých se současný cestovní ruch neobejde.

Spoluautoři **MOZGA, J.** a **VÍTEK, M.** /9/ ve svém skriptu definují pojem marketingový výzkum, který zahrnuje rozpoznání informací a výběr relevantních vzájemně souvisejících proměnných, o kterých shromažďuje, analyzuje a zpracovává platné a spolehlivé informace. Dále zde vysvětlují pojmy s výzkumem spojené a popisují celý proces zkoumání. Nejdůležitější částí skriptu je návrh a sestavení dotazníku podle jednotlivých kroků.

Podobně přistupuje k marketingovému výzkumu ve svém skriptu **ZBOŘIL, K.** /16/, který se opět věnuje celému procesu výzkumu. Vyzdvihuje zde především výhody a nevýhody kladení jednotlivých typů otázek a klade důraz na dobře formulované otázky.

3.2 LITERATURA OBECNÁ - SPORT

SLEPIČKOVÁ, I. /14/ se ve svém skriptu věnuje otázce sportu ve spojitosti s volným časem. Definuje pojmy sport a volný čas a uvádí jejich vzájemné vlivy. V současné době je řada aktivit, kterými lze volný čas naplnit, sport ovšem pokládá za důležitou součást života

lidí, která je spojena s odpočinkem a rekreací. Sport se podle ní stal součástí cestovního ruchu, a to ve vazbě na turismus.

Otázkou pohybových aktivit, které jsou úzce spojeny s volným časem, se zabývá také **CHARVÁT, M.** /6/. Ve skriptu představuje motivy k provozování sportovně rekreačních aktivit, od zdravotní prevence, přes potřebu pohybu až k otázkám individuální seberealizace. Právě motivace podle něj sehrává důležitou úlohu v regulaci činnosti jedince.

Autor **SEKOT, A.** /13/ se zabývá sportem z obecnějšího hlediska a srovnává ho z hlediska vývoje celé společnosti. Zdůrazňuje u sportu vysoký stupeň organizovanosti, formalizace a profesionalismu.

V rámci cestovního ruchu pak vysvětluje vznik nového odvětví, pro které se ustálilo označení sportovní turistika. Z hlediska obsahu zmiňuje její rekreační formy (rybolov, golf, jezdectví,..) a zážitkové aktivity (horolezectví, rafting, windsurfing,..). Tyto aktivity mohou mít podle autora vzhledem k účelu cesty doplňkovou povahu a zpravidla bývají provozovány v podobě instruktážně vedeného výcviku.

NEUMANN, J. /10/ a kolektiv ve skriptech uvádí, že aktivity v přírodě jsou v současné době nejdynamičtější složkou tělesné výchovy a sportu. Autoři zde popisují jednotlivé sporty v přírodě a jejich potřebné vybavení.

VYŠKOVSKÝ, J. /15/ a kolektiv ve svém stejnojmenném skriptu opět charakterizuje jednotlivé sporty v přírodě. Jako smysl pohybových aktivit v přírodě vidí zlepšování kondice, zdraví a z hlediska psychohygieny i zábavu a radost z pohybu.

Autoři uvádí, že v některých zemích došlo k značnému rozvoji rekreačního sportu a trh je zásobován výzbrojí a výstrojí na vynikající úrovni. Jsou nabízeny různé pohybové akce a kursy v přírodě. Zdůrazňuje, že řadě činností se věnují nejen jednotlivci, ale i celé rodiny, což je důležitý základ pro další rozvoj sportovních aktivit nejen v přírodě.

LADIG, G. a RÜGER, F. /8/ v knize o in-line bruslení popisují základní informace spolu s technikami jízdy a doporučeními pro bezpečnost při provozování tohoto téměř nového sportu.

Obecné informace o golfu, včetně vzniku a podrobné historie, uvádí spoluautoři **BARRETT, T.** a **HOBBS, M.** /1/ v encyklopedii věnované tomuto sportu. Kniha představuje nejznámější zahraniční kluby, hřiště, hráče, ale i zajímavosti ze světa golfu.

V další knize o golfu od **HAMSTERA, R.** /4/ získá čtenář přehled o pojmech, které užívají nejen profesionální golfovní hráči, a jejich vysvětlení. Kniha dále uvádí informace o základních pravidlech golfu, potřebné informace pro začátečníky hry, o vybavení, oblečení, ale také etice.

3.3 LITERATURA REGIONÁLNÍ

Autoři **DAVID, P.** a **SOUKUP, V.** /17/ ve svém průvodci charakterizují Jizerské hory jak z geografického pohledu, tak představením těch nejkrásnějších turistických tras, důležitých památek, zvláštností a praktických informací. Celou publikaci doplňují mapovým atlasem vhodným pro každého turistu, cykloturistu nebo běžkaře.

Další publikace, která se věnuje tématice Jizerských hor, je od autora **ŘEHÁČKA, M.** /19/. Ten představuje toto nejsevernější české pohoří z jednotlivých částí, popisuje dopravní dostupnost této oblasti a následně se věnuje jizerskohorské turistice. Zajímavou částí knihy je kapitola věnovaná handicapovaným lidem, pro které byly v Jizerských horách vybudované trasy pro vozičkáře, s uvedením vzdáleností a náročností jednotlivých tras.

Knižní průvodce **PODHORSKÉHO, M.** /18/ v úvodu stručně vymezuje území Libereckého kraje a dále představuje kraj z hlediska kulturních a přírodních atraktivit a sportovních možností jednotlivých okresů kraje. Přibližuje nám také jednotlivá větší města těchto okresů.

3.4 PERIODIKA

Měsíčníkem s tematikou golfu je časopis **N.1** /21/. Každý měsíc se zde představuje jeden z domácích golfových klubů, osobnosti golfových hráčů, zahraniční nabídka vybrané země, ale najdeme zde také informace o plánovaných turnajích a výsledcích akcí skončených. V časopise nechybí ani stránky věnované golfové výbavě a výstroji.

Měsíčník **Golf** /22/, který vychází v České i Slovenské republice, poskytuje stejně jako časopis **N.1** informace ze světa golfu, ovšem zaměřuje se více na novinky a detaily

z golfového světa, včetně časopisového „seriálu“ o golfových pravidlech. Opět jsou zde aktuality z golfových klubů a jednotlivých hřišť v republice.

3.5 OSTATNÍ DOKUMENTY

V každoročně vydávané **Ročence České golfové federace a časopisu Golf /23/** je uvedený oficiální kompletní rejstřík golfových klubů a hřišť v České republice, spolu s popisem a nabídkou jednotlivých hřišť. Zde jsou všechny kluby rozděleny na ty, které vlastní 18jamkové hřiště, 9jamkové znormované hřiště a ostatní bez hřiště nebo vlastníci ho v omezeném rozsahu nebo v jakémkoli stádiu rozestavěnosti.

V souvislosti s reformou státní správy vznikl za podpory Ministerstva pro místní rozvoj dokument **Program rozvoje cestovního ruchu Libereckého kraje /24/** s cílem identifikovat problémové oblasti a definovat hlavní priority rozvoje regionu pro období 2003-2007. Jedná se o soubor opatření na podporu rozvoje cestovního ruchu v Libereckém kraji, realizovatelných ve spolupráci všech aktérů v cestovním ruchu a s využitím všech dostupných finančních zdrojů.

3.6 INTERNET

<http://www.czso.cz/>

Oficiální internetové stránky Českého statistického úřadu, na kterých najdete údaje jak o celé České republice, tak o jednotlivých regionech, městech a obcích. Dále jsou zde k dispozici pro porovnání základní údaje o jednotlivých zemích EU, podrobné údaje o cestovním ruchu např. návštěvnosti krajů, domácí cestovní ruch atd. a další statistiky.

<http://www.czechtourism.cz/>

Na těchto stránkách získá návštěvník základní informace z oblasti cestovního ruchu, statistiky, novinky, informace o konaných akcích a veletrzích v této oblasti a v neposlední řadě důležitou součást domácího cestovního ruchu, a to koncepci propagace České republiky.

<http://www.kraj-lbc.cz/>

Oficiální server krajského úřadu se sídlem v Liberci, který poskytuje informace jak pro obyvatelstvo kraje, tak i návštěvníky. K dispozici jsou základní údaje o historii,

památkách, sportovních a kulturních akcích, ale také důležité adresy a kontakty na místní instituce a podniky.

<http://www.liberec.cz/>

Oficiální stránky města Liberce, kde je možné získat informace o službách a nabídce samotného města i okolí. Také zde jsou k dispozici základní údaje o historii, památkách, sportovním, ale i kulturním vyžití.

<http://www.trasovnik.cz/>

Server, na jehož stránkách nalezne návštěvník informace o regionech České republiky a odkazy na jednotlivá města těchto regionů.

<http://www.czech.republic.cz/>

Tyto stránky jsou určeny hlavně pro zahraniční návštěvníky, kteří zde získají veškeré potřebné informace o České republice.

<http://www.jizerske-hory.cz/>

Zde je možné získat důležité informace včetně fotografií, které se týkají oblasti Jizerských hor.

<http://www.golfinfo.cz/>

Golfinfo je golfový rozcestník s odkazy na domácí i světový golf a internetové stránky časopisu Golf.

<http://www.cgf.cz/>

Na těchto stránkách získá návštěvník informace o všech golfových klubech, které jsou členy České golfové federace, dále pak novinky ze světa golfu a žebříčky českých golfových turnajů.

<http://golf.ccb.cz/>

Internetová verze časopisu Golf v podobě elektronického týdeníku.

<http://www.pgbaraka.cz/>

Webové stránky paraglidingové školy Baraka, které nabízí kurzy paraglidingu, tandemových letů, ale i nabídku zájezdů do zahraničí s možností paraglidingu.

<http://www.podjestedi.cz/>

<http://hrach.mikroregion.info/>

<http://www.frydlantsko.cz/>

Na stránkách těchto turistických podoblastí kraje jsou návštěvníkovi poskytnuty obecné informace o oblasti, nabídka sportovních a kulturních aktivit a další odkazy na jednotlivá města v samotných oblastech.

<http://www.neisse-nisa-nysa.org/>

Toto je oficiální server Euroregionu Weisse – Nisa – Nysa, který je v tříjazyčném provedení a návštěvník zde získá informace o veškerém dění pracovník skupin, dosažených výsledcích jednání na všech třech stranách společenství a také informace z jednotlivých oblastí zájmu.

<http://www.raft.cz/>

Webové stránky, které jsou určeny nejen pro všechny příznivce vodních sportů a turistiky. Stránky poskytují informace o sjízdnosti a obtížnosti jednotlivých vodních toků v České republice.

<http://www.hradek.cz/kristyna/>

Webové stránky rekreačního areálu Kristýna u Hrádku nad Nisou s nabídkou ubytování, koupání, rekreace a služeb v okolí.

Následující adresy představují odkazy na webové stránky vybraných golfových klubů v oblasti, na kterých kluby představují svou nabídku včetně fotografií, ceníku poskytovaných služeb a možností služeb doplňkových. Jsou to tedy:

<http://www.gcg.cz/>

<http://www.golf.jested.cz/>

<http://www.gc-liberec.cz/>

<http://www.ygolf.cz/>

<http://www.malevil.cz/>

4. VYMEZENÍ ÚZEMÍ LIBERECKÉHO KRAJE

O turistickém a rekreačním významu regionů rozhodovala a stále rozhoduje jeho geografická poloha a jeho vlastní turistická atraktivita. Území Libereckého kraje nabízí velký počet turistických cílů a atraktivit pro domácí i zahraniční návštěvníky. Hlavními turistickými cíli jsou jak přírodní atraktivita, tak i města a obce se svými historickými a kulturními památkami a dále lokality pro aktivní sport, odpočinek a chalupaření.

Z hlediska návštěvnosti krajů České republiky je Liberecký kraj na 5. místě (nejvíce navštěvovaná je Praha, následují kraj Jihočeský, Královéhradecký a Jihomoravský).⁸ Charakter návštěvnosti Libereckého kraje je především díky přírodním podmínkám příznivě vyrovnaný a poloha kraje poskytuje dobré předpoklady pro další rozvoj cestovního ruchu. Tomuto rozvoji pak napomáhají silniční a železniční hraniční přechody i množství přechodů pro pěší v rámci malého pohraničního styku.

4.1 GEOGRAFICKÉ PODMÍNKY⁹

4.1.1 Geografické členění oblasti

Území celého Libereckého kraje je administrativně členěno do čtyř okresů (Česká Lípa, Jablonec nad Nisou, Liberec, Semily) a od 1.1.2003 se na jeho území nachází 10 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (obce III. stupně) a v rámci nich 21 územních obvodů pověřených obcí (obce II. stupně).

Z geografického hlediska je území Libereckého kraje velmi rozmanité a v rámci problematiky cestovního ruchu je rozděleno na turistické regiony - Český sever, Český ráj a Krkonoše a dále pak do 7 turistických oblastí (resp. 16 turistických podoblastí) pokrývajících plochu celého kraje, včetně některých přesahů. Jsou to:

- České středohoří
- Lužické hory
- Ještědský hřbet
- Máchův kraj
- Frýdlantsko
- Jizerské hory

⁸ Zdroj: <http://www.czso.cz/>.

⁹ Zdroj: <http://www.kraj-lbc.cz/>.

- Krkonoše a Podkrkonoší
- Český ráj

Obrázek 1: Administrativní členění Libereckého kraje

4.1.2 Popis oblasti

S výjimkou hlavního města Prahy má Liberecký kraj se svými 3 163 km² nejmenší rozlohu v republice (4,01 % rozlohy ČR). Trvalé bydliště zde má kolem 429 tisíc obyvatel. Hustota zalidnění (136 obyvatel na km²) mírně převyšuje republikový průměr.¹⁰ Hranice kraje jsou na severu zároveň státní hranicí s Polskem a částečně se Spolkovou republikou Německo. Hlavním městem kraje a současně přirozeným centrem regionu je stotisícový Liberec, který se sousedním městem Jabloncem nad Nisou vytváří jednu aglomeraci.

Některé oblasti Libereckého kraje bývají označeny za periferní, a to vzhledem k jejich odlehlosti a ztížené dostupnosti. Kontrast mezi exponovaností a periferností je na Liberecku do značné míry předurčen členitou krajinou a přírodními podmínkami. Na jedné straně se zde nachází exponovaná a dobře silničně (ne už tak železničně) dostupná liberecko-jablonecká aglomerace nebo severní část Českolipska, na straně druhé zcela periferní oblasti Frýdlantského výběžku, Jizerských hor, ale i jižní části Semilska (Lomnicko).

Zde je třeba zmínit poměrně nízce navštěvovanou oblast Ralsko mezi Mimoní a Bělou pod Bezdězem. Do tohoto bývalého vojenského prostoru byl po dlouhou dobu omezen vstup

¹⁰ Zdroj: <http://www.czso.cz/> (Pozn.: stav ke 4. čtvrtletí 2005.).

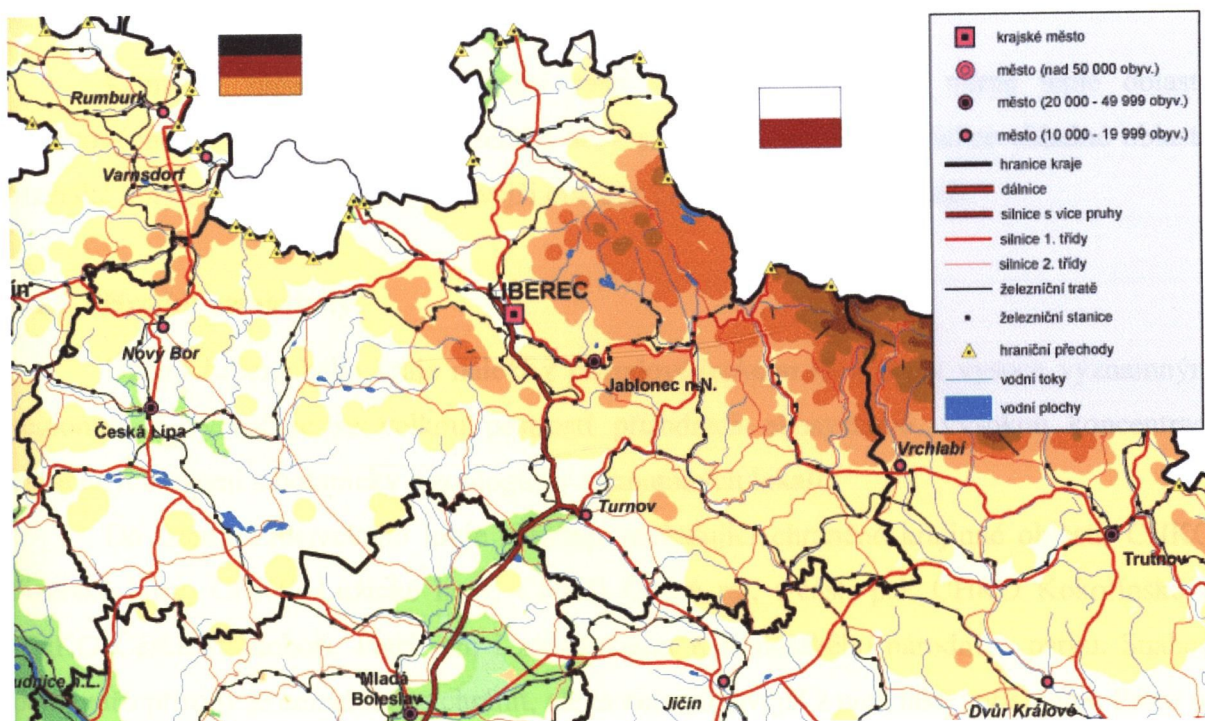
pro veřejnost. Proto je paradoxně celá oblast hodnocena jako jedna z nejméně zachovalých přírodních oblastí Libereckého kraje. Oblast je v dnešní době vhodná pro cykloturistiku.

Druhá světová válka a události, které po ní následovaly, způsobily v celém pohraničí hluboké změny. Vysídlení sudetských Němců a čtyřicetileté působení komunismu měly za následek úbytek obyvatel, úpadek mnoha významných měst a změnu atmosféry celé krajiny. Mnoho lokalit ležících v atraktivních lokalitách získalo rekreační charakter a kdysi silně průmyslový kraj se díky svým přírodním krásám stal vyhledávaným cílem turistů a sportovců.¹¹

4.1.3 Dopravní infrastruktura

Z pohledu středoevropského kontextu je v rámci dopravy poloha Libereckého kraje poněkud odlehlejší, územím kraje nevedou žádné stěžejní dopravní tahy (tzv. panevropské multimodální koridory). Z hlediska dopravy na úrovni České republiky leží kraj ve výseči mezi dvěma dálničními tahy D 8 (Praha – Ústí nad Labem) a D 11 (Praha – Hradec Králové), vně území kraje vede železniční koridor č. 1 (Děčín – Praha – Česká Třebová – Brno – Břeclav) a oblastí prochází hlavní evropské rozvodí mezi Baltickým mořem a Severním oceánem (Labská vodní cesta).

Obrázek 2: Dopravní dostupnost Libereckého kraje

Zdroj: <http://www.czso.cz/>

¹¹ Zdroj: PODHORSKÝ, M.: Liberecký kraj /18/.

V oblasti silniční dopravy sehrává důležitou roli spojení Liberce s Prahou, kterým je čtyřproudá rychlostní komunikace vedoucí přes Mladou Boleslav. Trasa zajišťuje kvalitní spojení regionu s centrem státu. Její prodloužení na státní hranici, která je v současnosti ve stádiu dokončování, umožní napojení na dálniční síť Spolkové republiky Německo.

Železniční síť je v kraji poměrně hustá a stabilní. Letecká doprava má pro území pouze doplňkovou funkci – nachází se zde 3 letiště. Letiště Liberec má vytvořené podmínky pro předpokládanou přestavbu a rozšíření tak, aby mohlo být používáno pro pravidelnou i nepravidelnou přepravu osob. V současné době slouží pro sportovní a soukromé lety a jako stanoviště vrtulníků letecké záchranné služby. Letiště v Hodkovicích nad Mohelkou a letiště Lada v České Lípě mají statut veřejného vnitrostátního letiště s celoročním provozem a je zde provozováno létání motorovými a bezmotorovými sportovními letadly včetně parašutismu.

Méně příznivá poloha v rámci evropské dopravní sítě je částečně kompenzována blízkostí a snadnou dostupností Německa a Polska. Na území kraje se nachází několik významných hraničních přechodů, které doplňuje řada hraničních přechodů otevřených v rámci malého pohraničního styku. Tato skutečnost je důvodem toho, že Liberecký kraj je velmi významný z hlediska cestovního ruchu a jeho oblasti tak ročně navštěvují statisíce turistů, kteří jsou přitahováni rozmanitostí celého území.

4.1.4 Klima

Klima v západní a jihozápadní části kraje má parametry mírně teplé oblasti. Severovýchodní část, především Jizerské hory a podhůří, spadají do lehce chladné oblasti. Jizerské hory se považují za nejdeštivější oblast s více než 1700 mm ročně.

4.1.5 Přírodní atraktivita

Území Libereckého kraje náleží z přírodovědeckého hlediska k vysoce významným regionům a vyznačuje se velkou pestrostí přírodních ekosystémů, vysokou koncentrací chráněných území a botanicky a zoologicky významných lokalit.

Do území Libereckého kraje zasahují následující chráněné krajinné oblasti: CHKO Jizerské hory, CHKO Lužické hory, CHKO Český ráj, z části pak CHKO Kokořínsko a CHKO České středohoří. Patří sem i západní část Krkonošského národního parku. Snahou ochranářů přírody je cenná místa chránit, ale ta nejzajímavější z nich také zpřístupnit. Proto se v jednotlivých CHKO budují naučné stezky, které seznamují s bohatstvím místní flóry a fauny.

4.2 EUROREGION NEISSE – NISA - NYSA¹²

Na území Libereckého kraje zasahuje Euroregion Neisse-Nisa-Nysa. Ten je euroregionem tří hraničních oblastí nacházejících se na území, kde se stýkají hranice České republiky, Spolkové republiky Německo a Polské republiky. Tento Euroregion je prvním společensky uznanou formou přeshraniční spolupráce ve střední a východní Evropě a prvním euroregionem vytvořeným na české hranici. V červnu 1991 byla vytvořena třístranná pracovní skupina, která navrhla model struktury, který je do dnešních dnů základem pro práci.

K založení Euroregionu – Neisse – Nisa – Nysa došlo na ustavujícím zasedání v Žitavě dne 21. prosince 1991. Institucionálně je Euroregion dobrovolným zájmovým sdružením měst, obcí a okresů. Spolupráce spočívá na principech rovnoprávnosti, vyjádřených v „Evropské rámcové úmluvě o přeshraniční spolupráci mezi územními celky a orgány“, přijaté Radou Evropy v roce 1980. Cílem bylo podpořit na regionální úrovni veškeré činnosti, které vedly k integraci tří zemí do Evropské unie.

Všechna tři území jsou v současnosti vzájemně propojena svými společnými zájmy i problémy. Jednotlivé pracovní skupiny se soustřeďují na řešení cílů v různých oblastech jako např. ekologie, doprava, kultura, umění, ochrana zdraví, cestovní ruch, spolupráce vysokých škol a historie.

4.3 POPIS VYBRANÝCH REGIONŮ

4.3.1 Region Liberecko¹³

Obrázek 3: Liberecko

Zdroj: <http://www.frasovnik.cz/>

Liberecko je okres na severu České republiky v oblasti Jizerských hor a Ještědu při hranicích s Polskem a Spolkovou republikou Německo.

Svojí rozlohou 925 km² se okres Liberec řadí na 46. místo v České republice a hustotou obyvatel 171,4 obyvatel na km² na 16. místo v republice.

K 1. 1. 2003 byl na území okresu Liberec vytvořen správní obvod obce s rozšířenou působností Frýdlant a správní obvod Liberec. Na území okresu také částečně

¹² Zdroj: <http://www.neisse-nisa-nysa.org/>.

¹³ Zdroj: <http://www.czso.cz/>.

zasahuje i správní obvod Turnov.

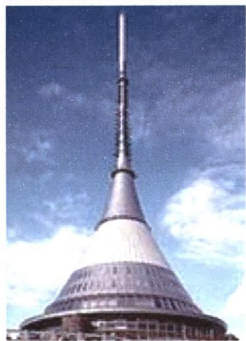
Z hlediska horopisného se Liberecko řadí na pomezí dvou velkých celků - Krušnohorského-jesenického soustavy a České tabule v jižní části. V severní části okresu se rozprostírají Jizerské a Lužické hory. Ve střední části okresu se nachází liberecká kotlina, která je od jihu oddělena Ještědsko-Kozákovským hřbetem s vrcholem Ještěd.

Severní části okresu jsou odvodňovány řekou Smědou s přítoky do povodí Nisy a Odry. V jihozápadní části okresu odvádí řeka Ploučnice se Svitávkou vodu na západ do Labe. Jižní část okresu spadá do povodí Jizery, kde její přítoky Ještědka a Mohelka odvádí vody směrem na jih přes Jizeru opět do Labe.

4.3.1.1 Liberec¹⁴

Liberec je jedno z pěti největších měst České republiky a významné správní, kulturní a průmyslové středisko celého kraje. Město leží v kotlině mezi svahy Jizerských hor a Ještědského hřbetu.

Obrázek 4: Ještěd

Historie města sahá až do roku 1352, jeho rozvoj ale nastal v 16. století, kdy se stalo správním střediskem libereckého panství a zároveň do oblasti přišli první soukeníci. Soukenictví dalo základ textilnímu průmyslu, kterým je Liberec známý dodnes. V období třicetileté války vlastnil panství Albrecht z Valdštejna, který podporoval rozvoj a stavební činnost na území města. Soukenické manufaktury byly v 19. století proměněny na textilní průmyslové závody.

Zdroj: <http://www.liberec.cz/>

4.3.1.2 Společenské atraktivity

4.3.1.2.1 Kulturní zařízení a historické památky

Liberecký kraj má bohatou kulturně historickou tradici, která se odráží ve velkém množství stavebních a historických památek i kulturních zařízení.

V samotném krajském městě Liberci se nachází řada institucí nadregionálního významu. Jsou to především Severočeské muzeum, Oblastní galerie a Státní vědecká knihovna. Dále pak menší zařízení jako Podještědské muzeum Karolíny Světlé v Českém

¹⁴ Zdroj: PODHORSKÝ, M.: Liberecký kraj /18/.

Dubu, Muzeum hasičské techniky v Chrastavě a Výstava lidových betlémů v Kryštofově Údolí.

K významným historickým památkám Liberce patří dále liberecký renesanční zámek, novorenesanční radnice a Divadlo F. X. Šaldy ve stejném slohu. Pozůstatkem historické městské zástavby ze 17. století jsou tři tzv. Valdštejnské domky, patrové hrázděné budovy s podloubím. Moderní architekturu reprezentuje Stavba smíření, která je komplexem knihovny a synagogy. Novodobou dominantou města a symbolem Libereckého kraje je stavba ve tvaru rotačního hyperboloidu na vrcholu Ještědského hřbetu Ještědu, která slouží jako restaurace a hotel a za kterou získal architekt Ing. Karel Hubáček Perretovu cenu za architekturu.

Liberec má nejstarší zoologickou zahradou v České republice a botanickou zahradu s více než stoletou tradicí. Novou atrakcí je multifunkční komplex Babylon s unikátním aquaparkem, lunaparkem, bowlingem, restaurací a hotelem.

Oblastí velkého turistického zájmu na Liberecku je i oblast Českokubuska se zachovalou lidovou architekturou a zámek Sychrov, na severní straně okresu oblast Frýdlantska s hradem a zámek, poutní místo v Hejnicích a v neposlední řadě také hrad Grabštejn u Chrastavy.

4.3.1.2.2 Lázeňská střediska

Do lázní na Liberecku jezdí lidé za bahnem a uhlíčitou minerální vodou. Známé svými speciálními procedurami jsou Lázně Libverda a Kunratice. V Lázních Libverda se zaměřují na pohybový a kardiovaskulární aparát. Lázně Kunratice jsou proslulé bahenními koupelemi, za nimiž dojíždí mnoho českých sportovců, kteří sem přijíždějí s onemocněním pohybového ústrojí (revma, blokády páteře, onemocnění svalů, šlach).¹⁵

4.3.1.2.3 Společenské akce a tradice

Z hlediska místních tradic a lidových zvyků je celkově území Libereckého kraje velmi ochuzeno. Původní německé obyvatelstvo bylo z této oblasti vysídleno a zbyly po něm pouze stavby a hmotné artefakty, většinou značně zdevastované. Různé společenské akce se konají převážně v samotných městech jako např. Chrastava, Frýdlant a Liberec. Právě v Liberci je

¹⁵ Zdroj: <http://www.czechtourism.cz/>

třeba zmínit pravidelné Liberecké výstavní trhy, konané od roku 1957¹⁶ a slavnosti piva v okolí města.

4.3.1.2.4 Sport a rekreace

Přírodní a klimatické podmínky umožňují trávit chvíle odpočinku nejrůznějšími druhy sportovních aktivit v kterémkoli ročním období. V regionu se pořádají významné sportovní akce, v roce 2009 se např. v Liberci uskutečnilo mistrovství světa v klasickém lyžování.

Existuje zde řada možností pro sportovní vyžití, což dokazuje i následující popis jednotlivých oblastí.

4.3.1.3 Turistické podoblasti

Na území tohoto okresu najdeme turistické podoblasti Liberecko, Ještěd a Podještědí, Hrádecko a Chrastavsko a Frýdlantsko.¹⁷ Následující části pojednávají o jednotlivých podoblastech regionu a jejich sportovních možnostech.

4.3.1.3.1 Turistická podoblast Liberecko¹⁸

Podoblast Liberecko zahrnuje město Liberec a jeho nejbližší okolí. Tato oblast je velmi významným centrem letních i zimních sportů. V Hodkovicích nad Mohelkou nedaleko Liberce se nachází **paraglidingová škola** Baraka, která vznikla v roce 1995. Založil ji zkušený letecký inspektor Pavel Horáček, jeden z průkopníků paraglidingu v Čechách. Zde také probíhá samotný výcvik létání na padákových kluzácích. V okolí se nachází výborné letové terény. Jsou to například: Hodkovická cvičná hrana, Ještěd, Rašovka a Kozákov.¹⁹

Na Liberecku najdeme i možnosti k **jezdectví** v jízdárně Prašný dvůr a na farmě Vysoká, kde je k dispozici jedna z největších krytých jízdáren v republice. V současné době se zde rozšířila nabídka **golfové hry**, o které ale pojednává samostatná kapitola.

4.3.1.3.2 Turistická podoblast Ještěd a Podještědí²⁰

Tato oblast leží jižně od Liberce a tvoří převážnou část jižního svahu Ještědského hřebene. Území je svažité a v místě hřebene značně členité. Ráz krajiny je poznamenán jejím

¹⁶ Zdroj: HRALA, V.: Geografie cestovního ruchu /5/.

¹⁷ Zdroj: Program rozvoje cestovního ruchu Libereckého kraje.

¹⁸ Zdroj: <http://www.liberec.cz/>.

¹⁹ Zdroj: <http://www.pgbaraka.cz/>.

²⁰ Zdroj: <http://www.podjestedi.cz/>.

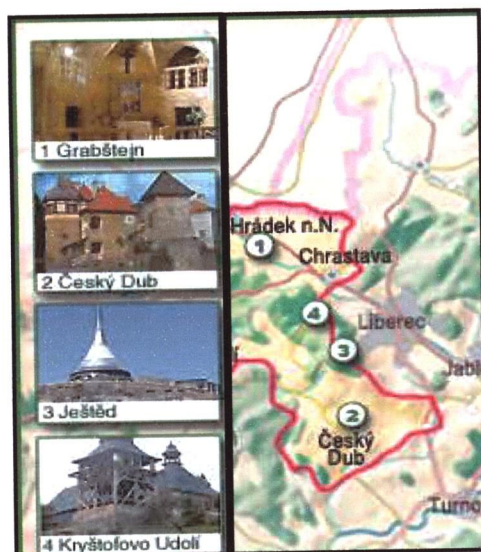
historicky zemědělsky a lesnický využívaným hospodářstvím, které v 19. století obohatil textilní průmysl.

Místní přírodní podmínky jsou využívány právě v cestovním ruchu a ke sportovním činnostem. Ještědský terén je vhodný pro provozování *paraglidingu*, ale i pro *turistiku* a *cykloturistiku*. Na úpatí Ještědského hřbetu v obci Rozstání najdou své příznivci *golfu*.

4.3.1.3.3 Turistická podoblast Hrádecko a Chrastavsko²¹

Tato oblast tvoří mikroregion Hrádecko-Chrastavsko, který je dobrovolným svazkem obcí na Česko - Německo - Polském pomezí. Mikroregion spojuje dvě města (Hrádek nad Nisou a Chrastava) a sedm venkovských obcí (Bílý Kostel n.N., Chotyně, Kryštofovo Údolí, Mníšek, Nová Ves, Oldřichov v Hájích a Rynoltice).

Obrázek 5: Ještěd a Podještědí + Hrádecko a Chrastavsko

Zdroj: <http://www.czech.republic.cz/>

Celá oblast vytváří ideální podmínky pro rekreaci a trávení volného času, spolu s mnohými terény pro *cykloturistiku* a *turistiku* se značenými turistickými trasami. V blízkosti Oldřichovského sedla jsou pro milovníky lezení *horolezecké terény*.

U Chotyně se nachází dominanta širokého okolí, kterou je státní hrad a zámek Grabštejn ze 13. století. V blízkosti tohoto hradu leží stejnojmenné *golfové hřiště*. Na okraji obce je Václavická přehrada vhodná k rybaření.

K rekreaci je vhodný areál Kristýna u Chrastavy, kde jsou výborné podmínky pro koupání, *surfování*, rybaření a provozování dalších vodních sportů jako je např. *potápění* a

²¹ Zdroj: <http://www.hrach.mikroregion.info/>.

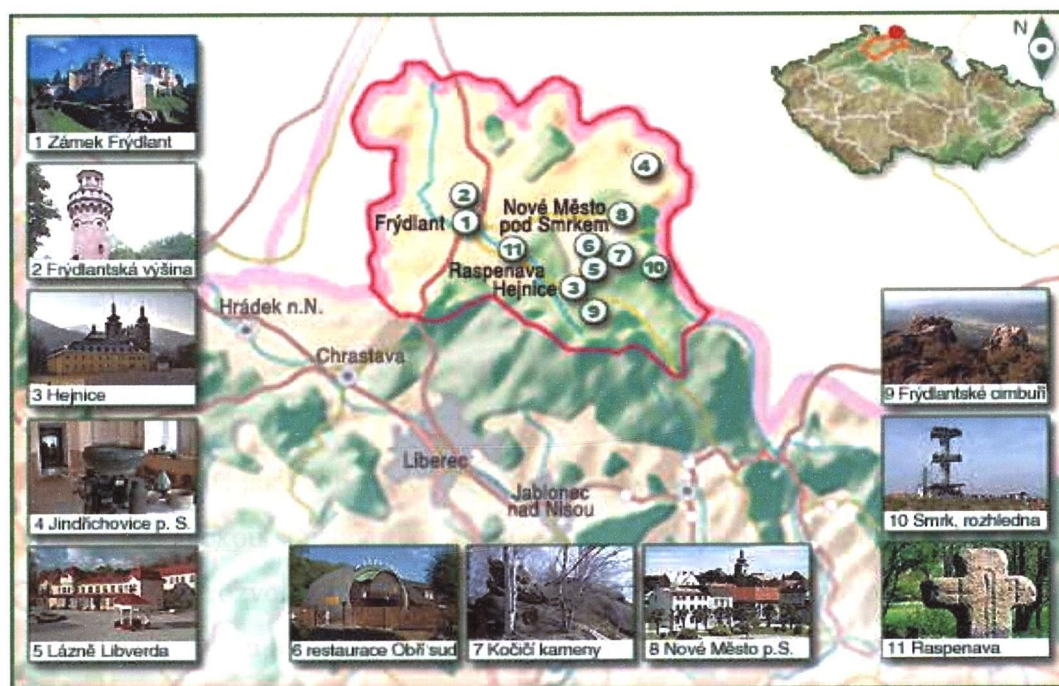
jachting. Konají se zde různé sportovní akce jako např. pravidelný turnaj v plážovém volejbale, soutěže potápěčů a akce jachetního oddílu.

4.3.1.3.4 Turistická podoblast Frýdlantsko²²

Frýdlantsko je zatím nedoceneným turistickým regionem Libereckého kraje, který ze tří stran hraničí s Polskem. Tento region charakterizují řeka Smědá s přírodní rezervací „Meandry Smědé“, severní podhůří Jizerských hor, kde se nachází řada maloplošných přírodních rezervací a památek, a dále typické siluety frýdlantského zámku. Významnými lesními komplexy jsou Poustecká obora s několika lesními rybníky a oblast v okolí vrchu Chlumu, vyhlášená jako Přírodní park Peklo.

Díky perifernosti Frýdlantského výběžku se jedná o klidný a turisty nepřeplněný kraj, který však nabízí mnoho prostoru pro relaxaci a sportovní vyžití. Nachází se zde 18 *turistických cest*, vyznačených Klubem českých turistů a *naučné stezky*. Na cyklistu tu čekají tři *cyklotrasy* mezinárodního významu, dvě cyklotrasy nadregionálního významu a několik místních poznávacích tras.

Obrázek 5: Frýdlantsko

Zdroj: <http://www.czech.republic.cz/>

²² Zdroj: <http://www.frydlantsko.cz/>.

Říčka Smědá je za zvýšeného stavu vhodná k **vodní turistice**. Pokud je vody dostatek je sjízdná i ve vyšších částech – Raspenava, Hejnice či Bílý Potok. V Raspenavě se nabízí penzion Selský dvůr a jeho možnosti pro agroturistiku a **vyjížďky na koních**. Severní svahy Jizerský hor nabízejí ideální podmínky pro **horolezectví**. Nachází se zde velké množství skalních masivů a některé i s věžovitým zakončením. Některé horolezecké terény se nacházejí v chráněných územích a pro vstup je potřebné mít odpovídající dokumenty.

Zajímavostí zde je také kuriózní výletní restaurace Obří sud nad Lázněmi Libverda, umístěná ve skutečném dřevěném maxisudu.

4.3.2 Region Jablonecko²³

Obrázek 6: Jablonecko

Zdroj: <http://www.trasovnik.cz/>

Jablonecký příhraniční region se nachází v severovýchodní části Libereckého kraje. Jeho hranice na jihu vymezuje Železnobrodsko a Maloskalsko s řekou Jizerou, které dále přechází do Českého ráje, na západě sousedí s Libereckem, sever tvoří Jizerské hory a hranice s Polskem, na východě a severovýchodě přechází v Podkrkonoší a západní část Krkonoš.

Svou rozlohou 402 km² patří mezi nejmenší okresy v republice a hustotou 219 obyvatel na km² se řadí mezi prvních deset v republice.

Na území okresu Jablonec nad Nisou leží správní obvod obce s rozšířenou působností Jablonec nad Nisou, správní obvod Tanvald, který částečně zasahuje do okresu Semily, a správní obvod Železný Brod. Obce Frýdštejn a Malá Skála spadají do správního obvodu Turnov.

Horopisně patří jako Liberecký okres na pomezí dvou velkých soustav - Českou tabuli a Krkonoško-jesenickou soustavu, kterou zde tvoří Krkonošská podsoustava. Region leží na hlavním evropském rozvodí Odra-Labe. Sever, východ a jih patří povodí řeky Jizery, která teče do Labe a na severu je hraniční řekou s Polskem. Nejdůležitějším přítokem je Kamenice s přítoky Bílou a Černou Desnou, která teče skrze celý okres. Severozápadní části okresu patří do povodí řeky Nisy, která se vlévá do Odry. Z vodních ploch je třeba jmenovat velké množství podmáčených ploch, otevřených rašelinišť s jezírky v Jizerských horách. Dále zde byly jako ochrana před povodněmi vystavěny vodní nádrže - Souš na Černé Desné, Josefův

²³ Zdroj: <http://www.czso.cz/>

Důl na Kamenici a Bedřichov na Černé Nise. Přímo ve městě Jablonec nad Nisou leží nádrž Mšeno na Mšenském potoce využívaná k letní rekreaci.

4.3.2.1 Jablonec nad Nisou²⁴

Toto druhé největší město v oblasti Jizerských hor leží pod Maxovským a Černostudničním hřebenem v údolí řeky Nisa. Poprvé je Jablonec připomínán již roku 1356. Až do 17. století byl poměrně nevýznamnou horskou vsí, poté se ale díky rozvoji sklářských hutí stal střediskem sklářského obchodu. Hlavní rozvoj města nastal v 19. století v souvislosti s průmyslovou revolucí. Světově proslulou se stala především Jablonecká bižuterie. Nachází se zde množství architektury z počátku 20. století ve stylu secese a moderny, proto bylo městské centrum vyhlášeno městskou památkovou rezervací. Zřejmě nejcennější secesní památkou města je Starokatolický kostel Povýšení svatého Kříže, který patří k nejvýznamnějším sakrálním secesním stavbám v Evropě. K zajímavým stavbám patří také Městské divadlo, Poštovní úřad, výškové domy v Podhorské ulici, Stará i Nová radnice a výletní restaurace Petřín s vyhlídkovou věží. Město je opět významným střediskem zimních i letních sportů a bývá nazýváno „Branou do Jizerských hor“.

4.3.2.2 Společenské atraktivity

4.3.2.2.1 Kulturní zařízení a historické památky

Mezi kulturní zařízení regionálního významu patří řada muzeí. V návaznosti na tradici skla a bižuterie této oblasti se návštěvníkům nabízí např. Sklářské muzea v Železném Brodu a Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou.

Přírodní krásy na Jablonecku se pojí s nesčetnými památkami rozptýlené venkovské zástavby. Výraznou dominantou oblasti je soustava kamenných a železných rozhleden spolu se skalními vyhlídkami s výhledy do okolí. Všechny jsou propojeny dobře udržovanými značenými cestami. Jsou to např. rozhledny na Černé Studnici, Královka na Jablonecku, na tanvaldském Špičáku a Štěpánka nad Příchovicemi.²⁵

Zajímavostí je také pásmo pevnostního opevnění podél hranic s Polskem se spoustou bunkrů. V okolí obce Kořenova je také bývalá ozubnicová trať Tanvald-Harrachov s dlouhým tunelem - jediná funkční neelektrifikovaná ozubnicová trať v Evropě s normálním rozchodem,

²⁴ Zdroj: PODHORSKÝ, M.: Liberecký kraj /18/.

²⁵ Pozn.: Výčet rozhleden je uveden v příloze.

kde se během letní sezóny konají tzv. nostalgické jízdy, na které jsou nasazovány historické ozubnicové lokomotivy.

4.3.2.2.2 *Společenské akce a tradice*

Jablonecký okres je mimořádně přitažlivým nejen pro domácí, ale i zahraniční návštěvníky silnou kulturní tradicí ve městech Jablonci nad Nisou a Železném Brodě, ale i v menších obcích jako např. na Malé Skále, kde se koná řada místních kulturních akcí.

4.3.2.2.3 *Sport a rekreace*

Na území Jabloneckého okresu je vysoká koncentrace objektů individuální rekreace (chat a chalup). Jižní okraje Jizerských hor jsou hustě obydleny a rekreačně využívány.

Krajina je díky geologické stavbě a geomorfologii terénu rozdělena na dvě části. Sever spadá do CHKO Jizerské Hory a jižní část okresu tvoří mnohá skalní města v povodí řeky Jizery. Ta protéká podél vysokých věží národní přírodní památky Suché skály, což je skalní město často nazývané České Dolomity a také oblíbené místo *horolezců*, přes pískovcové skalní labyrinty kolem Besedic či pod vysokým Vranovským hřebenem se svými dominantami Pantheonem u Malé Skály a hradem Frýdštejnem. Podmínkami vhodné pro provozování *vodní turistiky* jsou řeky Jizera i Nisa.

Turisticky oblíbené jsou *naučné stezky* jako např. NS Bukovec- rašeliniště Jizerky, NS Tisy pod Dračí skálou, NS podmáčené louky v obci Rádlo.

Na Jablonecku je řada farem nebo penzionů, které poskytují všechny služby *turistických jízdáren* jako např. Farma Vyšehrad, W-Horse Ranch U potoka, Penzion Dřevona, Prezidentská chata, Šámalova chata na Nové Louce a Penzion Sklárna Jizerka.

4.3.3 Jizerské hory²⁶

Jizerské hory jsou se svou rozlohou 368 km² nejmenším a zároveň nejsevernějším českým pohořím. Celé pohoří je pojmenováno podle řeky Jizery, která pramení pod nejvyšší horou české strany Smrkem (1 124 m n.m.) a na svém horním toku tvoří státní hranici s Polskem. Nejvyšší horou celého pohoří je ale Wysoka Kopa (1 126 m n.m.), která se

²⁶ Zdroj: ŘEHÁČEK, M.: Jizerské hory – Průvodce po horách a jejich okolí /19/.

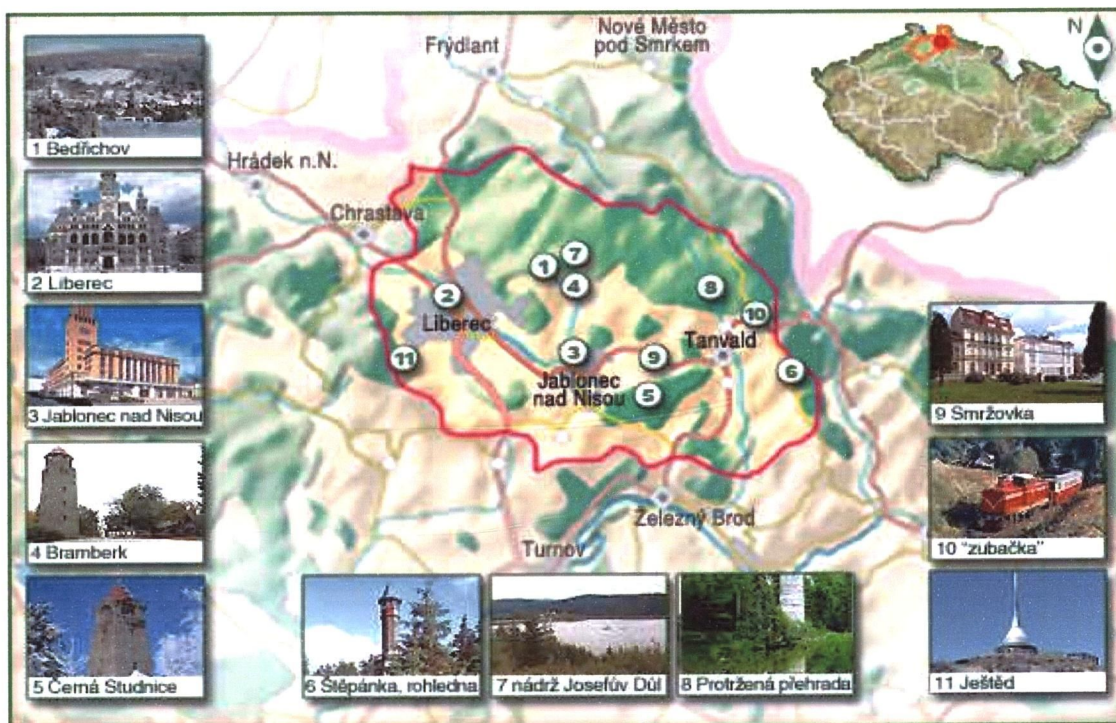
nachází na polském území. Významným vrcholem je rovněž Bukovec (1 005 m n.m.) – nejvyšší čedičová kupa ve střední Evropě.

V roce 1968 zde byla vyhlášena Chráněná krajinná oblast Jizerské hory jako čtvrtá nejstarší v České republice. Smyslem vyhlášení byla ochrana dochovaného stavu přírodního prostředí a přirozeného vzhledu zdejší kulturní krajiny. Lesnatost území CHKO Jizerské hory je 73 % (269 km²), což bylo také jedním z důvodů jejího vyhlášení. Celá oblast je významnou zásobárnou vody. Jako vodní nádrže slouží přehrady na Černé Nise, Souši a v Josefově Dole.

Náhorní plošina Jizerských hor prošla v uplynulých desetiletích dramatickým vývojem, kdy vlivem průmyslových imisí, hmyzích škůdců i ekologicky nevhodným hospodařením v lesích došlo k jejímu velkoplošnému odlesnění.²⁷

Jizerské hory mají i svou vzácnou faunu a floru, která se nachází většinou v několika přírodních rezervacích. Nejznámějšími a nejnavštěvovanějšími jsou prales Jizera, rašeliniště Jizerky a Jizery, Stržový vrch, Štolpich i další. Z mnoha chráněných území vyniká Národní přírodní rezervace Jizerskohorské bučiny. K pozoruhodným zajímavostem patří také pomníčky připomínající různá neštěstí (pytlácké přestřelky, zmrznutí, zbloudění atd.).

Obrázek 7: Jizerské hory – Liberecko a Jablonecko

Zdroj: <http://www.czech.republic.cz/>

²⁷ Zdroj: <http://www.jizerske-hory.cz/>

Celkově jsou Jizerské hory centrem především *turistiky*, *cykloturistiky* a zimních sportů. Leží zde jeden z nejkrásnějších běžeckých areálů v Čechách, Jizerská magistrála. Od roku 1967 se v Jizerských horách každoročně pořádá dálkový běh na lyžích "Jizerská 50". Její mladší sestrou je "Jizerská 50 na kolech". Kalamitní těžba dřeva v minulosti znamenala nejen zásah do krajiny, ale i zbudování jednoduchých komunikací nutných pro svážení dřeva. Takových zpevněných komunikací je dnes v Jizerských horách řada a velké množství z nich bylo označeno pro cykloturisty. Dlouhou tradici má v horách také *horolezectví* a v současnosti se do popředí dostává také *in-line bruslení*.

Význam a funkce Jizerských hor se v průběhu staletí měnily. Z počáteční energetické základny pro počínající průmysl (dřevozpracující, soukenický, sklářský a bižuterní) se dnes stávají jednou z nejvýznamnějších turistických oblastí celé České republiky.

4.4 ZHODNOCENÍ REGIONŮ LIBERECKA, JABLONECKA A JIZERSKÝCH HOR

Následující část představuje analýzu vnitřních a vnějších předpokladů zkoumaného regionu. Tato SWOT analýza představuje poměrně dosti atraktivní území s kvalitním přírodním i kulturním potenciálem, které využívá výhodné polohy při hranicích s Německem a Polskem a dobré dopravní dostupnosti, dále nabízí možnosti dostatečného sportovního i kulturního vyžití a vyzdvihuje možnosti spolupráce, čerpání finančních zdrojů, tvorby komplexních balíčků atd. k posílení vnitřních silných stránek na úkor stránek slabých. Zmíněná jsou také rizika, kterých je třeba se vyhnout, a příležitosti, které je možno využít.

Tabulka 1: SWOT analýza Libereckého kraje pro oblast cestovního ruchu

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> ☞ velká koncentrace přírodního bohatství (NP, CHKO); ☞ velmi silný potenciál historických, přírodních, kulturních a sportovních atraktivit; ☞ autobusové spojení řady středisek cestovního ruchu Libereckého kraje s Prahou; ☞ meziměstská tramvajová doprava mezi Libercem a Jabloncem nad Nisou; ☞ velmi dobrá dopravní dostupnost; ☞ velmi dobrá turistická propustnost státních hranic s Polskem a SRN; ☞ poměrně hustá síť mezinárodních a nadregionálních cyklistických komunikací; ☞ množství vybudovaných naučných a exkursních stezek v Jizerských horách; ☞ trend zvýšení organizovanosti turistických návštěv a pobytů (prostřednictvím cestovních kanceláří, internetu, přepravce či ubytovatele); ☞ rostoucí síť informačních center a informačních systémů pro turisty, hustá síť značených cest; ☞ rozvoj společných přeshraničních turistických projektů s příhraničními regiony SRN a Polska (např. cyklotrasy); ☞ konkurenceschopnost Libereckého kraje s okolními regiony z hlediska atraktivity krajiny; ☞ výhodná cenová hladina ve srovnání se zahraniční konkurencí; ☞ historicky aktivní činnost řady turistických spolků – značení turistických cest, stavba rozhleden, turistických chat, vybudování image Libereckého kraje jako turisticky atraktivní destinace atd.; ☞ síť kulturních a sportovních zařízení v kraji včetně nabídky souvisejících služeb; ☞ poloha regionu u hranic s Polskem a Německem. 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ neuspokojivý stav silniční sítě; ☞ nízká kvalita základních a nedostatek doplňkových služeb v CR ; ☞ výskyt závad na cyklistických trasách ohrožujících bezpečnost účastníků silničního provozu; ☞ nedostatečná vybavenost středisek cestovního ruchu ostatní sportovní infrastrukturou; ☞ přetížení známých středisek cestovního ruchu; ☞ kvalitativní aspekty nabídky zejména v oblasti ubytování (nižší kvalita, zastaralost, vybavenost); ☞ nejednotná prezentace a image regionu, nedostatečná prezentace celého regionu v zahraničí; ☞ nedostatek spolupráce a komunikace mezi jednotlivými subjekty zainteresovanými do rozvoje cestovního ruchu, minimální komunikace mezi soukromým a veřejným sektorem; ☞ absence ucelených produktů a produktové politiky na nabídkové straně cestovního ruchu ; ☞ nedostatečná základní a doplňková infrastruktura cestovního ruchu, včetně služeb; ☞ absence destinačního managementu pro rozvoj cestovního ruchu.

PŘÍLEŽITOSTI

- ☞ růst počtu lidí zaměstnaných v cestovním ruchu a jejich profesionalizace;
- ☞ pořádání význačných mezinárodních sportovních a kulturních akcí;
- ☞ postupné zavedení tzv. zelených autobusových linek;
- ☞ turistické využití technických zajímavostí (např. ozubnicová dráha Tanvald – Harrachov);
- ☞ využití potenciálu méně zatížených, turisticky zajímavých území pro účely cestovního ruchu;
- ☞ čerpání finančních prostředků ze Strukturálních fondů na rozvoj cestovního ruchu;
- ☞ zaměření na rozvoj příležitostí pro rodinnou dovolenou;
- ☞ založení turistických organizací, podpora budování místních turistických informačních center (TIC) a regionálních TIC a založení vlastního destinačního managementu na regionální úrovni;
- ☞ další rozvíjení kvalitní přeshraniční spolupráce s Německem a Polskem;
- ☞ obnovení orientace na českou klientelu;

RIZIKA

- ☞ převážení tzv. tvrdých forem cestovního ruchu;
- ☞ podcenění profesionální přípravy a vzdělávání pracovníků v cestovním ruchu;
- ☞ nedostatek finančních prostředků na potřebnou infrastrukturu;
- ☞ nevyhovující technický stav silniční a železniční infrastruktury může být ve svém důsledku brzdou vyšší návštěvnosti některých atraktivních míst;
- ☞ nárůst již dnes vysoké intenzity individuální automobilové dopravy v důsledku zhoršování standardu dopravní obsluhy;
- ☞ relativní pokles atraktivity území Libereckého kraje v důsledku nedostatečné kompletnosti turistické doprovodné infrastruktury (mototuristické trasy, cyklistické komunikace včetně doprovodné infrastruktury, turistické, naučné a exkursní stezky, vleky, lanovky, ostatní sportovní infrastruktura apod.);
- ☞ odliv návštěvníků z důvodu nedostatečné kvalitních základních, především stravovacích a ubytovacích, a doplňkových služeb;
- ☞ nedostatek kapitálu pro další rozvoj cestovního ruchu, infrastruktury;
- ☞ soustředění nabídky pouze na pražskou klientelu a klientelu z Libereckého kraje odkud v současné době pochází nejvíce návštěvníků;
- ☞ pokles zájmu všech generačních skupin obyvatelstva o sportovní, kulturní a výchovně vzdělávací volnočasové aktivity;
- ☞ masivní cestovní ruch spojený s místním poškozením území.

Zdroj: Program rozvoje cestovního ruchu Libereckého kraje

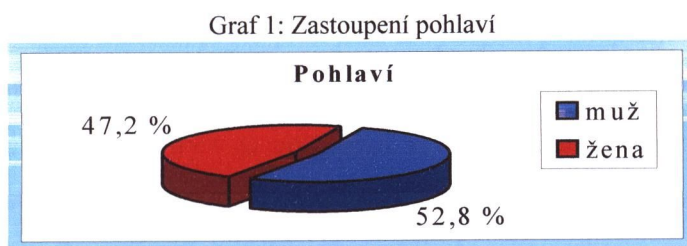
2. PROVEDENÍ ANALÝZY

2.1 PROFIL RESPONDENTŮ

Jako první je třeba představit profil respondentů dotazníkového šetření, a to prostřednictvím identifikačních otázek, které jsou součástí dotazníku.

2.1.1 Zastoupení pohlaví

Z grafu 1 je zřejmé téměř shodné zastoupení žen (118 resp.; tj. 47,2 %) i mužů (132 resp.; tj. 52,8 %), i když s mírnou převahou mužů. Po celkovém zhodnocení zájmu o outdoorové aktivity z hlediska pohlaví převládá u mužů zájem o „adrenalinové“ a fyzicky náročnější sporty jako např. cykloturistika, horolezectví, letecké sporty, ale také golf a v rámci odpovědi k možnosti „jiné“ také další z aktivit, jakou je tenis. Ženy se naopak věnují tolik méně náročným sportům, jako je jezdectví, in-line bruslení, vodní turistika a z neuvedených aktivit také plavání a běh (viz odpovědi k možnosti „jiné“).

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

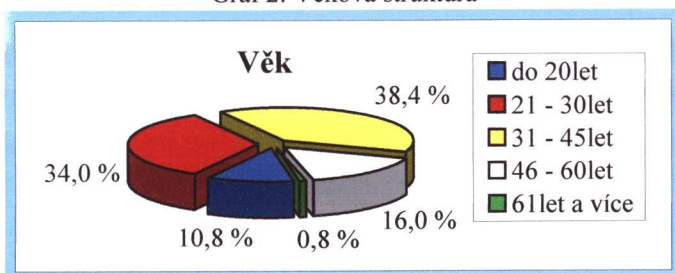
2.1.2 Věková struktura

Graf 2 představuje zastoupení respondentů v jednotlivých věkových kategoriích. Jak je patrné, největší zastoupení mají respondenti 31 - 45 let (96 resp.; tj. 38,4 %), následované kategorií 21 - 30 let (85 resp.; tj. 34 %). Více jak polovina souboru je tak tvořena osobami ve věku 21 – 45 let, tedy osobami mladšího středního věku, jejichž preference a chování lze považovat za klíčové pro vývoj cestovního ruchu v příštích letech. Podíl starších osob je potom v kategorii 46 – 60 let 60 respondentů (tj. 16 %), 61 a více let 2 respondenti (tj. 0,8 %). Nejmladších respondentů je v souboru 27 (tj. 10,8 %).

U věkového rozhraní do 20 let a nad 46 let převažují obyvatelé Libereckého kraje, naopak respondenti ve věku od 21 let do 45 let nejčastěji přijíždějí z různých krajů České republiky, což je dále rozvedeno v grafu 5.

Jak je dáno obecně, tak i z odpovědí je zřejmé, že sportovně aktivnější je skupina respondentů do 45 let.

Graf 2: Věková struktura

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Kvůli lepšímu popisu respondentů v rámci financí a sportovních aktivit je celkové věkové rozpětí rozděleno do dvou skupin. První z nich je skupina respondentů od 21 do 45 let, tedy již zmíněný mladší střední věk, pro kterou jsou zřejmé vyšší výdaje za sport a sportovní vybavení. Je to dáno především současnou nabídkou na „sportovním trhu“, kdy si právě tito lidé, kteří jsou často peněžně zajištěni, vybírají ze široké nabídky novinek, častěji sportovní vybavení zkouší a mění, proto jsou také k výdajům přístupnější.

Druhou skupinu tvoří respondenti do 20 let a současně respondenti starší 46 let. U této skupiny jsou vykázány nižší výdaje za sportovní vybavení. Starší respondenti jsou většinou spokojeni se svým stávajícím vybavením a novinky příliš nevyhledávají, a naopak ti mladší nemají ještě dostatek financí na to, aby si mohli dovolit vybírat ze současné sportovní nabídky. I když i v této skupině mladších se najdou respondenti, kteří buď mají dostatečný přísun peněz nebo sport mají jako koníček a jsou tak ochotni do sportu investovat více peněz.

Měsíční výdaje za sport jsou u obou věkových skupin téměř podobné. Skupina „mladších“ respondentů do 45 let zde upřednostňuje aktivní účast na sportu a u „starších“ respondentů nad tento věk se kromě samotné sportovní aktivity ve větší míře projevuje pasivní účast na sportu.

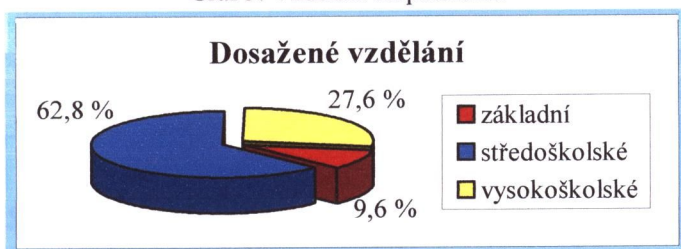
5.1.3 Vzdělání respondentů

Vzdělanostní struktura respondentů byla hodnocena na základě přihlášení se dotázaných k jedné ze tří základních úrovní vzdělání, což znázorňuje graf 3. Z celkového počtu respondentů jich má v současné době nadpoloviční většina, tedy 157 respondentů (tj. 62,8 %), ukončené středoškolské, 69 respondentů (tj. 27,6 %) vysokoškolské a 24 respondentů (tj. 9,6 %) základní vzdělání. Tady je třeba zdůraznit výraz „v současné době“,

protože nám tato čísla neudávají přehled o tom, kolik z respondentů se stále ještě připravuje na ukončení vyššího vzdělání.

Vzdělání respondentů by nemělo příliš ovlivňovat zájem o outdoorové aktivity, snad je důležité zmínit jen přístup k financím, který je ale již rozepsán u věkové struktury. Lidé s vysokoškolským vzděláním mají obecněji vyšší předpoklady zařadit se do skupiny obyvatel s vyšším platem, proto mívají i větší možnosti výběru ze široké nabídky nejen v oblasti sportu.

Graf 3: Vzdělání respondentů

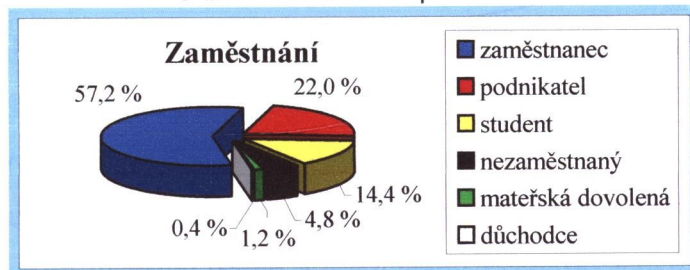

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

5.1.4 Zaměstnání respondentů

Tato část se týká zaměstnání respondentů. Sport v podobě outdoorových aktivit, které nevyžadují přílišné vybavení a zařízení, je v dnešní době již natolik přístupný pro jakoukoliv sociální skupinu lidí, že rozdílnosti můžeme spatřovat pouze v požadavcích na kvalitu a cenovou úroveň nabízených služeb. U zaměstnání tedy opět hrají důležitou roli finance, ale především také volný čas a jeho využití. Výsledky jsou patrné z následujícího grafu 4. Největší část tedy tvoří zaměstnaní lidé (143 resp.; tj. 57,2 %), dále podnikatelé (55 resp.; tj. 22 %) a studenti (36 resp.; tj. 14,4 %).

Graf 4: Zaměstnání respondentů

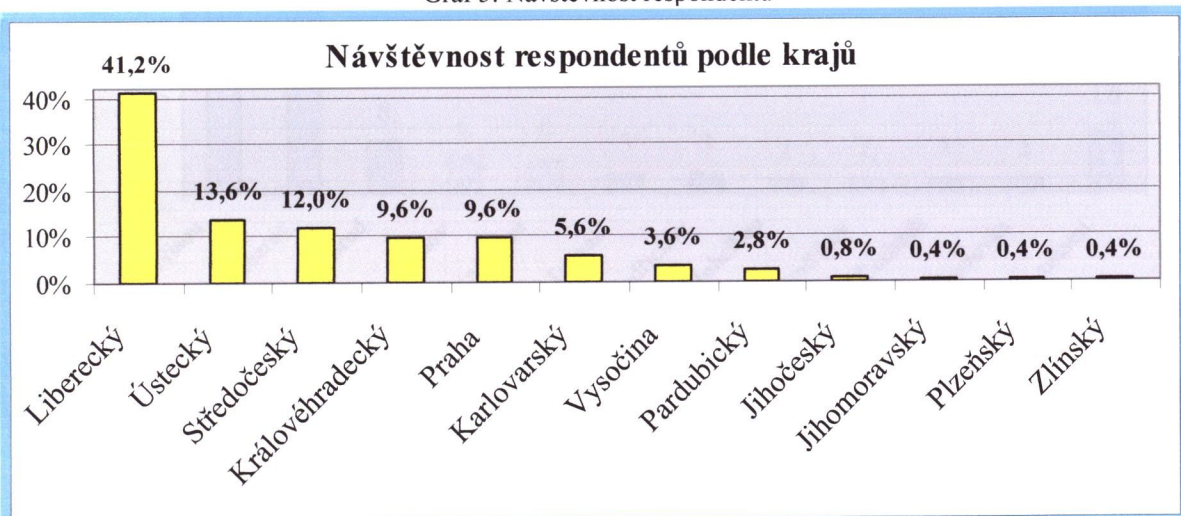

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

5.1.5 Návštěvnost respondentů

Celkové složení respondentů z hlediska kraje lze vidět v grafu 5.

Graf 5: Návštěvnost respondentů

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

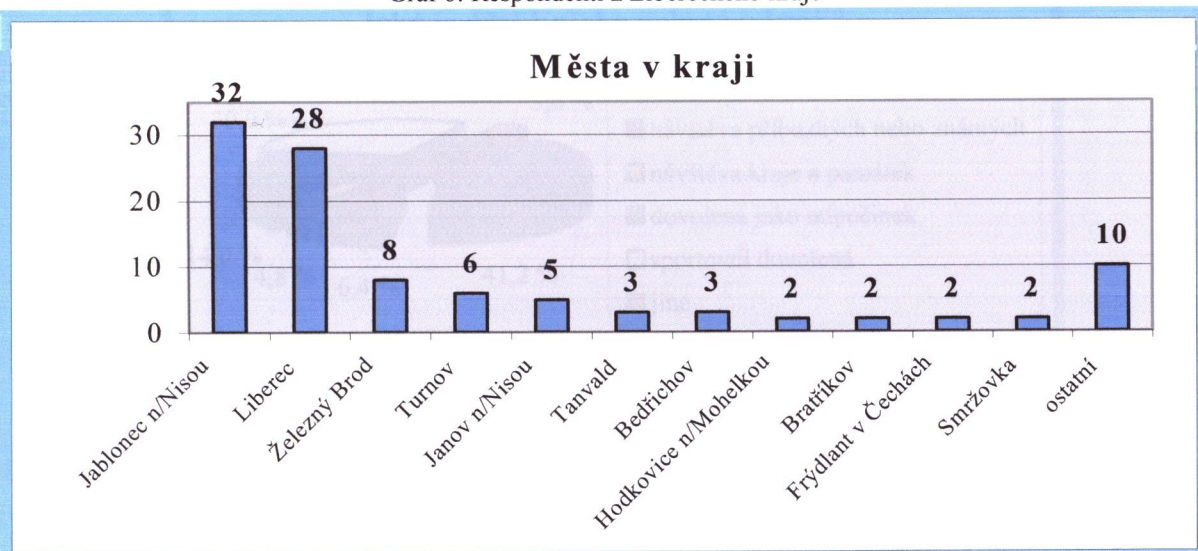
Největší část respondentů, tedy 103 respondentů (tj. 41,2 %), pochází z Libereckého kraje. Dále se do popředí dostává převážná většina návštěvníků kraje z oblasti středních Čech, v zastoupení 30 respondentů (tj. 12 %) ze Středočeského kraje a 24 respondentů (tj. 8,8 %) z Prahy. Ostatní větší část tvořili respondenti ze sousedních krajů, tedy 34 respondentů (tj. 13,6 %) z kraje Ústeckého a 24 respondentů z kraje Královéhradeckého, což je dáno snadnou dostupností a atraktivitou kraje s možností rekreace a sportovního využití.

5.1.6 Respondenti z Libereckého kraje

Graf 6 představuje četnosti míst bydliště respondentů, kteří žijí v Libereckém kraji. Čísla udávají zřetelnou převahu respondentů ze dvou největších měst kraje v počtu 32 respondentů (tj. 31,1 %) z Jablonce nad Nisou a 28 respondentů (tj. 27,2 %) z Liberce. Obě tato města nabízí kvalitní sportovní potenciál přímo ve městě, ale jsou také výchozím bodem pro cykloturistiku, turistiku a další outdoorové aktivity.

Zbýlá města jsou uvedena přímo v grafu spolu s četností jejich uvedení. V kategorii ostatní jsou zastoupena jednotlivá města, která byla uvedena jedenkrát, a to Huntířov nad Jizerou, Chrastava, Kamenický Šenov, Lomnice nad Popelkou, Lučany nad Nisou, Rádlo, Rychnov u Jablonce nad Nisou, Skalice u České Lípy, Velké Hamry a Zásada.

Graf 6: Respondenti z Libereckého kraje

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

5.2 ODPOVĚDI NA OTÁZKY

5.2.1 Účel pobytu v kraji

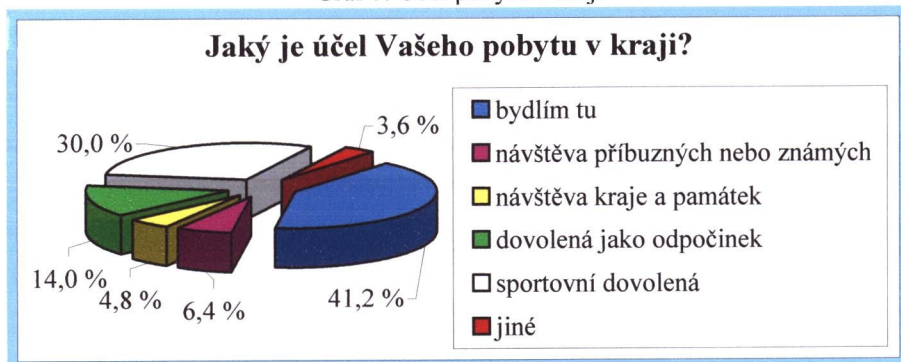
Tato otázka byla definována pro celý Liberecký kraj, i když je práce zaměřena jen na vybrané regiony, a to pro lepší přehled z hlediska návštěvnosti respondentů z ostatních krajů. Bližší určení míst původu v regionu již bylo uvedeno v poslední otázce profilu respondentů.

Z celkového počtu 250 respondentů jich 103 (tj. 41,2 %) žije v Libereckém kraji. Tento poměrně vysoký podíl je dán samotnou atraktivitou kraje a nejlepší dostupností pro místní obyvatele. Následuje 75 respondentů (tj. 30 %), kteří kraj navštívili v rámci sportovní dovolené. Z nich převažují lidé z oblasti středních Čech (Středočeský kraj 23 resp. a Praha 15 resp.), kteří znají potenciál především Jizerských hor a tuto oblast již tradičně využívají ke sportovnímu vyžití.

V grafu 7 jsou znázorněné také ostatní možnosti návštěvy kraje, jakými jsou dovolená jako odpočinek (35 resp.; tj. 14 %), návštěva příbuzných nebo známých (16 resp.; tj. 6,4 %) nebo jednoduše návštěva kraje a památek (12 resp.; tj. 4,8 %).

K otázce „jiné“ se objevují odpovědi respondentů, kteří kraj navštívili v rámci soustředění (7 resp.) nebo pracovního pobytu (2 resp.), ale svou práci doplňují odpočinkem v přírodě.

Graf 7: Účel pobytu v kraji

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

5.2.2 Pojem outdoorové aktivity

Druhá otázka patří mezi tzv. *zahřívací* a také *otevřené otázky*, kdy byly respondenti vyzkoušeni ze znalosti a zároveň dostali příležitost vyjádřit se několika slovy k samotnému pojmu „outdoorové aktivity“.

141 respondentů (tj. 56,4 %) označilo outdoorové aktivity za sportovní aktivity v přírodě nebo jednoduše venkovní sportovní aktivity. 42 respondentů (tj. 16,8 %) uvádělo jednotlivé druhy sportu, které si dokázali vybavit (nejčastěji uváděnými druhy byla turistika a cykloturistika). Třetí největší část tvoří 27 respondentů (tj. 10,8 %), kteří si pod tímto pojmem nedokázali vybavit nic nebo výraz neznali. Že se jedná o tematiku sportu tušilo dalších 19 respondentů (tj. 7,6 %), kteří uvedli jako jediné slovo *sport*.

Následovali různé odpovědi (21 resp.; tj. 8,4 %) jako např. „sportovní aktivity pod jasným nebem“, „aktivity ve volném čase mimo domov“, „sporty, ve kterých mohu cestovat“ nebo „vše, co se dá dělat venku“.

5.2.3 Provozování outdoorových aktivit

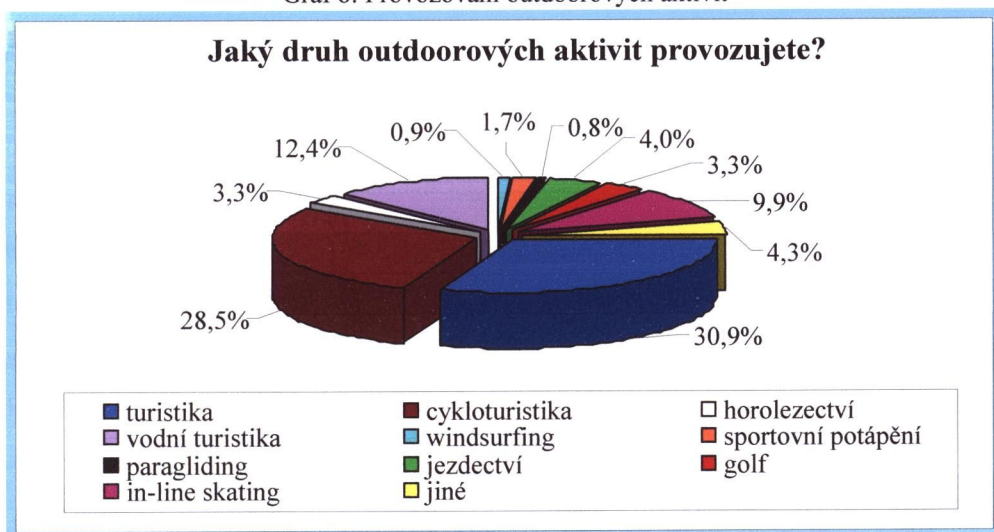
Nejvíce provozovanými outdoorovými aktivitami dotazovaných respondentů jsou turistika (199 resp.; tj. 30,9 %) a cykloturistika (184 resp.; tj. 28,5 %). Oblíbenými aktivitami jsou také vodní turistika (80 resp.; tj. 12,4 %) a in-line skating (64 resp.; tj. 9,9 %). Většinou se jedná o ležérní sporty, které nevyžadují zvláštní organizaci ani členství ve sportovních klubech.

U možnosti „jiné“ uváděli respondenti odpovědi běh (11 resp.), plavání (5 resp.), tenis (5 resp.), závěsné vodní lyžování (2 resp.), skateboarding (2 resp.), beachvolejbal (2 resp.) a jednou z odpovědí byl i zorbing, nedávná novinka v oblasti adrenalinových sportů.

Také ostatní v dotazníku nabízené sporty se těší určitou oblibou a jsou provozovány,

i když ne v tak velkém rozsahu. Četnosti všech uvedených outdoorových aktivit jsou patrné z grafu 8.

Graf 8: Provozování outdoorových aktivit

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

U otázky, které outdoorové aktivity respondenti provozují přímo v Libereckém kraji, převažovala, stejně jako u předchozích odpovědí, turistika (187 resp.; tj. 39,7 %) a cykloturistika (161 resp.; tj. 34,2 %), následované provozováním in-line skatingu (40 resp.; tj. 8,5 %) a vodní turistiky (34 resp.; tj. 7,2 %).

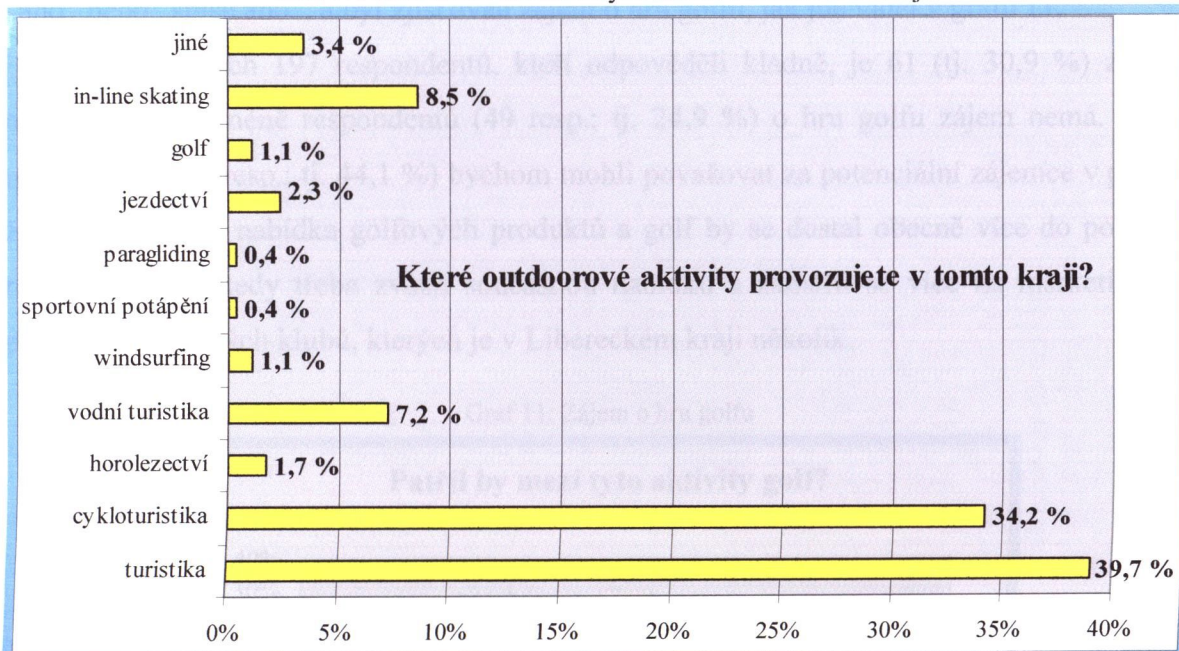
Zmíněné byly i další sportovní aktivity, které nabízí Liberecký kraj, a to jezdeckví (11 resp.; tj. 2,3 %), horolezectví (8 resp.; tj. 1,7 %), windsurfing (5 resp.; tj. 1,1 %) a stejně tak golf (5 resp.; tj. 1,1 %). Po dvou respondentech byli odpovědi u sportovního potápění a paraglidingu, pro jehož provozování nabízí Liberecký kraj také vhodné podmínky.

U odpovědí „jiné“ převládaly aktivity běh (8 resp.) a plavání (4 resp.) a ostatními již uvedenými aktivitami provozovanými v kraji byly tenis (2 resp.), beachvolejbal (1 resp.) a skateboarding (1 resp.).

Souhrnně lze Liberecký kraj označit za oblast, která skýtá řadu možností pro provozování outdoorových aktivit a návštěvníci kraje využívají infrastrukturu především v podobě značených cyklostezek a stezek pro pěší, doplněných o ostatní nabídku sportů, které již vyžadují určitý druh organizace a mnohdy i potřebné kurzy, alespoň pro základní výuku (např. vodní turistika, golf, paragliding, horolezectví apod.).

Výsledky zobrazuje následující graf 9.

Graf 9: Provozování outdoorových aktivit v Libereckém kraji

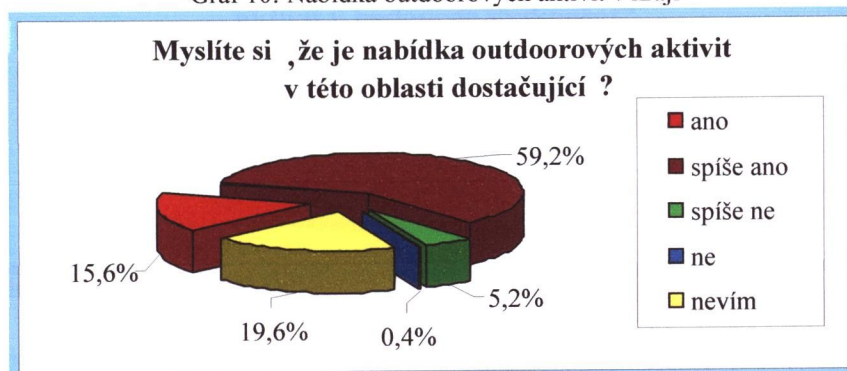
Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

5.2.4 Nabídka outdoorových aktivit v kraji

Více než polovina respondentů se vyjadřuje ohledně nabídky outdoorových aktivit kladně (odpovědi „ano“ a „spíše ano“ – tj. celkem 74,8 %). Pouze 14 respondentů (odpovědi „ne“ a „spíše ne“ – tj. celkem 5,6 %) nepovažuje nabídku za dostačující, z nichž právě jeden respondent odpověděl zcela záporně. 49 respondentů (tj. 19,6 %) nedokázalo na otázku odpovědět, což může být známkou toho, že kraj zcela neznají, a proto nedokáží posoudit velikost nabídky outdoorových či jiných aktivit v kraji.

Celkově lze tedy usuzovat, že respondenti jsou s nabídkou outdoorových aktivit relativně dobře obeznámeni a převážná většina, kterou tvoří především místní obyvatelstvo nebo lidé ze sousedních krajů, ji považuje za dostačující.

Graf 10: Nabídka outdoorových aktivit v kraji

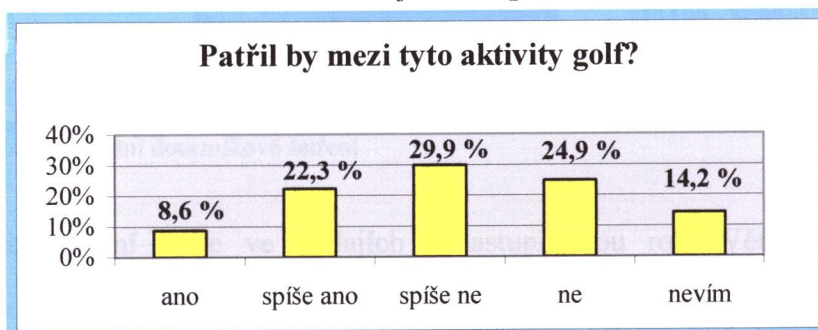

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Další dotaz byl směřovaný na respondenty, kteří odpověděli na předchozí otázku „ano“ nebo „spíše ano“, a byl zjišťován zájem o hru golfu, jak jde vidět v grafu 11.

Z celkových 197 respondentů, kteří odpověděli kladně, je 61 (tj. 30,9 %) zájemců o golf. O něco méně respondentů (49 resp.; tj. 24,9 %) o hru golfu zájem nemá. Ostatní respondenty (87 resp.; tj. 44,1 %) bychom mohli považovat za potenciální zájemce v případě, že by se zlepšila nabídka golfových produktů a golf by se dostal obecně více do povědomí respondentů. Je tedy třeba zvážit současnou nabídku a zaměřit se více na marketingovou propagaci golfových klubů, kterých je v Libereckém kraji několik.

Graf 11: Zájem o hru golfu

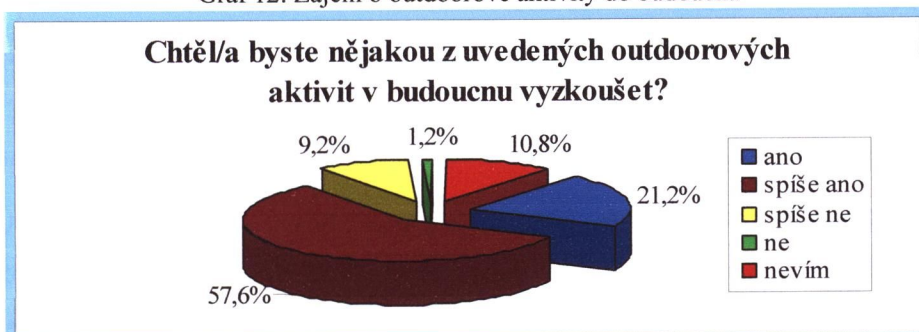

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

5.2.5 Zájem o outdoorové aktivity do budoucna

U otázky související s vyzkoušením nějaké outdoorové aktivity opět převažují kladné odpovědi, a to celkem u 197 respondentů (odpovědi „ano“ a „spíše ano“ – tj. celkem 78,8 %). Zcela odmítli pouze 3 respondenti (tj. 1,2 %). Ostatní respondenti (tj. 20 % v součtu odpovědí „spíše ne“ a „nevím“) se zdáli být zlákáni nabídkou aktivit, které v kraji k dispozici jsou, ale ještě nebyly respondenty objeveny nebo jejich nabídka nebyla doposud příliš lákavá. Můžeme je tedy označit za potenciální zájemce o outdoorové aktivity v kraji.

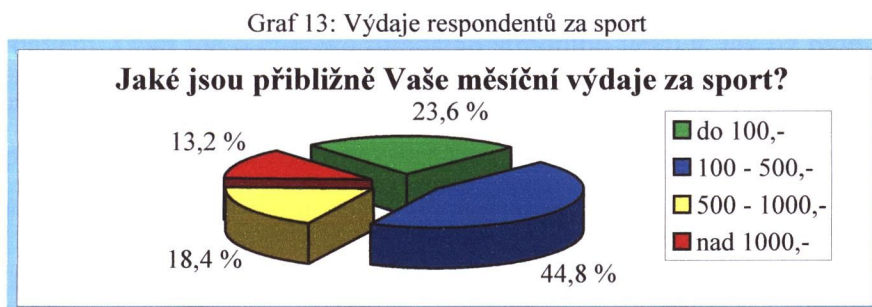
Graf 12: Zájem o outdoorové aktivity do budoucna

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

5.2.6 Výdaje a investice za sport

Jak je vidět v grafu 13, téměř polovina všech respondentů (112 resp.; tj. 44,8 %) vydá měsíčně za sport částku od 100 Kč do 500 Kč. Podle výzkumu vydávají částku nad 500 Kč lidé mladšího středního věku (celkem 79 resp.; tj. 31,6 %), jak již bylo zmíněno v odpovědích na identifikační otázky.

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Také zaměstnání hraje ve výdajích nezastupitelnou roli. Větší částku vydávají v průměru lidé, kteří mají stálý pracovní příjem, tedy lidé zaměstnaní a podnikatelé, ale také studenti, kteří se aktivně věnují sportovním činnostem. Naproti tomu částku do 500 Kč vydávají obvykle nejvíce ženy na mateřské dovolené, důchodci a lidé nezaměstnaní. I když ani toto nemusí být vepsaným pravidlem. Kdybychom se zaměřili na odpovědi podrobně, zjistíme, že i nejvyšší nabízenou částku, tedy nad 1000 Kč, uvedla jedna žena na mateřské dovolené.

Podobně vycházejí výsledky výzkumu (graf 14), kolik by byli respondenti ochotni vydat za rok do sportovního vybavení. Opět se objevuje největší procento (110 resp.; tj. 44 %) u střední částky, tedy 5 000 Kč až 10 000 Kč. Jedná se o klasický průměr, který je schopný investovat za rok člověk, kterému nezáleží na příjmech ze zaměstnání. Není tedy podmínkou, že nejnižší částku vydají lidé bez zaměstnání a v domácnosti. Právě do této cenové kategorie patří nezaměstnaní lidé (7 resp.), studenti (12 resp.), důchodce (1 resp.) a ženy na mateřské dovolené (2 resp.). Zbytek této kategorie tvoří zaměstnaní lidé (71 resp.) a podnikatelé (18 resp.).

Další velkou část tvoří lidé, kteří by investovali nejnižší částku do 5 000 Kč (69 resp.; tj. 27,6 %). Zde převažují lidé zaměstnaní (40 resp.), studenti (8 resp.) a nezaměstnaní (4 resp.). Také podnikatelé nemusí vždy vydávat vysoké investice do čehokoliv, jak je tomu patrné i u sportovního vybavení a výsledku 8 respondentů, kteří vydají částku nejnižší.

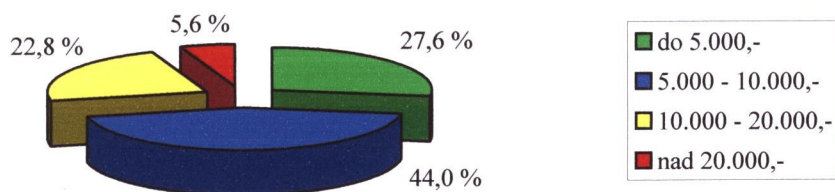
Částku nad 10 000 Kč by byla ochotna investovat část zaměstnaných lidí (26 resp.), podnikatelů (23 resp.), ale také téměř polovina odpovídajících studentů (14 resp.) a po jedné

se odpověď objevila u nezaměstnaného muže a u ženy na mateřské dovolené. Vedle toho by částku za vybavení nad 20 000 Kč utratili, kromě lidí zaměstnaných (6 resp.) a podnikatelů (6 resp.), také studenti (2 resp.), kteří sport provozují v rámci studia, a proto berou sportovní vybavu jako nutnou povinnost. Celkem jde tedy o poměrně velký podíl 71 respondentů (28,4 %), kteří vydají za sportovní vybavení více než klasický průměr tj. více jak 10 000 Kč. Tyto respondenty můžeme označit za sportovní nadšence, kterým více než na ceně záleží na kvalitě a vzhledu vybavení. Opět jde o člověka mladšího středního věku a, jak už bylo zmíněno, více se zajímá o novinky ze světa sportu.

Z odpovědí můžeme usoudit, že patrně nezáleží na příjmech, ale spíše na zálibách a celkovému přístupu ke sportu a volnočasovým aktivitám.

Graf 14: Investice respondentů do sportovního vybavení

Kolik byste byl/a ochotný/á investovat za rok do sportovního vybavení?

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

5.2.7 Hodnocení doprovodných služeb

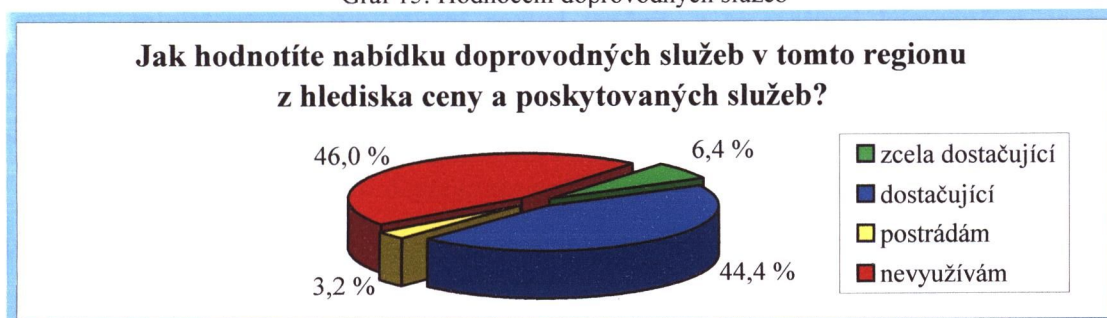
Procentuelně téměř vyrovnané jsou podíly respondentů, kteří jsou s nabídkou doprovodných služeb (zde se myslí např. půjčovny a servisy sportovního vybavení, jejichž výčet je uvedený v příloze) téměř spokojeni a na druhou stranu respondentů, kteří nabídku těchto služeb nevyužívají vůbec. Protože největší část respondentů (115 resp.; tj. 46 %) odpovědělo, že služby nevyužívají, naskytá se zde otázka, zda jsou doprovodné služby v regionu vůbec nabízeny v dostatečném množství, kvalitě a za přijatelnou cenu.

Vzhledem k počtu odpovědí místních respondentů, kteří tvořili největší procento kladných odpovědí a nabídku doprovodných služeb pravděpodobně znají nejlépe (71 resp.), lze usuzovat, že tyto služby jsou poskytovány za přijatelnou cenu a v odpovídající kvalitě. Co se týče nabídky doprovodných služeb golfových klubů v regionu, o tom pojednává samostatná kapitola věnovaná golfu.

8 respondentů (tj. 3,2 %) postrádá v regionu aktivity jako např. zorbing, bungee-jumping, lanové centrum, seskok padákem a vodní skútr. V odpovědích se objevily také aktivity v kraji provozované jako potápění a golf. Může jít tedy o nedostatečnou

informovanost ze strany provozovatele těchto aktivit nebo jednoduše neznalost ze strany respondentů.

Graf 15: Hodnocení doprovodných služeb

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

5.2.8 Zdroj informací

Jak je patrné z grafu 16, častými zdroji informací jsou známé prostředky marketingové komunikace. Největší procento tvořil internet (zmínilo 110 resp.; 22,1 %), doporučení příbuzných nebo známých (103 resp.; 20,7 %) a propagační materiály (95 resp.; 19,1 %).

Informační technologie spolu s internetem zásadně změnily každodenní život lidí. Internet je v současné době jedním z nejhojněji používaným prostředkem marketingové komunikace. Jeho dostupnost se rozšířila téměř do každé domácnosti, ale především je nepostradatelným pomocníkem v zaměstnání většiny lidí, kteří si zde mohou jednoduše vyhledat jakékoliv potřebné informace, týkající se nejen cestovního ruchu. Jednoduché informace v textové podobě zde bývají doplněné o ukázkou fotografií, tabulek nebo grafů. Návštěvník webových stránek může získat právě aktuální informace přímo z určité destinace, bývá často odkázán na různé webové kamery, ale i na potřebné kontakty.

Důležitým komunikačním prostředkem je také stále ještě ústní reklama a doporučení. Při něm se střetávají známí a přátelé, kteří mohou určité místo při dobrých zkušenostech doporučit, a to je nejlepší způsob propagace místa. Naopak, při jakýchkoli komplikacích nebo špatných zkušenostech lidí je tento druh reklamy velmi zrádný. Jak lze tedy vysledovat z výsledků šetření, velké procento respondentů dalo na doporučení, což může svědčit o atraktivitě daného území a o kladných zkušenostech z pobytu.

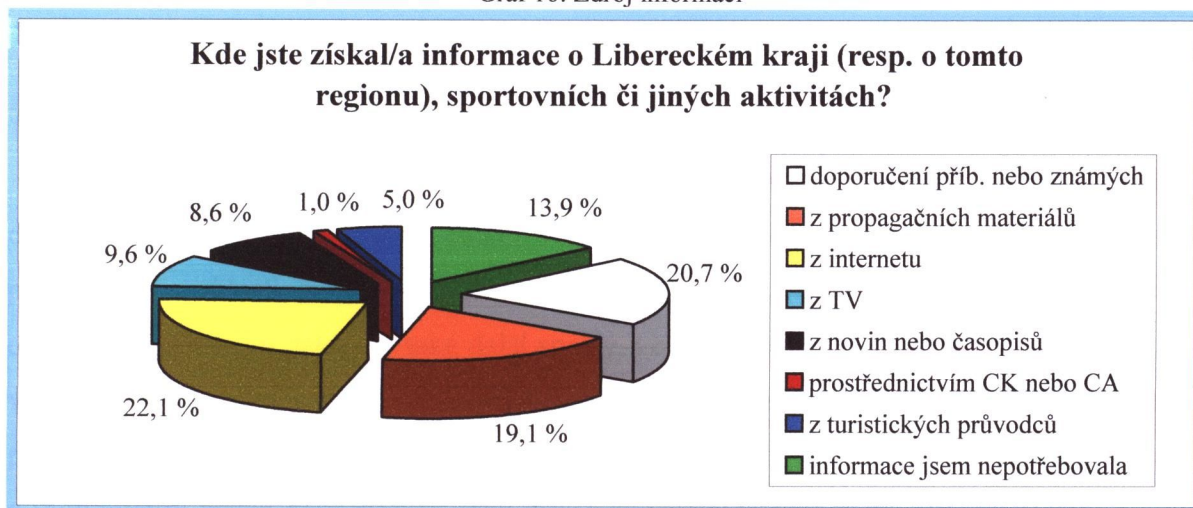
Třetím nejčastěji uvedeným zdrojem informací jsou propagační materiály. Právě tištěné reklamní prostředky patří k často využívaným způsobům propagace určité destinace.

69 respondentů (tj. 13,9 %) informace nepotřebovalo vůbec. Jsou to respondenti převážně ze samotného Libereckého kraje (62 resp.).

Na druhou stranu nejméně byly využité informace prostřednictvím cestovní kanceláře nebo agentury (5 resp.). Největším trendem cestovních kanceláří a agentur je stále ještě nabídka zahraničních pobytů, což se ale snaží samotná centrála cestovního ruchu ve spolupráci s ministerstvem pro místní rozvoj změnit, a to v rámci kampaně o propagaci domácího cestovního ruchu (pozn.).²⁸ Je proto možné, že i budoucí nabídka cestovních kanceláří a agentur bude uzpůsobena právě pro využití potenciálu naší země.

Jak se kraj a určité místo dostane do povědomí lidí záleží celkově na vhodné a ucelené propagaci. Ale o tom již pojednává kapitola s návrhy a řešením rozvoje regionu.

Graf 16: Zdroj informací

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

5.2.9 Doporučení kraje

Pouze 5 respondentů (tj. 2 %; v součtu odpovědí „spíše ne“ a „ne“) by návštěvu kraje svým příbuzným nebo známým nedoporučilo. Zvláštností je to, že všichni uvedení jsou přímo z Libereckého kraje, což může být známkou nespokojenosti s bydlením v tomto kraji, ale v zásadě to nemusí souviset se sportovní nabídkou.

22 respondentů (tj. 8,8 %) s doporučením váhá, ale z osobního rozhovoru je patrné, že jde pouze o neznalost Libereckého kraje, a proto jsou tito respondenti s doporučením střídavější.

V grafu 17 lze spatřit převahu kladných odpovědí (104 resp.; tj. 41,6 % při odpovědi „ano“ a 119 resp.; tj. 47,6 % při odpovědi „spíše ano“). Takovéto odpovědi mohou být tou nejlepší známkou a zakončením dotazníkového šetření.

²⁸ Zdroj: <http://www.czechtourism.cz/>

Graf 17: Doporučení kraje

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

5.3 SHRnutí VÝSLEDKŮ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Z analýzy je patrné, že nabídka outdoorových aktivit ve zkoumané oblasti je celkově dostatečná. Pro tuto oblast jsou typické aktivity turistika, cykloturistika a in-line bruslení, a to především v oblasti Jizerských hor. Tato nabídka klasických a nejvíce provozovaných outdoorových aktivit zahrnuje také další sporty, většinou technické, jako je např. paragliding, windsurfing, sportovní potápění, golf a další, které doplňují nabídku těchto základních sportů provozovaných v přírodě. Zájem o tyto aktivity ovšem není vyrovnaný a spíše se jedná o individuální zájem návštěvníků nebo přímo sportovních nadšenců. Tyto netradiční aktivity nemá zájem provozovat každý, ale vždy je tu možnost si aktivity alespoň vyzkoušet, s čímž souvisí otázka propagace a ucelené nabídky směrem k veřejnosti.

Cenová hladina je z hlediska celorepublikového průměru srovnatelná a pro domácí cestovní ruch tedy přijatelná. Kvůli příhraniční poloze je ve srovnání se zahraniční konkurencí atraktivnost výhodnější právě v cenové nabídce, což ovšem není tak jednoznačné s ohledem na kvalitu poskytovaných služeb, která bývá oproti zahraničí tradičně horší. V případě tohoto šetření a dotazu na kvalitu nabízených produktů a služeb, nejsou zde zmíněny žádné velké nedostatky ze strany respondentů.

Současný trend v zájmu o outdoorové aktivity, a to v každém věku, navracení se lidí k přírodě, stěhování z měst na venkov a také propagace domácího cestovního ruchu zvyšují možnosti rozvoje těchto aktivit do budoucna.

6. OUTDOOROVÉ AKTIVITY

6.1 OBECNÝ POPIS

Outdoorové aktivity = jsou všechny rekreační aktivity uskutečňované mimo uzavřené stavby.²⁹

Outdoorových aktivit je řada. Z těch nejznámějších lze jmenovat např. turistiku, cykloturistiku, horolezectví, golf, orientační běh, plavání apod., ale také technické sporty jako paragliding, parašutismus nebo sportovní potápění. Jak tedy všechny tyto aktivity charakterizovat? Jednoduše lze tyto aktivity označit za aktivity, které provádíme pod širým nebem a které nevyžadují sportovní haly a tělocvičny. Obecně tedy aktivity vykonávané v přírodě, ke kterým se řadí především činnosti, které konáme většinou vlastní silou bez nutného speciálního vybavení.

Zde se dostáváme k pojmům „rekreační sporty“ a „sporty ve volném čase“, které zdůrazňují význam sportu jako aktivní náplně volného času. Realizuje se zde právo každého jednotlivce na pohyb, hru a radost i společenský kontakt. Úzce s tím souvisejí i animační služby, které se ale v našich podmínkách vyskytují zatím jen výjimečně. Jde o podnět tzv. animátora směrem k účastníkům cestovního ruchu, tak aby aktivně využili volného času a jejich činnosti tak byly určitým způsobem organizovány.³⁰

Mnohé sporty v přírodě lze řadit mezi tzv. life time sports, tj. mezi sporty, které mohou lidé pěstovat od mládí až po vysoký věk a které jsou zvláště ceněny pro svůj vklad k upevnování zdraví. Sem se řadí právě outdoorové aktivity, které skrývají výchovný potenciál využitelný k rozvoji osobnosti.³¹

V souvislosti s cestovním ruchem a sportem vznikl výraz sportovní turismus. Hovoří se tedy o „*aktivitě, která se uskuteční, když lidé cestují na jiné místo kvůli trávení volného času, aby projevíli nebo zdokonalili své znalosti, aby zlepšili svou zdatnost, aby se prostřednictvím sportu pobavili nebo navázali a posílili sociální vztahy. Na místě pak zůstanou nejméně 24 hodin, ale méně než 1 rok.*“³²

²⁹ Zdroj: PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J.: Výkladový slovník cestovního ruchu /12/.

³⁰ Zdroj: ORIEŠKA, J.: Technika služeb cestovního ruchu /11/.

³¹ Zdroj: NEUMANN, J. a kol.: Turistika a sporty v přírodě /10/.

³² Zdroj: SLEPIČKOVÁ, I.: Sport a volný čas /14/.

6.2 VYBRANÉ DRUHY OUTDOOROVÝCH AKTIVIT³³

6.2.1 Turistika

Turistika je označení pro souhrn činností využívajících aktivní pohyb a pobyt v přírodě k poznávání společenských a přírodních poměrů zvolené pobytové oblasti i k rozvíjení kondice a posílení psychického zdraví. Velký rozmach turistiky nastal zejména začátkem 19. století. Turistika se dělí podle charakteru přesunu na cykloturistiku, lyžařskou, mototuristiku, turistiku na koních, turistiku pěší, vodní atd.

6.2.1.1 Pěší turistika

Pěší turistika je základním druhem turistiky, nejrozšířenějším a nejméně technicky náročným, který je vhodný pro všechny věkové kategorie. Od cestování se liší aktivním zaměřením. Pěší turistika využívá chůze jako nejpřirozenějšího pohybu, při kterém se uspokojuje touha po poznání. Lidé se jí věnují převážně v přírodním prostředí. Specifickým druhem je také vysokohorská turistika, která je nejnáročnější formou pěší turistiky prováděná v horách.

Ve vybraných regionech Liberecka, Jablonecka a především v oblasti Jizerských hor jsou vhodné trasy pro provozování pěší turistiky, které jsou dobře značené.

6.2.1.2 Cykloturistika

Cykloturistika je druhem cyklistiky, tedy jízdy na jízdním kole, jejímž cílem je poznávat přírodu, historii a památky kraje. Cykloturistika zažívá rozvoj v souvislosti s potřebou dnešního člověka vracet se do přírody a tu společně s prostředím vnímat. Jízda na kole má výrazný pozitivní vliv na zdraví člověka a nenarušuje životní prostředí.

Síť značených turistických cest a cykloturistické stezky pokrývají celý kraj. Zájem o cykloturistiku stále vzrůstá, a to nejen u obyvatel Libereckého kraje, ale i zahraniční návštěvníci stále častěji poznávají veškeré přírodní krásy na kolech. Územím Libereckého kraje probíhá 5 vyznačených hlavních tras celostátního významu a 6 cyklistických tras mezinárodního významu. V Jizerských horách se každoročně koná Jizerská 50 na kolech a nedávnou novinkou jsou zde značené trasy pro vozíčkáře. Kraj připravuje v souladu s Programem rozvoje cestovního ruchu ucelený systém koordinace a organizace cyklistické dopravy a sítě cyklotras na území kraje. Povrch cest v Jizerských horách je místy asfaltový,

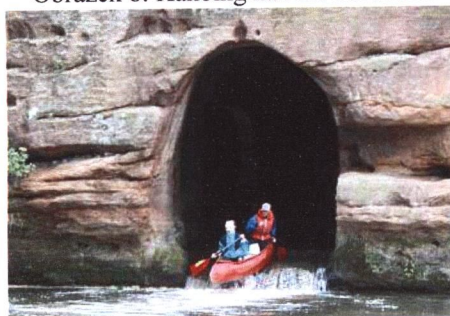
³³ Zdroj: VYŠKOVSKÝ, J. a kol.: Turistika a sporty v přírodě /15/.

jinde je zpevněn panely nebo zhutněným perkem. Trasy lze absolvovat při dostatečné míře opatrnosti na všech typech kol.³⁴

6.2.1.3 Vodní turistika

Vodní turistika je opět jedním z druhů turistiky a patří k moderním a oblíbeným formám aktivního odpočinku a rekreace. Spojuje aktivní pohyb na vodních tocích a plochách s pobytem v přírodě a s tím související turistickou činností. Vodní turistika mívá formu sjíždění vody na kanoi, kajaku nebo raftu.

Obrázek 8: Kanoing na řece Ploučnici

Zdroj: <http://www.raft.cz/>

- **Kanoistika** = vodní sport prováděný na lodích poháněných pádly. Zahrnuje nejen jízdu na kanoích, ale i kajacích a pramičkách.
- **Rafting** = sjíždění dravých vodních toků na velkých gumových nafukovacích člunech. Vícečlenná posádka používá k ovládnutí člunu kormidlo a pádla.

Vodácká akce nabízí nevšední pohled na krajinu severních a severovýchodních Čech. Splavné jsou řeky Jizera, Smědá, Nisa a Ploučnice. Jizera je nezákladná, Smědá má charakter horské říčky meandrující mezi úpatím Jizerských a Lužických hor. Nisa má sportovní charakter a na Ploučnici si vodák prověří svůj postřeh a cit. Rafting je možný na řekách Jizeře a Kamenici.³⁵

6.2.2 Jachting

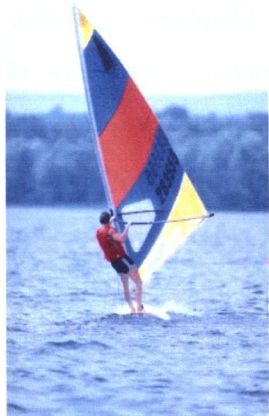
Jachting je sportovní odvětví rychlých plachetních lodí. Předchůdci dnešních závodních jachet byly námořní plachetnice poháněné vesly a plachtami. V době velkých objevitelských cest nastal i rozvoj ve stavbě plachetních lodí, který vyvrcholil v 19. století. Soutěže v jachtingu jsou pořádány jako závody handicapované (různé třídy), dálkové plavby a nejrozšířenější závody okruhové. Cílem posádky je při závodních regatách za pomoci větru absolvovat trať na moři či ve vnitrozemí v co nejkratším čase. Závodí se na mnoha typech lodí. Trať je vytyčena bójemi, jež je nutno obeplout ve správném pořadí. Je to sport pro odvážné se smyslem pro dobrodružství, náročný na tělesnou kondici.

³⁴ Zdroj: <http://www.kraj-lbc.cz/>.

³⁵ Zdroj: <http://www.raft.cz/>.

6.2.3 Windsurfing

Obrázek 9: Windsurfing

Windsurfing vznikl v 60. letech 20. století v USA zdokonalením systému pohyblivého plachtění, tedy opatřením plachty a volným závěsem prkno na surfování. Windsurfing je tedy kombinací surfování a plachtění a při různých rychlostech využívá řadu akrobatických prvků. Součástí tohoto sportu je příznivé počasí, což znamená, že surfař musí dobře rozpoznávat různé typy větrů a také pohyby vln.

Provozování jachtingu stejně jako windsurfingu je možné na hrádecko-chrastavsku na vodní nádrži Kristýna a dále na vodní ploše Velký Písečák u obce Příšovice na Turnovsku.

Zdroj: <http://www.hradek.cz/kristyna/>

6.2.4 Jezdectví

Jezdectví se člení na dostihy a jezdecký sport. V tomto případě se jezdectvím rozumí turistika na koních.

Pro mnohé návštěvníky regionů jsou v rámci agroturistiky zajímavé návštěvy středisek, poskytujících možnost výuky jízdy na koních, které již byly zmíněny v popisu jednotlivých oblastí.

6.2.5 Horolezectví

Horolezectví neboli alpinismus je sportovní odvětví, jehož významnou součástí je zdolávání skalních či ledovcových horských terénů lezením. Má řadu variant, od nejjednoduššího lezení bez lana (boulderingové lezení bez lana do výše několika metrů), přes lezení na umělých stěnách (lezení s lanem až do výšky několika desítek metrů), obtížné lezení po přírodních skalách, nejtěžší horolezectví v Alpách, až k extrémnímu horolezectví v nejvyšších pohořích světa. Horolezectví vyžaduje nejen vysoký stupeň soustředění, ale hlavně výbornou psychickou a fyzickou odolnost.

Rájem pro horolezce jsou žulové masivy Jizerských hor nebo pískovcová skalní města, kteří si zde najdou výstupy všech stupňů obtížnosti. K dispozici je ale i několik umělých horolezeckých stěn především v Liberci a Jablonci nad Nisou.

6.2.6 Sportovní potápění

Potápění je sportovní odvětví pěstující ponořování a plavání pod vodou. Vzniklo ve dvacátých letech 20. století odpozorováním techniky tichomořských a japonských lovců perel.

Dělí se na potápění volné a pomocí potápěčských přístrojů. Základní výstrojí jsou brýle nebo maska umožňující vidět pod vodou, ploutve, snorchel, tedy dýchací trubice, která umožňuje potápěči delší pobyt pod hladinou, aniž by se musel nadechovat nad hladinou, a neoprenový izolační oblek chránící tělo proti chladu vody. K zajištění bezpečnosti patří do výbavy ještě hloubkoměr, kompas a hodinky s ukazatelem doby ponoření.

Potápění se dělí do dvou skupin, a to bazénové disciplíny a disciplíny ve volné vodě, kde se jedná buď o závody dálkového plavání s volnou účastí nebo o orientační potápění.

Možnosti potápění se nabízí jak v bazénech větších měst, tak i ve volné vodě v rekreačním areálu Kristýna u Hrádku nad Nisou.

6.2.7 Paragliding

Paragliding je forma závěsného létání, kdy je křídlový padák (paraglaider) uváděn do vzduchu buď seběhnutím ze svahu, sjezdem na lyžích nebo tažením na laně a ovládá se pomocí lan. Ve vzduchu je možné se vznášet až několik hodin. Paragliding vznikl ve střední Evropě v 80. letech 20. století.

Jak již bylo uvedeno, Liberecký kraj má vhodné terény pro provozování tohoto sportu, a to v oblasti Hodkovic nad Mohelkou a na samotném Ještědu.

Obrázek 10: Paragliding

Zdroj: <http://www.pgbaraka.cz/>

6.2.8 In-line bruslení³⁶

In-line bruslení je zdravou pohybovou aktivitou, která představuje nejúspěšnější novinku mezi sportovními disciplínami posledních let. Potřebnou výstrojí jsou kolečkové brusle s kolečky uspořádanými v jedné řadě.

Vlastní pohyb vychází z klasického bruslení na ledě. In-line bruslení ale umožňuje bruslení nejen v zimě, ale v jakémkoliv roční období a nabízí nové rychlostní dimenze. Dělí se na několik disciplín, a to kondiční, agresivní, rychlostní bruslení a hokej. Vyčleňuje se tak jako nezávislé sportovní odvětví, které nachází spoustu nových nadšených příznivců všech věkových skupin.

Provozování in-line bruslení vyžaduje pouze vhodný povrch pro jízdu, což nabízí řada komunikací ve zkoumané oblasti. Oblíbenými trasami bývají cesty v oblasti Jizerských hor, které jsou lehce dostupné pro obyvatele kraje.

³⁶ Zdroj: LADIG, G., RÜGER, F.: In-line bruslení /8/.

7. GOLF³⁷

Golf je „hra, ve které se hráči snaží dopravit míček z odpaliště přibližovacím úderem přes travnatou plochu s několika přírodními a umělými překážkami (vodní plochy, pískové bunkry, stromy a křoviny aj.) do jamky umístěné na greenu (jamkovišti)“³⁸, a to na co nejmenší počet úderů. Na dráze dlouhé 5 - 6 km je umístěno 18 jamek, vzdálených od sebe 90 – 500 m, které jsou označeny praporkem. Jedno kolo má 18 jamek a jamky jsou buď tři, čtyř nebo pěti parové podle své délky. Součet parů všech jamek na hřišti je zpravidla 72. Mistrovské soutěže se hrají na dvakrát nebo čtyřikrát 18 jamek.

7.1 HISTORIE GOLFU³⁹

Někteří autoři vidí počátky golfu již v době před našim letopočtem, jiní ve středověku. Zde naskytá se otázka, zda je golf čistě skotského původu nebo se jedná pouze o vývojovou adaptaci historických sportů jako byla např. belgická hra *chole*, francouzská *jeu de mail* a nizozemský *kolven*. Ty všechny měly společně jedině – hru s holí a míčkem. První golfisté, kteří odpalovali v přírodě holemi míček, jsou zdokumentováni již ve 13. století a v 15. století se golf rozšířil natolik, že byl již jako nepřístojný a zvrácený zakazován.

Otcem golfu v dnešní podobě je ovšem Skotsko. Historie dává do popředí Jakuba IV. Skotského, který v roce 1502 přestal bránit poddaným hrát tuto hru a sám ji začal hrát. V roce 1513 si jako první objednal výrobu golfových holí a stal se historicky prvním známým hráčem golfu. Golf se ale i přes zákaz skotského Parlamentu hrál dál a dostal se postupně i na ostatní kontinenty. Až teprve s nástupem Stuartovců na trůn v roce 1603 a především zásluhou Jakuba I., který měl silný podíl na rozvoji golfu, se koncem 17. století zrušila vyhláška zakazující provozování této hry, ovšem s podmínkou, že se nebude porušovat zákaz hraní v době náboženských obřadů.

Původně byl golf hrou šlechticů, gentlemanů a majetnějších lidí, ale postupně se dostával do prostých společenských vrstev. V polovině 18. století vzniklo nové sociální zařízení – veřejně přístupný golfový klub. Následovalo vymezení přesných pravidel, organizování soutěží jak na domácí půdě, tak i na mezinárodní úrovni. Měnily se míčky, hole i pravidla. Teprve v roce 1858 byla hra sjednocena na 18 jamek a až ve třicátých letech 20. století se stanovil maximální počet holí pro hru na čtrnáct.

³⁷ Zdroj: <http://www.golfinfo.cz/>.

³⁸ Zdroj: PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J.: Výkladový slovník cestovního ruchu /12/.

³⁹ Zdroj: BARRETT, T., HOBBS, M.: Velká encyklopedie – Golf /1/.

7.2 GOLF V ČECHÁCH⁴⁰

V Čechách sahá tradice golfu do počátku 20. století, kdy se golf objevil a hrál v Praze na Císařské louce. V roce 1904 bylo založeno devíti jamkové hřiště v Karlových Varech v údolí řeky Teplé, které bylo záhy pokládáno za nejlepší v celém Rakousku-Uhersku. V roce 1905 bylo založeno osmnácti jamkové hřiště v Mariánských Lázních. Golf byl tradičně sportem šlechticů a vyšších společenských vrstev, a proto byl také trnem v oku komunistů. Mnoho hřišť tak bylo rozoráno a rozvoj golfu v České republice nastal až po roce 1989.

7.2.1 Současný stav

V roce 2001 „postihl“ Českou republiku boom a počet hřišť se během jediného roku zdvojnásobil na výsledných 57 hřišť, z toho 34 znormovaných a 10 osmnácti jamkových, k tomu přes 11 tisíc registrovaných hráčů. Český golf dokázal v současnosti pokrýt již celou mapu naší země, takže současný hráč golfu už nemusí řešit problém s nalezením golfového klubu ve svém okolí, ale řeší otázku, najít klub správný nebo nejvhodnější.

Ve vybrané oblasti Liberecka, Jablonecka a Jizerských hor se nachází čtyři golfové kluby s hřišti a také dvě indoor centra ve městech Liberci a Jablonci nad Nisou.

7.2.2 Golfové kluby a členství

Golfisté jsou v České republice sdruženi do golfových klubů. Kluby jsou členy České golfové federace. Bývá pravidlem, že každý golfový klub má své golfové hřiště. Standardní golfové hřiště má 18 jamek, běžnější jsou však hřiště devíti jamková.

Stát se golfistou znamená získat členství v některém z golfových klubů. V České republice je možno vybírat z jejich velkého množství, od těch nejprestižnějších a také nejdražších, až po ty nejlevnější. Existují však obecné zásady, které by měl respektovat každý z hráčů, a to volit takový domovský klub, který má znormované golfové hřiště s nejméně devíti jamkami, nachází se pokud možno co nejbližže jeho bydliště a má potřebné zázemí, které poskytuje alespoň základní služby. Těmi jsou: klubovna, Driving Range - cvičná louka, golfový trenér a obchod s golfovým zbožím (Pro-Shop).

Každý golfový klub má specifické podmínky pro přijetí člena. Obecnou podmínkou získání členství je zaplacení členského poplatku. Člení se na vstupní poplatek, ten je zpravidla nejvyšší a zajišťuje celoživotní, někdy převoditelné členství, a roční poplatek, jehož zaplacení

⁴⁰ Zdroj: <http://golf.ccb.cz/>.

je většinou také povinné a zajišťuje možnost celoroční hry na domovském golfovém hřišti bez dalších poplatků.

Dalším nutným předpokladem je získat tzv. Zelenou kartu. Zelená karta je oprávnění nebo také uznání kvalifikace, které hráči umožňuje hrát na většině hřišť nejen v domácí zemi, ale i na celém světě, vždy ale za denní poplatek tzv. green fee.⁴¹ Zelenou kartu může vystavovat pouze profesionální trenér a vždy by měla být podmíněna zvládnutím praktických a teoretických znalostí. Praktické zvládnutí golfového švihy předpokládá absolvování méně či více tréninkových hodin s profesionálním trenérem. Teoretické znalosti vyžadují jistý přehled ve složitých pravidlech a etice golfové hry.

Česká golfová federace společně s kluby pořádá každoročně v září Den otevřených dveří pro veřejnost. Chce tak poukázat na současný trend, a to sice, že golf není výlučně jen hra pro „snoby“, ale doslova pro celou rodinu a zároveň, že jde o hru pro všechny generace. V průběhu dne má návštěvník možnost seznámit se se základy golfové hry na Driving Range a také přímo na hřišti s ukázkami kompletní hry na několika jamkách. Federace si tímto slibuje zvýšený zájem o hru především u mládeže.⁴²

7.2.3 Indoor golf

Také golf se stal díky indoor verzi sportem, který se dá hrát po celý rok a hráči tak mohou trénovat za každého počasí a v každém ročním období.

Základem indoor golfu je golfový simulátor. Jsou to malé kukaně se snímači a promítacím plátnem, na kterém se zobrazují reálná vybraná hřiště. Počítač vyhodnocuje let proti plátnu odpálených míčů, promítá jejich pohyb na hřišti a automaticky vyhodnocuje jejich polohy a vzdálenosti. Místo odpalu se většinou simuluje druhem podložky, na kterou se umísťuje míč.

Důležitou součástí indoor golfového centra, především pro začátečníky, je opět trenér. Samozřejmostí by měla být možnost zapůjčení holí. Standardně vybavené indoor centrum by mělo mít alespoň 2-4 cvičná odpaliště s jedním bankrem, obehnaná z bezpečnostních důvodů sítí. Počet simulátorů jednotlivých center je různý, ovšem větší množství simulátorů umožňuje pořádat turnaje a prohlubuje společenský charakter zábavy.

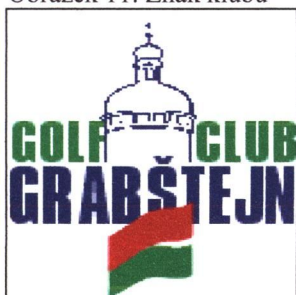
⁴¹ Zdroj: HAMSTER, R.: Golf – Několik prvních lekcí /4/.

⁴² Zdroj: Magazín Hospodářských novin – č. 35, ročník IV., 31.8.2005, str. 8 /20/.

7.3 VYBRANÉ GOLFOVÉ KLUBY A HŘIŠTĚ

7.3.1 Golf club Grabštejn

Obrázek 11: Znak klubu

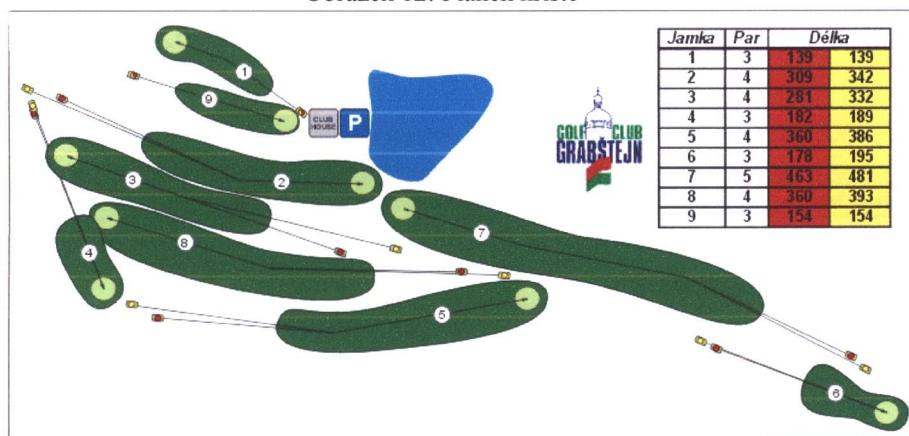

Zdroj: <http://www.gcg.cz/>

Vznik golfového hřiště se datuje již do roku 1998. Rozkládá se 20 km od Liberce v bezprostřední blízkosti hradu Grabštejn v katastru obce Chotyně. V roce 2002 oficiálně vznikl Golf Club Grabštejn, který začal s aktivním rozvojem činnosti. V roce 2004 bylo hřiště znormováno a v současné době je ukončena první etapa výstavby golfového areálu a široké golfové veřejnosti je k dispozici 9jamkové znormované klubové hřiště a 5jamková akademie. Dnes má hřiště statut veřejného devíti jamkového hřiště s reálnou perspektivou dalšího rozvoje.

Hřiště nabízí možnost hry nejen zkušeným golfistům, ale i úplným začátečníkům bez Zelené karty, kteří si chtějí golfovou hru teprve vyzkoušet.

Obrázek 12: Plánek hřiště

Zdroj: <http://www.gcg.cz/>

Golf Clubem Grabštejn jsou po celou sezónu pořádány turnaje, kterých se mohou zúčastnit hráči různé výkonnosti včetně hráčů bez zelené karty. Hřiště je možné si za výhodných podmínek i pronajmout např. pro pořádání firemních turnajů.

Zájemcům o členství Golf Club Grabštejn poskytuje výhodné podmínky s množstvím cenových variant a slev pro individuální i rodinné členství. Firmám nabízí výhodné firemní členství, která je možné využít i pro obchodní partnery.

Na sezónu 2006 byl zahájen 5. ročník pohárové série Grabštejn Cup 2006 pořádané Golf Clubem Grabštejn. Jde o sérii čtyř otevřených turnajů pořádaných v průběhu celé sezóny, kterých se může zúčastnit každý, kdo se řádně přihlásí, uhradí startovné a bude respektovat rozpis jednotlivých turnajů a poháru. Hráči tak nemusí být členy žádného

golfového klubu. Tyto turnaje mají statut veřejných turnajů a jsou určeny všem, kdo mají golf rádi a chtějí porovnat své výkony s ostatními spoluhráči.

Nabídka hřiště: golfová hra pro hráče i veřejnost bez Zelené karty, půjčovna golfových potřeb, po dohodě je možné si zajistit služby trenéra, občerstvení na kryté terase s výhledem na hřiště nebo v klubovně golfového klubu.

Nabídka okolí: ubytování v blízkých penzionech, vodní nádrž Kristýna, tenisové kurty v Hrádku nad Nisou, Lužické hory – pěší a cyklistické výlety, hrad Grabštejn.

Hřiště: par 66

Muži žlutá: 5 222 m

Ženy červená: 4 852 m

Hrací poplatky: 300,-Kč/všední den

400,-Kč/víkendový den (obě ceny včetně zapůjčení golfových holí)

Tabulka 2: Vstupní členské poplatky – dvě platební varianty – sezóna 2006

Vstupní čl. poplatky vč. celoročního fee	1 varianta	2 varianta
Řádné členství	10 000 Kč	6 000 Kč
Rodinné členství	5 000 Kč	6 000 Kč
Senioři nad 60 let	4 000 Kč	4 000 Kč
Studenti	4 000 Kč	4 000 Kč

Zdroj: <http://www.gcg.cz/>

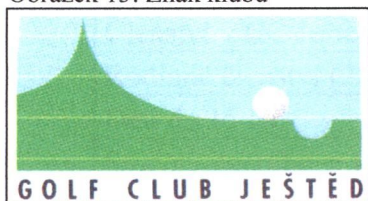
Tabulka 3: Roční členské poplatky – dvě platební varianty - sezóna 2006

Roční čl. poplatky vč. celoročního fee	1 varianta	2 varianta
Řádné členství	5 000 Kč	6 000 Kč
Rodinné členství	5 000 Kč	6 000 Kč
Senioři nad 60 let	4 000 Kč	4 000 Kč
Studenti	4 000 Kč	4 000 Kč

Zdroj: <http://www.gcg.cz/>

7.3.2 Golf club Ještěd

Obrázek 13: Znak klubu

Zdroj: <http://www.golf.jested.cz/>

Hřiště je technicky náročné, s řadou vodních překážek a terénních záludností, je ale upravováno tak, aby poskytovalo radost ze hry všem hráčům golfu bez rozdílu výkonnosti.

Golfové hřiště Ještěd je zřejmě jediné 9jamkové hřiště na světě, na kterém si hráč může zahrát tři různé osmnáctky. V současnosti je znormováno hřiště par 70, 71 i 72. V průběhu sezóny roku 2006 začne klub budovat nejen Golfovou akademii, ale i dalších 9 jamek, aby vzniklo kvalitní 18jamkové hřiště.

Nabídka hřiště: Driving Range, Pro-Shop, šatny se sociálním zázemím, klubovna, ubytovací zařízení o kapacitě 25 lůžek, restaurace, půjčovna golfového vybavení a vozíků, parkoviště.

Nabídka okolí: Ještědsko-Kozákovský hřbet – Ještěd, pěší a cyklistické výlety, paraglidingové lety, služby měst Liberce a Jablonce nad Nisou.

Hřiště: par 70

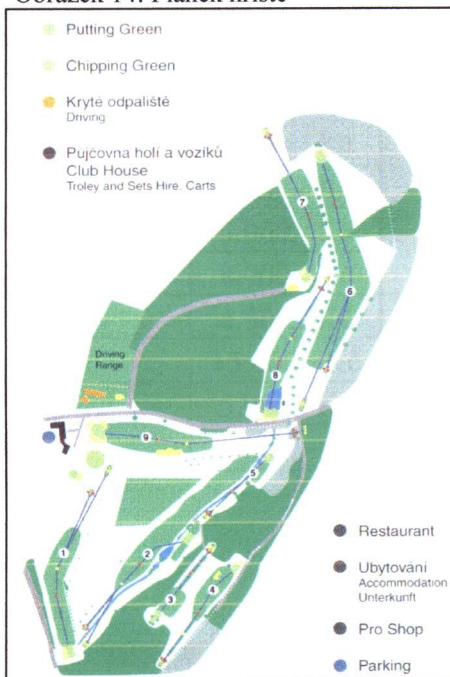
Muži žlutá: 5 214 m

Ženy červená: 4 848 m

Golf Club Ještěd vznikl v roce 2003 a navazuje na tradici Ještědského Golf Club a Country, založeného v roce 1997. Golfové hřiště Ještěd je umístěno v malebném prostředí jižního úpatí Ještědského hřbetu v obci Rozstání. Respektuje krajinný ráz a poskytuje řadu pohledů na dominantu libereckého kraje.

Hřiště je technicky náročné, s řadou vodních překážek a terénních záludností, je ale upravováno tak, aby poskytovalo radost ze hry všem hráčům golfu bez rozdílu výkonnosti.

Obrázek 14: Plánek hřiště

Zdroj: <http://www.golf.jested.cz/>

Tabulka 4: Vstupní členské poplatky - sezóna 2006

Členství v GCJ	
Členství v GC Ještěd	20.000,- Kč
Rodinné členství (2 dospělí + 2 děti)	30.000,- Kč
Děti do 15 let	1.000,- Kč
Student denního studia (DS) do 24 let	4.000,- Kč
Senior nad 60 let	4.000,- Kč

Zdroj: <http://www.golfjested.cz/>

Tabulka 5: Členské poplatky a fee - sezóna 2006

Členské příspěvky a fee	
Roční fee člena GCJ	7.000,- Kč
Pololetní fee člena GCJ do/od 30/6	4.500,- Kč
Roční fee - dítě do 15 let, člen GCJ	1.000,- Kč
Roční fee - student DS do 24 let, člen GCJ	3.500,- Kč
Pololetní fee nečlena GCJ do/od 30/6	5.000,- Kč
Roční fee - nečlen GCJ - min. ZK	8.000,- Kč
Roční fee - student DS do 24 let, nečlen GCJ - min. ZK	4.500,- Kč
Roční fee - firemní	15.000,- Kč
Roční fee senior nad 60 let - člen GCJ	5.000,- Kč
Roční fee senior nad 60 let - nečlen GCJ	6.000,- Kč

Zdroj: <http://www.golfjested.cz/>

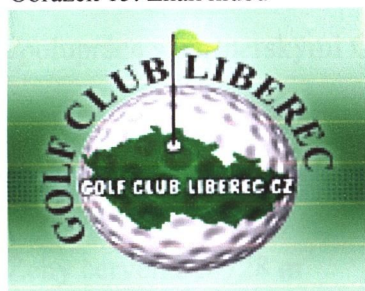
Tabulka 6: Hrací poplatky - sezóna 2006

Fee 9 jamek	Děti do 15 let	Dospělí
Po - Čt	150,- Kč	350,- Kč
Pá	200,- Kč	400,- Kč
So - Ne, svátky	250,- Kč	450,- Kč
Fee 18 jamek		
Po - Čt (do 9.30 hod - 50 % ceny)	250,- Kč	450,- Kč
Pá	300,- Kč	550,- Kč
So - Ne, svátky	350,- Kč	700,- Kč

Zdroj: <http://www.golfjested.cz/>

7.3.3 Golf club Liberec

Obrázek 15: Znak klubu

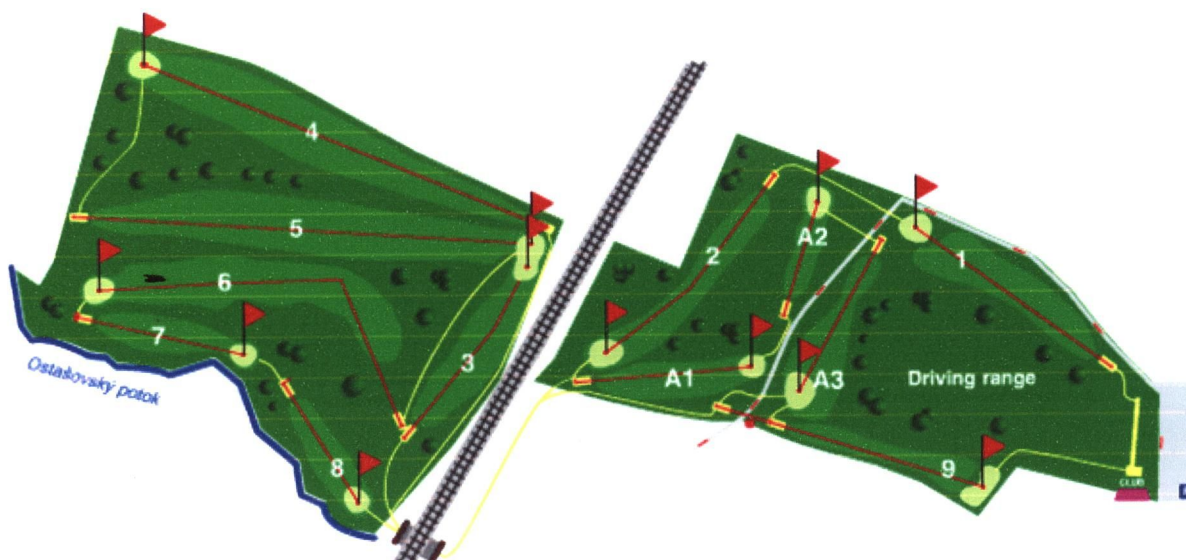

Zdroj: <http://www.gc-liberec.cz/>

otevřeno v roce 2001. V další etapě bude areál rozšířen o dalších 9 jamek.

Golf Club Liberec byl založen v roce 1999 na pozemcích již dva roky fungujícího Driving Range. Golfové hřiště se nachází v Liberci – Machníně a rozkládá se na ploše 17 ha, na kterých je v současné době vybudováno 9 znormovaných jamek s celkovým handicapem 62. Na jaře 1999 byl zpracován projekt na samotné golfové hřiště, 3 jamkové akademie, Putting a Chipping Greeny, kryté odpaliště a klubový dům. Hřiště bylo

Obrázek 16: Plánek hřiště

Zdroj: <http://www.gc-liberec.cz/>

Hřiště má statut klubového hřiště s možností hry pouze pro členy GC Liberec. Pro veškerou golfovou veřejnost se pravidelně připravují kvalitní turnaje, handicapové dny a mnoho dalších společenských akcí.

Nabídka hřiště: zapůjčení golfového vybavení, ručních a motorových golfových vozíků, možnost uzamčení golfové výbavy v šatnách klubu, služby trenéra, příprava na získání a zajištění zkoušky „Zelená karta“, uspořádání firemních a společenských akcí, uspořádání golfových turnajů a akademií, restaurace s 50 místy a krytá terasa se 40 místy, zajištění restaurace na soukromé večírky a akce, možnost bezplatného připojení k internetu v prostorách klubovny, dřevěný hrad s kluzačkou, pískovištěm a houpačky pro nejmenší.

Nabídka okolí: zajištění ubytování v Liberci a okolí v partnerských zařízeních, zajištění doprovodných akcí (jízda na koních, vyhlídkové lety, paraglidingové lety, aquapark,...), spolupráce s partnerskými CK.

Hřiště: par 64

Muži žlutá: 4 096 m

Ženy červená: 3 728 m

Tabulka 7: Vstupní členské poplatky a roční poplatky včetně fee - sezóna 2006

Členské příspěvky	
Členství v GCLI	29.000,- Kč
Členství v GCLI manželé	50.000,- Kč
Členství pro děti a mládež do 10 let	0,- Kč
Členství pro děti a mládež mezi 10 - 15	5.000,- Kč
Členství pro děti a mládež mezi 15 - 18	10.000,- Kč
Členský roční poplatek + green fee	5.000,- Kč
Členský roční poplatek + green fee děti a mládež	2.500,- Kč

Zdroj: <http://www.gc-liberec.cz/>

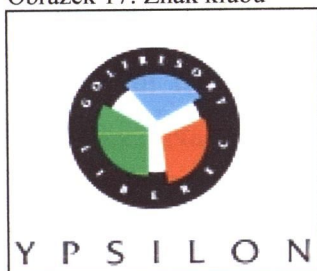
Tabulka 8: Hrací poplatky - sezóna 2006

Green fee	
Roční green fee pro členy ČGF	8.000,- Kč
Denní green fee pro členy ČGF - všední den	400,- Kč
Denní green fee pro členy ČGF - víkend a svátky	600,- Kč
Denní green fee pro děti a mládež - všední den	200,- Kč
Denní green fee pro děti a mládež - víkend a svátky	300,- Kč

Zdroj: <http://www.gc-liberec.cz/>

7.3.4 Ypsilon Golf Resort Liberec

Obrázek 17: Znak klubu

Historie projektu golfového hřiště Ypsilon Golf Resort Liberec sahá až do roku 2002, kdy byly zahájeny první legislativní kroky (majetkoprávní záležitosti, projektové dokumentace k územnímu a stavebnímu rozhodnutí) k realizaci výstavby 18jamkového golfového hřiště. Výstavba hřiště, provozní budovy a potřebné infrastruktury byla zahájena na podzim roku 2003.

Zdroj: <http://www.ygolf.cz/>

K realizaci projektu bylo vybráno území u přehradní nádrže Fojtka nedaleko Liberce. Hřiště je umístěno na pozemcích s rozlohou 102 ha, z čehož 37 ha tvoří samotné hrací plochy, a bylo navrženo anglickým architektem panem Keithem Prestonem. Součástí hřiště je i státem chráněná přírodní památka Fojtecký mokřad s velmi cennými druhy rostlin (Vachta trojlistá, Vemeník Zelenavý), na jehož ošetřování se bude podílet i tým greenkeeperů hřiště ve spolupráci s CHKO Jizerské Hory. V této přírodní památce byl také zaznamenán výskyt chrástala polního, který se řadí mezi silně ohrožené a nejzranitelnější druhy ptactva.

Hřiště je přístupné všem hráčům golfu, kteří jsou členy nějakého golfového klubu, a to jak českého, tak i zahraničního, a mají golfový HCP minimálně 54. Dále je zde volný přístup hráčům, kteří jsou registrováni v Centrální mimoklubové registraci (CMR) opět s HCP min. 54. Do budoucna klub počítá s omezením HCP na hranici 36 a méně.

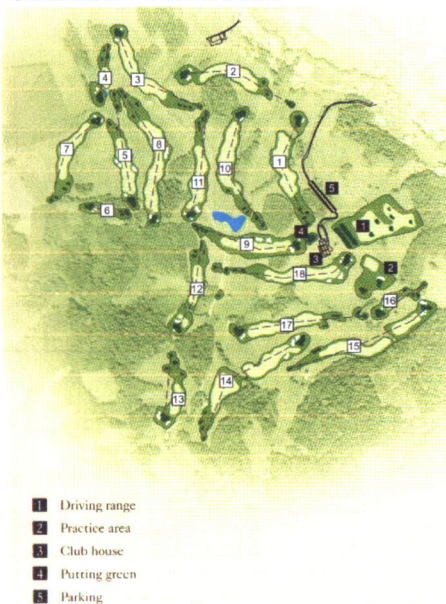
Návštěvník, který není členem klubu ani CMR, má povolen vstup pouze na Driving Range, kde může volně trénovat. Na hřiště se dostane pouze s jedním z klubových trenérů v rámci přípravy na získání HCP. Podmínkou vstupu na hřiště je vždy zaplacení příslušného poplatku (Green fee).

Hlavním cílem projektu bylo vybudovat 18jamkové golfové hřiště s parametry mistrovského hřiště. Zároveň klub do budoucna počítá s aktivním vstupem na pole golfové turistiky s častými návštěvami golfových nadšenců nejen z Evropy, ale i USA a dalších zemí, a také zamýšlí ve spolupráci s Českou golfovou federací přivést na českou půdu kvalitní evropské turnaje. S tím také částečně souvisí další plán: přilákat na hřiště zajímavé zahraniční i domácí osobnosti světa golfu a představit je formou exhibičních turnajů či golfových akademií domácí veřejnosti a zvýšit tak popularitu golfu v České republice.

Od září roku 2005 probíhala dvouměsíční zahajovací sezóna, kdy se klub zaměřil na představení nového hřiště široké golfové veřejnosti a zviditelnění klubu v rámci České republiky. Na jaře letošního roku (2006) začala první plnohodnotná sezóna včetně kompletního servisu všech služeb.

Nabídka hřiště: Driving Range s rozsáhlou cvičnou plochou pro trénink krátké hry, klubovna s Pro-Shopem, restaurace s kapacitou 150 míst, motivační program pro mladé golfisty formou

Obrázek 18: Plánek hřiště

Zdroj: Ročenka ČGF a časopisu Golf

tzv. „sportovního členství“, systém slev pro děti a mládež včetně dětských turnajů a tréninkových kurzů pod vedením golfového profesionála a jeho asistenta, nabídka golfové školy.

Nabídka okolí: veškeré základní a doplňkové služby města Liberce a okolí.

Hřiště: par 72

muži žlutá: 5.690m

ženy červená: 4.877m

Tabulka 9: Roční poplatky – sezóna 2006

Roční fee	
Roční fee - člen	30 000,- Kč
Roční fee - nečlen	36.000,- Kč
5 green fee	5.500,- Kč

Zdroj: <http://www.ygolf.cz/>

Tabulka 10: Hrací poplatky - sezóna 2006

Green fee	
Po	900,- Kč
Út - Čt	1.200,- Kč
Pá - Ne	1.400,- Kč
"Early Bird" fee (ranní fee 7:00 - 8:30)	25 % sleva
Junioři - do 18 let	50 % sleva
Junioři - do 26 let (studenti)	25 % sleva
Senioři - nad 55 let (členové ČSGA)	25 % sleva

Zdroj: <http://www.ygolf.cz/>

Člen bude mít v prvních 5 letech zvýhodnění tím, že bude mít garantovanou cenu ročního fee 5 000,- Kč. Cena členství patří k těm nejvyšším v ČR z důvodu toho, že klub chce mít omezený počet členů na hranici zhruba 250 a členství by mělo být opravdu výjimečné z hlediska poskytovaných služeb. V ceně ročního fee je poloviční poplatek za žeton na Driving Range, občerstvení do hry a 100,- Kč kredit na konzumaci v klubové restauraci.

7.4 ZHODNOCENÍ NABÍDKY GOLFOVÝCH KLUBŮ A HŘIŠŤ

Nabídka vybraných golfové klubů v regionu je rozdílná, a to především u základních a doplňkových služeb. Liší se zejména možnosti hry pro veřejnost a klubového hráče, nabídka ubytování, produktových balíčků a spolupráce s okolními partnery a cestovními kanceláři.

Cenová úroveň je, dá se říci, podobná jak u členských poplatků a příspěvků, tak u hracích poplatků. Pouze u klubu Ypsilon Golf Resort Liberec (YGRL) je třeba počítat s vyšší cenovou hladinou, která je dána standardem nabízených služeb.

Nabídka ubytování se liší klub od klubu. Pouze GC Ještěd nabízí vlastní možnosti ubytování. V ostatních případech je ubytování řešeno buď spoluprací se smluvními partnery (YGRL a GC Liberec) nebo zajištěním vlastního ubytování v okolí hřiště (GC Grabštejn). Stravovací služby jsou poskytovány u všech golfových klubů, i když s rozlišením ve způsobu nabídky (restaurace, občerstvení) a počtu míst.

Doplňkové služby jsou opět podobné a jedná se především o nabídku dalších sportovních, ale také např. kulturních aktivit v okolí samotných hřišť. Zde je třeba zmínit blízkost měst Liberce a Jablonce nad Nisou, ale také Jizerských hor, tedy nabídky primárních a sekundárních zdrojů cestovního ruchu.

Do popředí se v současné době dostává tvorba produktových balíčků, tedy jedno z 8P podstatných marketingových nástrojů z hlediska cestovního ruchu. Pod pojmem „balíček“ se rozumí komplex služeb, který vzniká ze spolupráce a partnerství více poskytovatelů služeb, ovšem takovéto služby se prezentují společně.⁴³ Služby se tak vzájemně doplňují a rozšiřují se možnosti čerpání služeb za souhrnnou cenu, která potom bývá výhodnější, než čerpání jednotlivých služeb. U golfových balíčků se jedná většinou o kombinaci ubytování, stravování a golfové hry, popřípadě další možnosti doplňkových služeb. V případě YGRL vytváří nabídku golfových balíčků dva partnerské hotely v samotném Liberci. Ty nabízí možnosti golfových víkendů, třídních a pětidenních pobytů s možností slevy u skupinových objednávek. Tímto způsobem je třeba řešit ubytování i u ostatních klubů.

Některé kluby se snaží spolupracovat mezi sebou, a to především kvůli větší zajímavosti pro zahraniční klienty, kteří většinou upřednostňují možnost zahrát si na více hřištích a vyzkoušet si tak nabídku několika hřišť najednou. Spolupráce ovšem probíhá pouze u golfových klubů v okolí Liberce, tedy u YGRL, GC Ještěd a GC Liberec. GC Grabštejn zatím nespolupracuje ve větším rozsahu, ale o spolupráci s ostatními zmíněnými kluby do budoucna uvažuje.

⁴³ Zdroj: FORET, M.- FORETOVÁ, V.: Jak rozvíjet místní cestovní ruch /3/.

Všechny kluby nabízí možnost cvičné hry na Driving Range, ale podmínky se liší u možnosti přístupu na samotné hřiště. Pouze hřiště GC Grabštejn má statut veřejného hřiště, a proto je důležité pro obyčejného návštěvníka regionu, který se zajímá o outdoorové aktivity a o hru golfu by měl zájem i v případě toho, že se nehodlá stát členem některého z golfových klubů a není držitelem Zelené karty. Je tedy třeba vyzdvihnout tento golfový klub, zhodnotit jeho marketingové aktivity a zaměřit se na ucelenou nabídku a vhodnou propagaci.

Propagace všech těchto klubů spočívá v inzerci v místním tisku, v časopisech s golfovou tematikou, prezentaci na sportovních veletrzích a na vlastních webových stránkách a také formou propagačních letáků v informačních centrech.

7.5 NÁVRHY ŘEŠENÍ PRO GC GRABŠTEJN

Jak již bylo zmíněno, tento golfový klub nabízí hru nejen pro golfové profesionály, ale také pro golfového laika, který si hru golfu chce pouze vyzkoušet, ale zároveň si zahrát na celém hřišti. I vzhledem ke vzdálenější poloze od měst Liberce a Jablonce nad Nisou je větší potřeba tento klub dostat blíže do povědomí účastníků cestovního ruchu, tedy zaměřit se na kvalitnější nabídku, propagaci a spolupráci.

➤ Nabídka golfových balíčků

GC Grabštejn by měl spolupracovat s místními ubytovacími zařízeními, které poskytnou ubytování jak pro jednotlivé návštěvníky, tak pro celé rodiny, popřípadě skupiny. Oblíbenými se stávají víkendové pobyty s nabídkou doplňkových služeb v okolí (např. cyklistické a pěší výlety, jízda na koních, kursy paraglidingu, windsurfingu, potápění apod.), kterou je třeba klientům přiblížit a spolupracovat s poskytovateli takovýchto služeb v rámci ucelené nabídky. Nabízí se tu také spolupráce se zahraničím např. v rámci Euroregionu Nisa.

V současné době se v rámci golfové problematiky dostává do popředí nabídka vícedenních pobytů s možností hry na více hřištích za jednotný poplatek. Souvislost s tím má také otázka pořádání turnajů. GCG není dostatečně připravený pro pořádání větších mezinárodních turnajů, čehož se ale plánuje zhostit YGRL, jehož cílem je také přilákání kvalitních evropských turnajů. To ovšem může znamenat příležitost i pro ostatní golfové kluby. Zde je třeba domluvit si spolupráci s ostatními golfovými kluby a poskytnout tak cvičnou hru na několika hřištích s klasickou hrou na vlastním golfovém hřišti GC Grabštejn.

Jak bylo uvedeno ve SWOT analýze Libereckého kraje, současným trendem je zvýšení organizovanosti návštěv a pobytů. Spolupráce je proto potřeba také ve směru k cestovním kancelářím a agenturám, a to především ve větších městech (Liberec a Jablonec nad Nisou).

➤ **Nabídka nového produktu – Tri-golf⁴⁴**

Novinkou v oblasti golfu je Tri-golf, varianta golfové hry pro děti. Jedná se o velmi zjednodušenou a snadnou verzi klasického golfu. Tato hra je určena dětem ve věku od 4 do 11 let. Využívá speciální golfové náčiní (např. barevné umělohmotné hole) a postupy navržené tak, aby děti zábavnou formou pod vedením instruktorů získaly představu o golfu.

Tri-golf je poměrně mladá záležitost. V roce 2000 ho ve Velké Británii vyvinula sportovní nadace The Golf Foundation, která začala s prvními kursy. Tri-golf do svých kroužků zařadily stovky škol, školek a golfových center. Kursy vedou speciálně proškolení instruktoři, sami většinou mladí hráči golfu, ale i učitelé ve školkách či školách. Tri-golf se dá provozovat prakticky kdekoliv – v golfových areálech (na cvičných plochách, ve vnitřních prostorech), na školních hřištích i v tělocvičnách a parcích.

V roce 2004 se tri-golf dostal i do České republiky a to prostřednictvím pražského Golf Clubu Hostivař, který navázal kontakt s britskou The Golf Foundation a stal se jejím autorizovaným tri-golf střediskem.

Tri-golf je tak další z možností rozšíření nabídky, a to nejen u GC Grabštejn, ale u všech golfových klubů v regionu.

➤ **Dostatečná propagace**

Je nutné více spolupracovat s informačními centry a ostatními golfovými kluby především v Liberci a Jablonci nad Nisou a nabídnout jim dostatečné množství kvalitních propagačních materiálů. Je potřeba také přehodnotit formu prezentování na webových stránkách, která není u GCG dostatečně lákavá a nemá potřebné vypovídací schopnosti. Zaměření by mělo směřovat zvláště na nabídku fotografií, které návštěvníkovi stránek lépe hřiště představí a návštěvníka naláká, ale také na již zmíněné navrhované produkty.

⁴⁴ Zdroj: Magazín Hospodářských novin, č. 38, ročník IV., 2005, str.25.

8. ZÁVĚR

Liberecký kraj a především zkoumané okresy Liberecka, Jablonecka a Jizerských hor patří k oblastem s dostatečným potenciálem jak kulturním, tak obzvláště přírodním, který láká účastníky cestovního ruchu k návštěvě tohoto území. Návštěvníci si jsou vědomi nabídky, kterou je ale potřeba vhodně upravit a naplánovat ve spolupráci s poskytovateli služeb, aby tak vznikl komplexní balík služeb za přijatelnou cenu a k tomu odpovídající kvalitě.

Tato diplomová práce analyzuje nabídku outdoorových sportovních aktivit ve zmíněných částech Libereckého kraje v návaznosti na cestovní ruch regionu a současně se pokouší navrhnout alternativy dalšího rozvoje ve spojitosti s nabídkou golfové hry a s tím souvisejících produktových balíčků. Jak vyplynulo z výsledků marketingového výzkumu, ale také z informací získaných z dokumentu Programu rozvoje cestovního ruchu Libereckého kraje, zájem o outdoorové aktivity stále přetrvává v důsledku trendu udržování a zlepšování tělesné kondice, a to právě ve spojitosti s přírodou.

Zvýšení zájmu o tyto sportovní aktivity a zároveň tedy zvýšení návštěvnosti určitého území nebo přírodní oblasti s sebou přináší jak pozitiva, tak i negativa ve formě zvýšení masové návštěvnosti daných oblastí. Pozitivním důsledkem je také růst zaměstnanosti v oblasti služeb, který vyvolává právě samotná účast na cestovním ruchu. Důležitou stránkou je příliv financí do rozpočtů měst i kraje, ale také možnosti čerpání peněžních prostředků ze Strukturálních fondů. Tím se pak můžou negativa snížit v případě investování do výstavby a rekonstrukce infrastruktury, sportovního zařízení, obnovy turistických a naučných stezek apod., ale také kvalitnější přípravou, plánováním a organizováním. Celkově se tak zlepší image kraje v očích potenciálních účastníků cestovního ruchu, kteří vyhledávají kvalitu za přijatelnou cenu a služby šité na míru.

V tomto regionu jednoznačně převažují sportovní aktivity ve všech druzích turistiky. Do popředí se ale dostávají také aktivity jako je právě golf. Nedávný boom a stále větší zájem o tento sport dokazuje, že golf a jeho nabídka v rámci zkoumaného regionu představuje významný potenciál rozvoje cestovního ruchu v kraji, která může těžit také z výhodné polohy při hranicích. Z hlediska dalšího rozvoje je nutno klást důraz především na tvorbu komplexní programové nabídky, její odpovídající propagaci a také na spolupráci v rámci pohraničí. Je třeba si však uvědomit, že možnosti programových nabídek musí být v souladu s příslušným zázemím a infrastrukturou jak základní, tak i doplňkovou.

Přestože je cestovní ruch v tomto regionu důležitým prvkem rozvojové strategie kraje, stále neexistuje jednotný způsob organizace a spolupráce, což je práce především

destinačního managementu, tedy obzvláště zaměření se na koordinaci, propagaci a rozvoj regionu jako celku. Pro kraj bude tedy důležitým krokem vytvoření destinačního managementu, který se nyní nachází ve stádiu přípravy.

Tato diplomová práce bude poskytnuta golfovým klubům a pracovníkům Krajského úřadu v Liberci, Odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu. Tyto instituce pak mohou využít výsledky dotazníkového šetření, popř. i vlastní návrhy, jako podklady pro tvorbu individuálních programů a balíčků při rozvoji cestovního ruchu Libereckého kraje.

9. SUMMARY

Tourism is connected with leisure-time activities. There are many possibilities how to spend free time and one of them is sport. Sport is very good for active relaxation and is important for our physical and mental health. There are lots of types of sports. We can practise outdoor or indoor sports, anywhere we want.

Nowadays people are getting more interested in healthier lifestyle and realize that nature activity vacations offer better relaxation and refreshment than just passive vacations. People enjoy coming back to green nature because it has a positive effect on man's physical and mental well-being. So there is a trend of connecting tourism and outdoor activities which use the nature and are practiced in an open air. Outdoor sports are as follows: hiking or tourism, cycling, golf, windsurfing, climbing, horse riding, diving, yachting, canoeing and so on.

In the Czech Republic there is a quite rich offer of package tours focused on sports, which are placed into various destinations. This diploma thesis is concerned with Liberec region and his offer of outdoor activities, specially of golf.

Liberec region is situated in the north of the Czech Republic and offer quality potential of sports and culture. This region and specially his parts Liberecko, Jablonecko and Jizera Mountains have good presumptions for practicing sports activities such as outdoor activities. Outdoor activities are very popular and the interest in these activities is increasing.

The region of Jizera Mountains has good location, near the large cities as Liberec and Jablonec nad Nisou. It provides primary and complementary services for visitors. But it depends on offer. There are two main factors ensuring the choosen of destination. The first one is the quality and the other one is the price. This region offers the average quality of services and has a good standard of prices in general.

There are four golf clubs in choosen region and two possibilities of playing indoor golf in Liberec and Jablonec nad Nisou. This diploma thesis compare these four golf clubs and their offer and proposes some improvement. There is a trend in offering golf packages such as weekend stay for family or group and so on. Nowadays it is necessary that the clubs cooperate and provide possibility of playing on more golf courses for preferential price. The clubs could offer new product such as Tri-golf for children too.

For further development of tourism in this region, not only in connection with golf, is very important compact promotion of region, infrastructure improvement and intensification of partnership among all subjects who are interested in tourism in this region.

10. VYSVĚTLENÍ VYBRANÝCH POJMŮ

Tato část vysvětluje některé pojmy, které byly použity v diplomové práci.

10.1 POJMY Z CESTOVNÍHO RUCHU⁴⁵

infrastruktura CR (angl. tourist infrastructure) = souhrn organizačně-technických předpokladů pro uspokojování potřeb účastníků CR v dané destinaci (doprava, komunikace, zásobování elektřinou, pitnou vodou, kanalizace, maloobchodní síť, banky, směnárny, kulturní zařízení, zábavní zařízení, sportovní zařízení atd.). Infrastrukturu CR lze rozdělit na základní (doprava, ubytovací a stravovací služby) a doplňkovou.

8P marketingu cestovního ruchu (angl. 8P tourism marketing) = koncepce, jejímž autorem je Morrison a která rozšiřuje tradiční pojetí součástí marketingového mixu (produkt, cena, propagace a způsob distribuce) o další čtyři součásti (lidé, spolupráce, vytváření „balíků“ služeb, programování nabídky), které vycházejí ze specifik odvětví cestovního ruchu.

potenciál CR (též potenciál rozvoje CR; angl. tourism development potential) = souhrnná hodnota všech předpokladů CR oceněných na základě bodovací škály, snižená o zápornou hodnotu negativních faktorů rozvoje CR – zejména o špatný stav složek životního prostředí (kyselé deště, nízká kvalita vzduchu, znečištění moře, pláží aj.) a konfliktní land-use daného území.

produkt CR (angl. tourist product) = souhrn veškeré nabídky soukromého či veřejného subjektu podnikajícího v CR nebo CR koordinujícího. Jedná se o zboží (suvenýry, knižní průvodce, mapy apod.) či služby (ubytování, stravování, doprava, služby průvodců apod.). Produkt CR může dosahovat různé úrovně komplexnosti, obecně však výrazně vyšší než je tomu u většiny ostatních ekonomických odvětví, od poskytnutí či zprostředkování jednotlivé služby (např. dopravy) přes komplex služeb (package, zájezd) až po destinaci jako ucelenou nabídku atraktivit, služeb a potenciálních zážitků.

primární zdroje CR (angl. primary tourism resources) = zdroje, které by v destinaci existovaly i bez existence (vlivu) CR. Zahrnují kulturní atraktivity a přírodní atraktivity, infrastrukturu pro potřeby místních obyvatel (rezidentů) a podnikatelů, vybavení pro rekreaci místních obyvatel.

⁴⁵ Zdroj: PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J.: Výkladový slovník cestovního ruchu /12/.

sekundární zdroje CR (angl. secondary tourism resources) = druhotné zdroje, jsou v destinaci vybudovány za účelem realizace CR. Zahrnují atrakce, turistická informační centra, hotely a další ubytovací zařízení, stravovací zařízení, obchody se suvenýry atd.

SWOT analýza (angl. SWOT analysis, Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) = metoda analýzy silných a slabých stránek dané aktivity (projektu, záměru), vnějších příležitostí a vnějších omezení – např. při regionálním plánování, v managementu, marketingu, ochraně životního prostředí.

účastník CR (angl. tourism participant) = každá osoba, která pobývá přechodně mimo místo svého běžného pobytu, přičemž motivací pro cestu není výdělečná činnost v tomto místě, a účastní se tedy některého druhu nebo formy CR.

zdroje CR (angl. tourism resources) = souhrn přírodních a společenských předpokladů pro rozvoj CR na daném území – přírodní a kulturní podmínky přitahující návštěvníky (krajina, historické stavby, kulturní akce aj.), infrastruktura CR, institucionální a organizační zázemí (destinační management, asociace atd.). Dělí se na primární a sekundární zdroje CR.

10.2 GOLFOVÝ SLOVNÍČEK⁴⁶

Bunker [*bankr*] = prohlubeň na dráze, vyplněná pískem.

Driver = jiné označení pro železo. Hůl s nejdelsí násadou a nejmenším loftem. S touto holí se mohou docílit největší vzdálenosti.

Driving range = (cvičná louka) tréninkové hřiště pro dlouhé údery.

Dřevo = hole pro dlouhé údery.

Etiketa = pravidla chování, která slouží bezproblémovému průběhu hry, bezpečnosti hráčů a ochraně golfového hřiště.

Fairway = krátce posekaná herní dráha mezi odpalištěm a greenem.

⁴⁶ Zdroj: HAMSTER, R.: Golf – Několik prvních lekcí /4/.

Green = zvlášť krátce posekaný a pečlivě udržovaný trávník, na kterém se nachází praporkem označená jamka.

Green fee = poplatek za používání golfového hřiště.

Handicap (HCP) = členská výhoda od -36 a lepší značící výkonnost hráče. Herní způsobilost. Oprávnění k samostatné hře na golfovém hřišti. Vyjadřuje v podstatě počet ran, které hráč uhraje za jedno kolo nad normu hřiště.

Chip = krátký, plochý přibližovací úder.

Jamka = praporkem označený cíl na každé dráze nebo také jiné označení pro dráhu.

Loft = úhel ohybu odpalovací plochy hole.

Odpalistiště = krátce posekaný trávník na začátku každé jamky.

Par = zkratka výrazu Professional Average Result. Např. Par 3 = dráha, na níž golfový profesionál potřebuje průměrně tři údery. Bývá Par 3, Par 4 a Par 5.

Pitching green = přibližovací (cvičný) green pro trénování přibližovacích úderů a bunkerových úderů.

Pro = zkratka pro professional = golfový profesionál.

Putter = hůl, která neumožní míči letět, ale pouze se kutálet.

Putting green = cvičný green s větším počtem cvičných jamek pro trénování puttu, což je úder, při němž se míč jen kutálí.

Tee = tyčko – malý kolík, na který se pokládá míč; jiné označení odpalovací plochy.

Set = sada holí, podle pravidel může mít golfista při hře maximálně 14 holí, obvykle set tvoří železa 3-9, SW, PW, driver, dřevo 3, 5, 7, putter, set bývá dále doplněn o speciální hole.

Železo = hůl pro krátké a středně dlouhé vzdálenosti.

11. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literatura obecná

- /1/ BARRETT, T.- HOBBS, M.: Velká encyklopedie – Golf. SVOJTKA a VAŠUT. Praha, 1997
- /2/ ČERTÍK, M.: Cestovní ruch – Vývoj, organizace a řízení. OFF, s.r.o. Praha, 2001
- /3/ FORET, M.- FORETOVÁ, V.: Jak rozvíjet místní cestovní ruch. Grada Publishing, s.r.o. Praha, 2001
- /4/ HAMSTER, R.: Golf – Několik prvních lekcí. Beta-Dobrovský a Ševčík. Praha – Plzeň, 2005
- /5/ HRALA, V.: Geografie cestovního ruchu. VŠE. Praha, 1998
- /6/ CHARVÁT, M.: Sociální aspekty sportovních aktivit. Paido. Brno, 2002
- /7/ KOPAČKA, L. - ŠÍP, J. - ŠTĚPÁNEK, V.: Geografie cestovního ruchu. Karolinum. Praha, 2001
- /8/ LADIG, G. - RUGER, F.: In-line bruslení. KOPP. České Budějovice, 2003
- /9/ MOZGA, J., VÍTEK, M.: Marketingový výzkum. Gaudeamus. Hradec Králové, 2001
- /10/ NEUMANN, J. a kol.: Turistika a sporty v přírodě. Portál, s.r.o. Praha, 2000
- /11/ ORIEŠKA, J.: Technika služeb cestovního ruchu. IDEA SERVIS. Praha, 2001
- /12/ PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J.: Výkladový slovník cestovního ruchu. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Praha, 2002
- /13/ SEKOT, A.: Sport a společnost. Paido. Brno, 2003
- /14/ SLEPIČKOVÁ, I.: Sport a volný čas. Karolinum. Praha, 2000
- /15/ VYŠKOVSKÝ, J. a kol.: Turistika a sporty v přírodě. Masarykova univerzita. Brno, 1997
- /16/ ZBOŘIL, K.: Marketingový výzkum. VŠE. Praha, 1996

Literatura regionální

- /17/ DAVID, P., SOUKUP, V.: Průvodce po Čechách, Moravě a Slezsku - Jizerské hory. Nakladatelství SOUKUP & DAVID. Praha, 2002
- /18/ PODHORSKÝ, M.: Liberecký kraj. Nakladatelství freytag & berndt. Praha, 2002
- /19/ ŘEHÁČEK, M.: Jizerské hory – Průvodce po horách a jejich okolí. Kalendář Liberecka. Liberec, 2002

Periodika

/20/ Magazín Hospodářských novin

/21/ Časopis N. 1

/22/ Časopis Golf

Ostatní dokumenty

/23/ Ročenka České golfové federace a časopisu Golf. CCB, s.r.o. Brno, 2005

/24/ Program rozvoje cestovního ruchu Libereckého kraje

Internetové stránky

<http://www.czso.cz/>

<http://www.czechtourism.cz/>

<http://www.trasovnik.cz/>

<http://www.czech.republic.cz/>

<http://www.kraj-lbc.cz/>

<http://www.liberec.cz/>

<http://www.jizerske-hory.cz/>

<http://www.golfinfo.cz/>

<http://www.cgf.cz/>

<http://golf.ccb.cz/>

<http://www.liberec.cz/>

<http://www.pgbaraka.cz/>

<http://www.podjestedi.cz/>

<http://www.hrach.mikroregion.info/>

<http://www.frydlantsko.cz/>

<http://www.neisse-nisa-nysa.org/>

<http://www.raft.cz>

<http://www.hradek.cz/kristyna/>

<http://www.gcg.cz/>

<http://www.golf.jested.cz/>

<http://www.gc-liberec.cz/>

<http://www.ygolf.cz/>

<http://www.malevil.cz/>

12. SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Dotazník

Příloha č. 2: Turistické podoblasti Libereckého kraje

Příloha č. 3: Rozhledny na Jablonecku

Příloha č. 4: Informační centra v okresech Liberecko, Jablonecko

Příloha č. 5: Seznam sportovních klubů a organizací na Liberecku a Jablonecku

Příloha č. 6: Prodejny, půjčovny a opravny jízdních kol

Příloha č. 7: Golfové kluby

Příloha č. 8: Ukázka golfového vybavení

DOTAZNÍK

Dobrý den. Jmenuji se Michaela Rozborová a jsem studentkou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Provádím dotazníkové šetření ke své diplomové práci, ve které se zabývám využitím outdoorových aktivit (OA) v Libereckém kraji a posuzuji nabídku služeb z hlediska kvality a ceny. Při odpovědích je zachována anonymita respondenta. Dotazník neslouží ke komerčním účelům.

1) Jaký je účel Vašeho pobytu v tomto kraji?

- bydlím tu
- návštěva příbuzných nebo známých
- návštěva kraje a památek
- dovolená jako odpočinek
- sportovní dovolená
- jiné

2) Co si představíte pod pojmem outdoorové aktivity?

.....

3) Jaké druhy outdoorových aktivit provozujete?

- turistika
- cykloturistika
- horolezectví
- vodní turistika
- windsurfing
- sportovní potápění
- paragliding
- jezdeckví
- golf
- in-line bruslení
- jiné

4) Které outdoorové aktivity provozujete v tomto kraji?

- turistika
- cykloturistika
- horolezectví
- vodní turistika
- windsurfing
- sportovní potápění
- paragliding
- jezdeckví
- golf
- in-line bruslení
- jiné

5) Myslíte si, že je nabídka outdoorových aktivit v této oblasti dostačující?

- ano spíše ano spíše ne ne nevím

Pokud jste odpověděl/a *spíše ne* nebo *ne*, uveďte, které z OA postrádáte.

.....

6) Chtěl/a byste nějakou z nabízených OA (ot. č. 3) v budoucnu vyzkoušet?

- ano spíše ano spíše ne ne nevím

Pokud jste odpověděl/a *ano* nebo *spíše ano*, patřil by mezi tyto aktivity golf? ano ne

7) Jaké jsou přibližně Vaše měsíční výdaje za sport? (vlastní aktivity, členství apod.)

- do 100,- 100 – 500,- 500 – 1000,- nad 1000,-

8) Kolik byste byl/a ochotný/á investovat za rok do sportovního vybavení?

- do 5000,- 5000 – 10 000,- 10 000 – 20 000,- nad 20 000,-

9) Jak hodnotíte nabídku doprovodných služeb (rozumí se servisy, půjčovny apod.) v tomto regionu z hlediska ceny a poskytovaných služeb?

- zcela dostačující dostačující postrádám nevyžívám

10) Kde jste získal/a informace o Libereckém kraji (resp. o tomto regionu), sportovních či jiných aktivitách? (možný výběr i více možností)

- doporučení příbuzných nebo známých
 z propagačních materiálů
 z internetu
 z TV
 z novin nebo časopisů
 prostřednictvím CK nebo CA
 z turistických průvodců
 informace jsem nepotřeboval/a

11) Doporučil byste návštěvu tohoto kraje svým příbuzným nebo známým?

- ano ne nevím

Identifikační otázky

POHLAVÍ:

- muž žena

VĚK:

- do 20 let 21 – 30 let 31 – 45 let
 46 – 60 let 61 let a více

DOSAŽENÉ VZDĚLÁNÍ:

- základní středoškolské vysokoškolské

ZAMĚSTNÁNÍ:

- zaměstnanec podnikatel student
 nezaměstnaný mateřská dovolená důchodce

KRAJ:

Pokud jste uvedl/a kraj Liberecký, doplňte, prosím, MĚSTO:

Děkuji Vám za spolupráci.

Obrázek 1: Turistické podoblasti Libereckého kraje

Zdroj: Program rozvoje cestovního ruchu Libereckého kraje.

Obrázek 2: Rozhledny na Jablonecku I

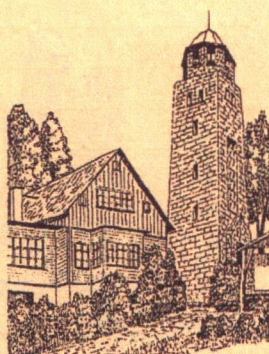
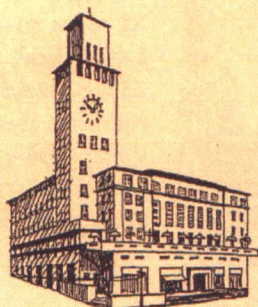
NOVÁ RADNICE

Jablonec n. N.
Mírové náměstí
tel. 483 357 335-7

Otevřeno:

VII-VIII po-pá
9.00, 10.00, 11.00,
13.00, 14.00, 15.00
(po a stř) 16.00 h
obdélníková

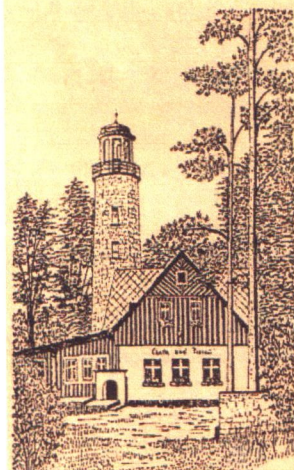
pětipatrová budova ve stylu funkcionalismu, byla postavena v letech 1931 - 1933 podle návrhu ing. arch. K. Wintera. Dnes je v budově sídlo městského úřadu, kino, obchody, informační centrum.

BRAMBERK

Lučany nad Nisou 493
tel. 483 300 721

Otevřeno: I-XII
denně 11,00-17,00
podle počasí, klíč v
restauraci
21 m vysoká žulová
rozhledna otevřená
pro veřejnost v roce
1912.

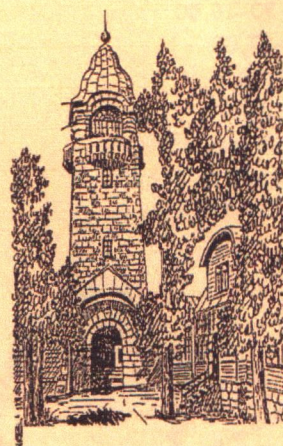

NAD PROSEČÍ

Jablonec n. N.
Lukášovská 217
tel. není

Otevřeno:

nyní uzavřena
28 m vysoká žulová věž
otevřená roku 1932.
Poslední rozhledna
vybudovaná v
Jizerských horách.
Chata byla postavena
již dříve, v roce 1928.

ČERNÁ STUDNICE

Horní Černá Studnice 926
tel. 731 480 049,
731 480 045

Otevřeno:

Do XII st-ne 10-22
Od I denně 10-22
podle počasí
26 m vysoká žulová
rozhledna, postavená
roku 1904-1905. Současně
s ní byla postavena i chata.
Rozhledna je dominantou
Černostudničnického hřebene
a je z ní krásný pohled
nejen na Jablonec a
liberecký Ještěd, ale i na

vzdálenější Krkonoše.

PETŘÍN

Jablonec n. N., Petřinská 6, tel. 483 302 861-2

Otevřeno: I - XII denně 11-19

Objekt po rekonstrukci zpřístupněn v roce 2000.
Vyhlídková restaurace s 20 m vysokou rozhlednou,
vinárna, hotel. Je odsud nádherný pohled nejen na
Jablonec, ale i na Ještěd, Kopaninu a Černou studnici.

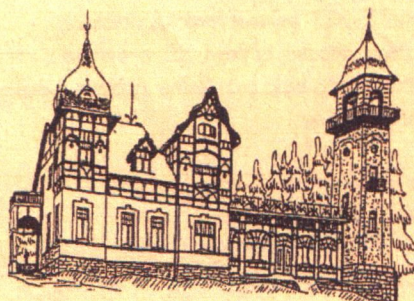

SLOVANKA

Lučany n. N., Horní Maxov 8
tel. 483 300 886

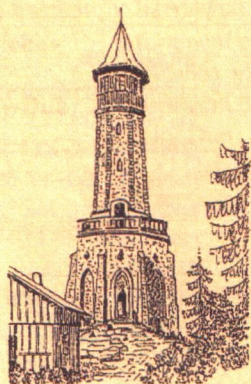
Otevřeno: I-XII denně 8,00 - 19,00
(v zimě uzavřena)

Rozhledna byla po rekonstrukci
zpřístupněna roku 2000. Je litinové konstrukce. Do
provozu byla předána roku 1887 jako první kovová
rozhledna v Čechách.

Zdroj: IC Jablonec nad Nisou.

Obrázek 3: Rozhledny na Jablonecku II

KRÁLOVKA

Janov n. N. 1160
tel. 736 490 492

Otevřeno:

XI so, ne 10-22
I-XII denně 10-22

23,5 m vysoká
rozhledna otevřená roku 1907.
V roce 1934 k ní byl přistavěn nový
horský dům. Tato rozhledna
skýtá jeden z nejkrásnějších
výhledů v Jizerských horách.

ŠTĚPÁNKA

Kořenov - Píchovice
tel. 603 806 473

Otevřeno: I-III po-ne 10,30-16,30

IV a XI-XII pá-ne 10,30-17,00

V a VI-IX út-ne 10,30-17,30

VII-VIII po-ne 10,30-18,00

24 m vysoká pseudogotická kamenná rozhledna
otevřená roku 1892. Pod vrcholem se nachází
restaurace. Krásné výhledy na polské Jizerky
a západní Krkonoše

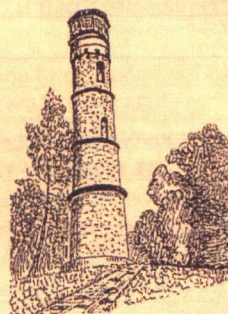

ŠPIČÁK

Albrechtice v J. h. 355
tel. 483 381 601

Otevřeno: I-XII po-ne 10,00-17,00
(s prvním sněhem)

Rozhledna otevřena roku 1909, o rok později
přistavěna restaurace. Dnešní podobu dostal objekt
v roce 1930.

KOPANINA

Chata Kopanina,
Rychnov

Jablonec n. N.

tel. 606 560 262, 483 393 028

Otevřeno: I-XII po telefonické domluvě

18 m vysoká, válcová, cihlová věž, otevřená v roce
1894. V roce 1936 byla rozhledna zvýšena a doplněna
prosklenou vyhlídkou.

Informační centrum

Mírové nám. 19, Jablonec n. N.

Tel. 483 357 335-7, ic.jablonec@mestojablonec.cz

www.mestojablonec.cz

Tabulka 1: Informační centra v okresech Liberecko, Jablonecko

Město/obec	název	PSC	adresa	telefon	e-mail, internet
Albrechtice v Jiz. horách	INFO Albrechtice v Jizerských horách	468 43	Albrechtice v Jiz. h. 220	483 323 029	tsalbrechtice@tiscali.cz , www.albrechtice-jh.cz
Bedřichov	Informační centrum Bedřichov v Jiz. h.	468 12	Bedřichov 218	483 380 034	infocentrum@bedrichov.cz , www.bedrichov.cz
Český Dub	Informační centrum Český Dub	463 43	Kostelní 14/IV	482 727 580	infocentrum@cdub.cz , www.infocentrum.cdub.cz
Desná	INFO Desná v Jizerských horách	468 61	Riedlova vila Krkonošská 120	483 383 019	Vila-iva@seznam.cz , www.mesto-desna.cz www.jizerske-hory.cz/mesta/desna
Frydlant	Městské informační centrum Frydlant	466 01	Nám. TGM 99	482 312 552	mic.frydlant@seznam.cz , www.frydlantvc.cz
Chrastava	Městské informační středisko Chrastava	463 31	Liberecká 40	485 143 161	info@chrastava.cz , www.chrastava.cz
Jablonec nad Nisou	Informační centrum Jablonec nad Nisou	467 51	Mírové nám. 19	483 357 335-7	icjablonec@mestojablonec.cz , www.mestojablonec.cz
Josefův Důl	Obecní úřad Informační centrum Josefův Důl	468 44	Dolní Maxov 218	483 381 110	info@josefuvdul.cz www.josefuvdul.cz
Kořenov	Informační středisko Kořenov	468 48	Příchovice 46	483 399 094 609 549 545	info@korenovsko.cz , www.korenovsko.cz
Lázně Libverda	Infocentrum Lázně Libverda	463 62	Hejnice	482 322 457	infocentrum@obeclibverda.cz www.laznelibverda.cz
Liberec	Městské informační centrum Liberec	460 01	Nám. Dr. Edv. Beneše 1	485 101 709	mic@infolbc.cz , www.liberec.cz , www.infolbc.cz
Liberec	Turistické informační centrum	460 02	Ještědská 202	482 777 752	infojested@seznam.cz www.kalib.cz
Liberec	Turist service	460 12	Nitranská 1, Centrum Babylon	485 249 202	touristservice@centrumbabylon.cz www.centrumbabylon.cz
Liberec	ČD centrum Liberec	460 02	Nákladní 344	972 365 401, 2	zstlbccdcentrum@epos.cd.cz
Malá Skála	Informační středisko Malá Skála	468 31	Vranové I/12	483 392 045	ou.mala.skala@iol.cz , www.mala.skala.cz
Pěnčín	Informační středisko pro Pěnčínsko, Fipobex, s. r. o.	468 21	Pěnčín 60, Bratříkov	483 368 468 483 368 411	exkurze@fipobex.cz www.vapen.cz
Rokytnice nad Jizerou	ROKTOUR	512 44	Horní Rokytnice 449	481 522 392 481 522 867	roktour@rokytnice.com ,
Smržovka	TIC Smržovka Allround Service s.r.o.	468 51	Nám TGM 600	483 369 336 483 382 955	info.smrzovka@centrum.cz , info@allround-service.cz , www.smrzovka.cz
Tanvald	Infocentrum Tanvald	468 41	Krkonošská 629	483 369 670 - 1	infocentrum@tanvald.cz , www.tanvald.cz
Železný Brod	Kulturní a informační středisko Železný Brod	468 22	nám.3. května 1	483 333 925	info@zelbrod.cz , www.zelbrod.cz

Zdroj: DAVID, P., SOUKUP, V.: Průvodce po Čechách, Moravě a Slezsku - Jizerské hory.

Tabulka 2: Seznam sportovních klubů a organizací na Liberecku a Jablonecku

CYKLOTURISTIKA		
TJ Lokomotiva	Jablonecká 21, 460 01 Liberec 1	485 110 046
GOLF		
GC Liberec	Heřmánková 320, Liberec - Machnín	607/604 104
GC Grabštejn	Žitavská 155, 463 31 Chrastava	607/932 216
GC Ještěd	Rozstání 5, 463 43 Světlá pod Ještědem	604/247 053
Ypsilon Golf Resort Liberec	Ke golfu 158, 463 31 Fojtka	485 146 616
HOROLEZECTVÍ		
Sportovní areál Svojsíkova	Svojsíkova ul, Liberec	485 244 934
TJ Lokomotiva	Jablonecká 21, 460 01 Liberec 1	485 110 046
Hala TU Liberec	Hálkova 6, 461 17 Liberec 1	485 355 121
SK Ještěd	Jablonecká 8/31, 460 01 Liberec 1	485 105 716
JACHTING A WINDSURFING		
Jachetní klub Příšovice, Písečák		
TJ Delfín	Za Plynárnou 9, 466 01 Jablonec n. Nisou	483 318 092
JÍZDA NA KONI		
Jezdecký klub	V Zátočině 28, 460 11 Liberec 11	485 103 929
Prašný Dvůr	Heřmánková 13, 460 01 Liberec 33 - Machnín	482 732 028
Jezdecký klub Šimonovice	500m od MHD 20-Šimonovice, Liberec	485 149 198
OS Svítání - Jízdárna	JK Sever, Puškinova 19	485 111 527
KANOISTIKA		
TJ Lokomotiva	Jablonecká 21, 460 01 Liberec 1	485 110 046
Oddíl kanoistiky	(Loděnice) Přehrada Harcov - Liberec	
PARAGLIDING		
Paragliding Baraka	Americká 838/8a, 460 10 Liberec 3	485 145 641
S.I.D. - M. Drbohlav	Pražská 21, 466 01 Jablonec n. Nisou	483 710 332
POTÁPĚNÍ		
Plavecký bazén	Tržní nám. 1338, 460 01 Liberec 1	485 103 010
Snakesub	U Nisy 18, 460 01 Liberec	485 710 515
RAFTING		
řeky Jizera a Kamenice		
Půjčovna - Žlutá plovárna	Liberec	603/271 283
TURISTIKA		
TJ Lokomotiva	Jablonecká 21, 460 01 Liberec 1	485 110 046
TJ Slovan	Fügnerova 1389, 463 01 Frýdlant v Č.	482 312 160
Kletr-tur.oddíl	Jungmannova 7, 460 01 Liberec 3	485 107 801

Zdroj: <http://www.liberec.cz/>.

Tabulka 3: Prodejny, půjčovny a opravný jízdních kol

Cyklistika – prodejny, půjčovny a opravný	
Adler	Bedřichov
Bike sport Budina	Pražská 347/36A, Liberec
Bínovi	Hrabětice 9, Janov nad Nisou
Cyklo sport Bradský	5. května 45, Liberec
Cyklo sport Kerda	Švermova 54, Liberec
Čermák	Krkonošská 116, Tanvald
Disk Sport	Palackého 45, Jablonec nad Nisou
Faraon	Údolní 405, Smržovka
Chata Panorama	Rejdice 61
Kola Drbohlav	Boskovická 16, Liberec
Morávek	Josefůl Vůl 358
Opravná kol Hušek	Horní Kopečná 420/5, Liberec 6
Opravná kol – Michal Koutník	Jeseniova 271/5, Liberec 14
Outdoor Agency	Žlutá plovárna Malá Skála
Penzion Linda	Jizerka 15
Penzion na Špici	Mírová pod Kozákovem
Penzion Pod vlekem	Hrabětice 1215
Penzion Sport U Boušků	Arbesova 17, Jablonec nad Nisou
Permon	Albrechtice v Jizerských horách 613
Půjčovna kol	Nádraží ČD, Tanvald
Půjčovna kol	Nisa Bowling, Bedřichov
Půjčovna kol	Bedřichov – centrální parkoviště
Půjčovna kol	Hotel Premiér, Bedřichov
Rabik sport – cykloservis	Podhorská 23, Jablonec nad Nisou
Rekreační servis	Hraničná 1392, Jablonec nad Nisou
Sport Brzák	Sázavská 648, Liberec 3
Wide Bike – jízdní kola	Široká 861, Liberec

Zdroj: <http://www.kraj-lbc.cz/>.

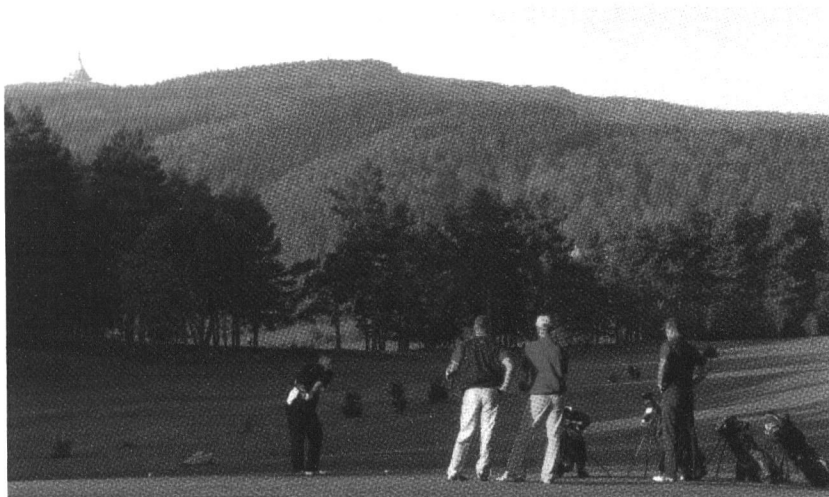
Golfové kluby

Obrázek 4: GC Grabštejn

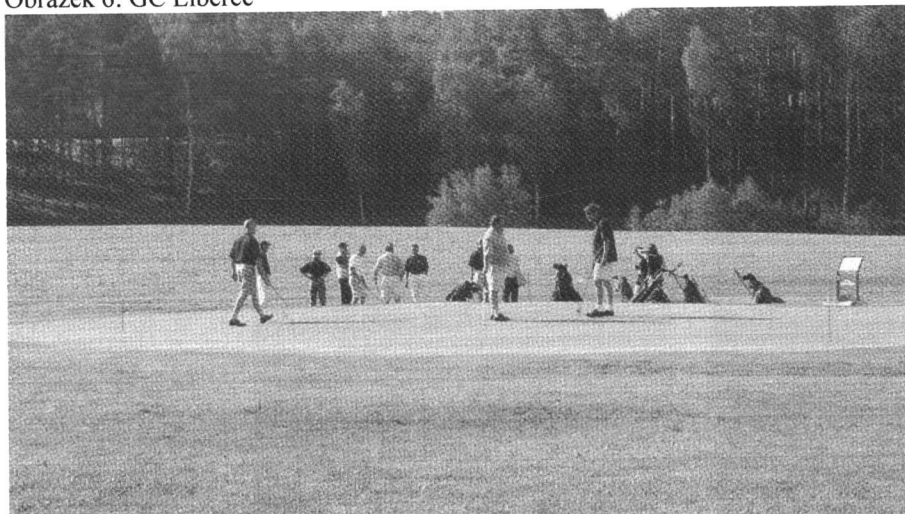
Zdroj: <http://www.gcg.cz/>

Obrázek 5: GC Ještěd

Zdroj: časopis Golf, č. 11, ročník 13, 2005

Obrázek 6: GC Liberec

Zdroj: časopis Nr.1, 1/2005

Obrázek 7: Ypsilon Golf Resort Liberec

Zdroj: časopis Golf, č. 11, ročník 13, 2005

Obrázek 8: Golfový hráč – Ypsilon Golf Resort Liberec

Zdroj: časopis Golf, č. 11, ročník 13, 2005

Obrázek 9: Ypsilon Golf Resort Liberec

Zdroj: <http://www.ygolf.cz/>

Ukázka golfového vybavení

Obrázek 10: Golfový set

Zdroj: časopis Golf, č. 11, ročník 13, 2005

Obrázek 11: Golfový set

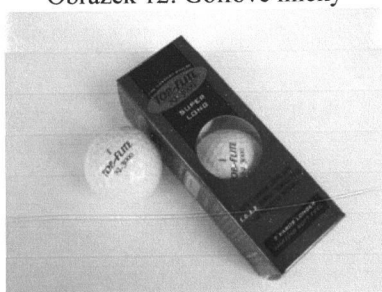
Zdroj: časopis Golf, č. 11, ročník 13, 2005

Obrázek 13: Golfové hole

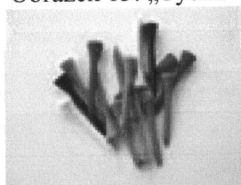
Zdroj: časopis Golf, č. 11, ročník 13, 2005

Obrázek 12: Golfové míčky

Zdroj: časopis Golf, č. 11, ročník 13, 2005

Obrázek 13: „Týčka“

Zdroj: časopis Golf, č. 11, ročník 13, 2005